

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΑΣ



ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Τίτλος Πτυχιακής Εργασίας:

**ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ - ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
(ΣΔΙΤ) ΣΤΗ “ΠΡΑΣΙΝΗ” ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ:
Η σημαντικότερη εναλλακτική λύση για την
χρηματοδότηση περιβαλλοντικών έργων**



MΑΡΤΙΟΣ 2010

Πτυχιακή Εργασία των:
Ζάγκλας Σταμάτης, Στριφτούλιας Βασίλης

Επιβλέπων καθηγητής:
Σταυρουλόπουλος Λυκούργος

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον υπεύθυνο καθηγητή Σταυρουλόπουλο Λυκούργο για την καθοδήγηση και οργάνωση της πτυχιακής εργασίας καθώς και για την υπομονή του, την πολύτιμη βοήθεια του στην επίβλεψή της και για το πάντα θετικό πνεύμα του. Επίσης ευχαριστούμε τους γονείς μας για την υπομονή που μας εδείξαν και τις υποστήριξη που μας προσέφεραν. Αφιερώνουμε την εργασία μας σε όλους αυτούς που προσπαθούν καθημερινά για τη βελτίωση της ζωής μας και παράλληλα φροντίζουν και προστατεύουν το περιβάλλον μας.

Σταμάτης Ζάγκλας, Βασίλης Στριφτούλιας

1. ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ _____	III
ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ _____	VII
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ _____	VIII
ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ _____	VIII
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ _____	- 1 -
2.1 ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ _____	- 1 -
2.2 ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ _____	- 2 -
3. ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ – ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ _____	- 5 -
3.1 Τι είναι ΣΔΙΤ _____	- 5 -
3.2 Θεσμικό πλαίσιο Σχεδιασμού και Υλοποίησης ΣΔΙΤ _____	- 7 -
3.2.1 Νόμος ΣΔΙΤ _____	- 7 -
3.2.2 Ν.3299/2004 «Παροχή Κινήτρων Ιδιωτικών Επενδύσεων» _	- 14 -
3.2.3 Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΘΗΣΕΑΣ	- 15 -
3.3 Κατηγορίες ΣΔΙΤ _____	- 18 -
3.3.1 ΣΔΙΤ καθαρά συμβατικού τύπου _____	- 18 -
3.3.2 ΣΔΙΤ θεσμοθετημένου τύπου _____	- 25 -
3.4 Υφιστάμενη κατάσταση στην Ελλάδα _____	- 26 -
3.4.1 Εισαγωγή _____	- 26 -
3.4.2 Εμπειρία υλοποίησης ΣΔΙΤ _____	- 36 -
3.5 Υφιστάμενη κατάσταση σε άλλες χώρες _____	- 40 -

4. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΔΙΤ – ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ (VALUE FOR MONEY)- 43

4.1	Ανάλυση και κατανομή κινδύνων	- 43 -
4.1.1	<i>Κίνδυνοι εισοδήματος (κίνδυνοι αγοράς)</i>	- 45 -
4.1.2	<i>Κατασκευαστικοί κίνδυνοι</i>	- 46 -
4.1.3	<i>Νομικοί - Θεσμικοί κίνδυνοι (πολιτικοί κίνδυνοι)</i>	- 47 -
4.1.4	<i>Κίνδυνος κοινωνικής αποδοχής</i>	- 47 -
4.1.5	<i>Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι</i>	- 48 -
4.2	Ζητήματα που προκύπτουν στην κατανομή των κινδύνων	- 48 -
4.3	Εξασφαλίζοντας την αποδοτικότητα των οικονομικών πόρων του Δημόσιου Τομέα (VfM) σε μία ΣΔΙΤ	- 52 -
4.4	Προσδιορισμός χρηματοοικονομικού μοντέλου έργου	- 53 -
4.5	Κατάρτιση ενδεικτικής Μελέτης Βιωσιμότητας	- 59 -
5.	ΤΥΠΟΙ ΕΡΓΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	- 61 -
5.1	Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων	- 61 -
5.1.1	<i>Συλλογή – Μεταφορά Στερεών Αποβλήτων</i>	- 61 -
5.1.2	<i>Έργα τελικής διάθεσης</i>	- 62 -
5.1.3	<i>Έργα επεξεργασίας απορριμμάτων</i>	- 63 -
5.1.3.1	<i>Θερμική επεξεργασία</i>	- 63 -
5.1.3.2	<i>Μηχανική διαλογή και βιολογική αποδόμηση σύμμεικτων απορριμμάτων</i>	- 64 -
5.1.3.3	<i>Μέθοδοι βιολογικής επεξεργασίας</i>	- 64 -
5.1.4	<i>Έργα ανακύκλωσης Σ.Α.</i>	- 65 -
5.2	Διαχείριση υγρών αποβλήτων	- 66 -
5.3	Έργα ύδρευσης	- 67 -
5.4	Αξιοποίηση Ανανεώσιμων πηγών ενέργειας	- 69 -
5.4.1	<i>Μικρά υδροηλεκτρικά έργα</i>	- 69 -
5.4.2	<i>Ηλιακή Ενέργεια</i>	- 70 -
5.4.3	<i>Αιολική ενέργεια</i>	- 71 -

5.5	Φυσικό περιβάλλον	- 72 -
6.	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ	- 75 -
6.1	Στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2007-2013 (Περιβάλλον – Βιώσιμη ανάπτυξη)	- 75 -
6.1.1	Διαχείριση Υδάτων	- 76 -
6.1.2	Ενέργεια	- 76 -
6.1.3	Αγροτική πολιτική – Γεωργία	- 77 -
6.1.4	Βιομηχανία – Παραγωγή	- 78 -
6.1.5	Τουριστική Ανάπτυξη στα πλαίσια της βιώσιμης Ανάπτυξης	- 78 -
6.1.6	Προστασία και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος με στόχο τη τοπική και παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη	- 79 -
6.1.7	Βελτίωση της οικο-αποδοτικότητας των μεταφορών	- 81 -
6.1.8	Προστασία και διαχείριση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας	- 82 -
6.1.9	Ολοκληρωμένη στρατηγική για τα Στερεά Απόβλητα	- 83 -
6.2	Αποτελέσματα έρευνας σχετικά με τις περιβαλλοντικές ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος	- 85 -
6.2.1	Στερεά Απόβλητα	- 85 -
6.2.2	Υγρά απόβλητα	- 89 -
6.2.3	Διαχείριση υδάτων	- 91 -
6.2.4	Ενέργεια & Περιβάλλον	- 92 -
6.2.5	Φυσικό περιβάλλον	- 93 -
7.	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕ ΣΔΙΤ	- 95 -
7.1	Αποτελέσματα έρευνας για έργα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος	- 95 -
7.2	Ανάλυση στοιχείων	- 98 -
7.3	Κριτήρια αξιολόγησης προτεινόμενων έργων	- 105 -
7.3.1	Κριτήρια επιλογής	- 106 -
7.3.2	Κριτήρια αξιολόγησης / ιεράρχησης	- 107 -
7.4	Αξιολόγηση έργων	- 109 -

7.4.1 Έργα διαχείρισης Σ.Α.	- 109 -
7.4.2 Έργα διαχείρισης Υ.Α.	- 111 -
7.4.3 Έργα αξιοποίησης ΑΠΕ	- 115 -
7.4.4 Έργα φυσικού περιβάλλοντος	- 117 -
7.5 Συμπεράσματα	- 118 -
8. ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΕΠΟΜΕΝΑ ΒΗΜΑΤΑ	- 124 -
8.1 Μεθοδολογία Αξιολόγησης και Αξιοποίησης Περιουσιακών Στοιχείων, για την Επιχειρηματική τους Εκμετάλλευση	- 124 -
8.2 Μεθοδολογία Αρχικής Επιλογής Καταλόγου ΣΔΙΤ	- 143 -
8.3 Μεθοδολογία - Διαδικασίες προσδιορισμού χωροθετήσεων, περιβαλλοντικών εγκρίσεων και λοιπών προαπαιτούμενων διαδικασιών - Παρακολούθηση ολοκλήρωσης	- 145 -
8.4 Διερεύνηση κοινωνικής αποδοχής έργου και έλεγχος διαδικασιών που έχουν ακολουθηθεί (αποφάσεις αρμοδίων οργάνων, εποπτευόντων Φορέων, κ.λ.π.)	- 148 -
9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	- 151 -
10. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	- 156 -

ΛΙΣΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1.I.....	- 97 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.I.....	- 99 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.II.....	- 100 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2.III.....	- 103 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4.I.....	- 110 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4.II.....	- 111 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4.III.....	- 112 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.4.IV.....	- 116 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.5.I.....	- 122 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.I.....	- 126 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.II.....	- 127 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.III.....	- 128 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.IV.....	- 130 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.V.....	- 131 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 7.1.VI.....	- 141 -

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.I	- 86 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.II	- 87 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.III	- 88 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.IV	- 89 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.V	- 90 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.VI	- 91 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.VII	- 91 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.VIII	- 92 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.IX	- 93 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.X	- 93 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.2.XI	- 94 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.1.I	- 97 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2.I: ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΘΑ ΑΝΑΛΑΒΕΙ Ο ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	- 101 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2.II: ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΣΩ ΣΔΙΤ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)	- 101 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2.III: ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΣΩ ΣΔΙΤ (ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΡΓΟΥ)	- 102 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2.IV: ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ)	- 103 -
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2.V ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΡΓΟΥ)	- 103 -

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1 ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στόχος της μελέτης είναι ο προσδιορισμός των περιβαλλοντικών έργων που μπορούν να υλοποιηθούν με Συμπράξεις Δημόσιου – Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος και η ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων και διαδικασιών για την επιλογή και την προώθηση της υλοποίησής τους. Η μελέτη θα αποτελέσει στρατηγικό εργαλείο για την Περιφέρεια στο πλαίσιο της αξιοποίησης του συστήματος ΣΔΙΤ που αποτελεί τη σημαντικότερη μελλοντική εναλλακτική λύση για τη χρηματοδότηση περιβαλλοντικών έργων.

Η μελέτη περιλαμβάνει:

- Αξιολόγηση των περιβαλλοντικών αναγκών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και προσδιορισμό των τύπων έργων περιβαλλοντικής διάστασης τα οποία μπορούν να υλοποιηθούν με το σύστημα ΣΔΙΤ. Τέτοιου τύπου είναι τα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, τα έργα ύδρευσης και αποχέτευσης κλπ.
- Ανάπτυξη κριτηρίων για την επιλογή των έργων που είναι δυνατόν να υλοποιηθούν με ΣΔΙΤ
- Διαμόρφωση προκαταρκτικού κοστολογίου των έργων
- Σχεδιασμό των απαιτούμενων βημάτων για την προώθηση των έργων (περιβαλλοντική αδειοδότηση, διαμόρφωση τευχών δημοπράτησης, διαδικασία αξιολόγησης και παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων κλπ).

2.2 ΣΥΛΛΟΓΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ – ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

Για την εκπόνηση της συγκεκριμένης μελέτης απαιτήθηκε η συλλογή πολλών και σημαντικών πληροφοριών που είναι αναγκαίες για την εκπόνηση της μελέτης. Η συλλογή των πληροφοριών αποσκοπούσε

- στην αξιολόγηση των περιβαλλοντικών αναγκών – προβλημάτων
- στον προσδιορισμό έργων περιβαλλοντικής διάστασης με τα οποία είτε θα λυθούν τα περιβαλλοντικά προβλήματα είτε θα ικανοποιηθούν οι περιβαλλοντικές ανάγκες.
- στον προσδιορισμό των έργων που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν με ΣΔΙΤ.

Για να ληφθεί όλη αυτή η πληροφορία, ήταν αναγκαίο η ομάδα μελέτης να συναντηθεί με όλους τους Φορείς της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος. Εμπλεκόμενους Δημόσιους Φορείς της Περιφέρειας (Δήμους, Νομαρχίες, ΔΕΥΑ).

1. Το βασικό στοιχείο που προέκυψε από την παραπάνω έρευνα είναι ο δισταγμός που δείχνουν αρκετοί φορείς σχετικά με τη διαδικασία των ΣΔΙΤ. Ο δισταγμός αυτός έχει κυρίως σχέση με την αίσθηση «ιδιωτικοποίησης» των υπηρεσιών των ΟΤΑ, που σε κάποιες περιπτώσεις είναι εντελώς αντίθετη με την πολιτική των ΟΤΑ ιδίως όταν πρόκειται για κοινωφελείς υπηρεσίες (έργα ύδρευσης, έργα επεξεργασίας λυμάτων κλπ)
2. Ελλιπής ενημέρωση σε θέματα σχετικά με τις ΣΔΙΤ. Από την επαφή με τους φορείς προέκυψε άγνοια σε πολύ μεγάλο βαθμό σε θέματα σχετικά με τις ΣΔΙΤ και την κείμενη νομοθεσία. Παρόλο που οι ΣΔΙΤ αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο για την υλοποίηση έργων (που συμβαδίζει με την πολιτική της ΕΕ και τη δημοσιονομική πολιτική) στους φορείς στους οποίους αποταθήκαμε, το ενδιαφέρον των φορέων παρέμεινε σε χαμηλά επίπεδα

Ο απώτερος σκοπός της μελέτης, πέρα από τα αναγραφόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος κεφαλαίου, ήταν να απαντηθεί το εξής ερώτημα:

Υπάρχει έδαφος για υλοποίηση έργων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος μέσω της διαδικασίας των ΣΔΙΤ;

Παρά τους περιορισμούς που υπήρχαν για τη διεξαγωγή της απαιτούμενης έρευνας, η ανάγκη της υιοθέτησης του συστήματος των ΣΔΙΤ για υλοποίηση έργων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος καταδεικνύεται από το πλήθος των προτάσεων που κατατέθηκαν από τους φορείς που ανταποκρίθηκαν. Με την ανάθεση της παρούσας μελέτης, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος πραγματοποίησε ένα πρώτο βήμα προσέγγισης του θέματος των ΣΔΙΤ αλλά και των φορέων με δυνατότητα υλοποίησης έργων μέσω του συστήματος των ΣΔΙΤ. Πέρα από το γεγονός ότι η παρούσα μελέτη καλείται να αποτελέσει ένα εργαλείο λήψης αποφάσεων για την Περιφέρεια ταυτόχρονα αναδεικνύει και το σημαντικότερο εμπόδιο για την ωρίμανση έργων τα οποία δύνανται να υλοποιηθούν μέσω του συστήματος των ΣΔΙΤ το οποίο είναι το σημαντικό κενό ενημέρωσης τους σε σχέση με τις ΣΔΙΤ.

Για το λόγο αυτό, η μελετητική ομάδα προτείνει την συνέχιση της προσπάθειας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, καταρχάς με κάλυψη του κενού ενημέρωσης, με τους παρακάτω δύο τρόπους:

1. Δημόσια παρουσίαση της παρούσας μελέτης σε όλους τους φορείς οι οποίοι έχουν τη δυνατότητα να δραστηριοποιηθούν στην υλοποίηση έργων ΣΔΙΤ
2. Προετοιμασία οδηγού ΣΔΙΤ ο οποίος θα περιλαμβάνει τα γενικά στοιχεία της παρούσας μελέτης και θα διανεμηθεί στους παραπάνω φορείς

Η μελετητική Ομάδα

3. Συμπράξεις Δημόσιου – Ιδιωτικού Τομέα

3.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΣΔΙΤ

Οι Συμπράξεις Δημόσιου - Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) γνωστές στη διεθνή ορολογία ως Public - Private Partnerships (PPP) αποτελούν μια μέθοδο κατασκευής δημόσιων υποδομών και παροχής δημόσιων υπηρεσιών, με συνεχώς διευρυνόμενη εφαρμογή. Με τον όρο ΣΔΙΤ εννοείται η συνεργασία μεταξύ Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της χρηματοδότησης, της κατασκευής, της συντήρησης ή και της λειτουργίας μιας υποδομής ή στην παροχή μιας υπηρεσίας σε διάφορους τομείς της οικονομίας. Η τεχνική αυτή υλοποίησης έργων είναι αρκετά διαδεδομένη στο σύνολο σχεδόν της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβανομένων και των νεοεισηγμένων χωρών.

Η προώθηση του θεσμού των ΣΔΙΤ, αποσκοπεί στην βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών του Κράτους προς τον πολίτη, με την χρησιμοποίηση πρόσθετων ιδιωτικών πόρων, συμπληρωματικών προς τους διαθέσιμους δημόσιους, με στόχο τη δημιουργία αναγκαίων υποδομών και παράλληλα την παροχή υπηρεσιών της τεχνογνωσίας και των μεθόδων λειτουργίας του Ιδιωτικού Τομέα.

Είναι γεγονός ότι υπάρχουν δραστηριότητες τις οποίες ο Ιδιωτικός τομέας λόγω εξειδίκευσης μπορεί να εκτελέσει καλύτερα, οικονομικότερα, ταχύτερα και πιο ποιοτικά από το Δημόσιο και άλλες, όπου ο Δημόσιος τομέας είναι πιο αποδοτικός, ή παρέχει μεγαλύτερη εξασφάλιση στην παροχή κοινωφελών υπηρεσιών σε σχέση με τον Ιδιωτικό.

Η διεθνής εμπειρία έχει αποδείξει ότι μέσω των ΣΔΙΤ είναι δυνατή η παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών και αγαθών που ικανοποιούν τις απαιτήσεις των πολιτών με τρόπο οικονομικά αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μπορεί να προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα

όπως την υλοποίηση ενός σχεδίου στην καλύτερη σχέση ποιότητας / τιμής διατηρώντας παράλληλα τους στόχους του δημοσίου συμφέροντος.

Παρά ταύτα η χρησιμοποίηση των ΣΔΙΤ δεν πρέπει να παρουσιάζεται ως η μοναδική λύση για ένα δημόσιο τομέα, που αντιμετωπίζει δημοσιονομικούς περιορισμούς. Οι οικονομικές και οργανωτικές επιλογές για τον τρόπο υλοποίησης κάθε σχεδίου (έργου) πρέπει να παρουσιάζουν πραγματική προστιθέμενη αξία σε σχέση με άλλες επιλογές – όπως είναι η κλασσική σύναψη σύμβασης δημοσίου έργου / υπηρεσίας – προκειμένου να προωθηθούν σε εφαρμογή.

Άλλωστε η εξοικονόμηση ή / και η διερεύνηση των διαθέσιμων πόρων δεν αποτελεί το μοναδικό επιδιωκόμενο σκοπό από την ανάπτυξη και εφαρμογή των ΣΔΙΤ. Η διαφοροποίηση του τρόπου με τον οποίο το Δημόσιο (και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας) παρέχει υπηρεσίες, προμηθεύεται αγαθά και υλοποιεί επενδυτικά σχέδια ώστε να προάγεται η καινοτομία, ο ανταγωνισμός και η μεταφορά τεχνογνωσίας από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα, η εξασφάλιση του επιθυμητού επιπέδου αποτελέσματος των κοινωφελών υποδομών σε όλη τη διάρκεια ζωής τους και της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε σταθερή βάση, η ανταπόκριση στις απαιτήσεις της ανάπτυξης με παράλληλο σεβασμό των δημοσιονομικών περιορισμών της οικονομίας, αποτελούν κάποιους από τους πολλούς και ποικίλους στόχους που επιδιώκονται με την εφαρμογή των ΣΔΙΤ.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί είναι απαραίτητο οι σχέσεις μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο της ΣΔΙΤ να δομηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε οι δραστηριότητες των ΣΔΙΤ και οι κίνδυνοι που σχετίζονται με αυτές να επιμερίζονται μεταξύ των δύο μερών με βάση τη δυνατότητα καθενός εξ' αυτών να τις χειριστούν και να τις ελέγξουν αποτελεσματικότερα για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και εμπειριών τους προς τον στόχο.

Η επιτυχία μιας ΣΔΙΤ στην πράξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πληρότητα του συμβατικού πλαισίου που θα συμφωνηθεί καθώς και από την ακρίβεια και σαφήνεια των όρων που θα διέπουν την υλοποίησή της. Κατά συνέπεια έχει καίρια σημασία η σαφής διάκριση των ρόλων, η ακριβής αξιολόγηση και η βέλτιστη κατανομή των κινδύνων μεταξύ των δύο μερών καθώς και ο σαφής καθορισμός των ευθυνών που αναλαμβάνει καθένας εξ αυτών.

3.2 ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΔΙΤ

Είναι προφανές ότι η ανάπτυξη του θεσμού των ΣΔΙΤ έχει άμεση σχέση με την οργάνωση των υπηρεσιών του Δημόσιου Τομέα και τη μείωση της γραφειοκρατίας, με το επιχειρηματικό περιβάλλον που διαμορφώνεται σε κάθε αγορά και τις δημιουργούμενες προσδοκίες, με την επιχειρησιακή διάρθρωση και την ανταγωνιστικότητα του ιδιωτικού τομέα και τη διαθεσιμότητα των ιδιωτικών κεφαλαίων εφόσον οι αποδόσεις τους είναι ικανοποιητικές.

Το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για ΣΔΙΤ ολοκληρώθηκε κατά τη διάρκεια του 2005.

Αναλυτικότερα και σε ότι αφορά τις βασικές αρχές του υφιστάμενου Θεσμικού Πλαισίου αναφέρονται τα εξής:

3.2.1 Νόμος ΣΔΙΤ

Βασικές Αρχές:

Με το νόμο για τις ΣΔΙΤ, όπως αυτός ψηφίστηκε από την Ελληνική Βουλή, γίνεται προσπάθεια δημιουργίας ενός αναγκαίου νομοθετικού πλαισίου για την ενθάρρυνση εκτέλεσης έργων παροχής υπηρεσιών μέσω συμπράξεων.

Τα σημαντικότερα σημεία του ανωτέρω νόμου είναι τα εξής:

- Ορίζονται οι Δημόσιοι Φορείς (Υπουργεία, ΟΤΑ, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ) που μπορούν να προχωρούν σε ΣΔΙΤ με Ιδιωτικούς Φορείς, μέσα από τη σύσταση Ανώνυμων Εταιριών Ειδικού Σκοπού, για κάθε τέτοια συνεργασία σε τομείς αρμοδιότητάς τους ή δραστηριότητάς τους.
- Το αντικείμενο των ΣΔΙΤ είναι η ολοκλήρωση και λειτουργία των υποδομών και η παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των προαναφερόμενων Δημόσιων Φορέων.
- Οι Ιδιωτικοί Φορείς αναλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, τη διαθεσιμότητα και την κατασκευή των αναγκαίων υποδομών ή την παροχή της υπηρεσίας έναντι ανταλλάγματος, που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους δημόσιους φορείς ή τους τελικούς χρήστες των υπηρεσιών.
- Η χρηματοδότηση συνολικά ή και τμηματικά της υλοποίησης των υποδομών για την παροχή υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς.
- Το συνολικό προϋπολογιζόμενο κόστος εκτέλεσης κάθε έργου ή και παροχής υπηρεσίας έχει σαν ανώτατο όριο το ποσό των 200 εκ. Ευρώ,
- Οι ΣΔΙΤ αποτελούν βασική πολιτική επιλογή επίτευξης δημόσιας ωφέλειας μέσα από την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικού κόστους. Μέσω των ΣΔΙΤ ο Δημόσιος Τομέας επιθυμεί να ενσωματώσει την καινοτομία και την τεχνογνωσία του Ιδιωτικού Τομέα.
- Ξεκαθαρίζεται ότι δεν μπορούν να υλοποιηθούν μέσω ΣΔΙΤ ορισμένες δραστηριότητες, όπως η έννομη τάξη, η εθνική άμυνα, η απονομή δικαιοσύνης, η ευθύνη σωφρονισμού.
- Συστήνεται διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΔΕΣΔΙΤ), η οποία χαράσσει την κυβερνητική πολιτική για τη

δημιουργία υποδομών και την παροχή υπηρεσιών με τη συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων.

- Συστήνεται Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών με σκοπό τον εντοπισμό των υπηρεσιών και των αναγκαίων υποδομών που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω ΣΔΙΤ και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου, την προώθηση της ανάπτυξής τους, και τη διευκόλυνση και υποστήριξη των Δημόσιων Φορέων στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης για την επιλογή των ιδιωτικών φορέων που θα αναλάβουν την υλοποίηση.
- Καθορίζονται οι υποχρεώσεις των Δημόσιων Φορέων που θα υπαχθούν στις διατάξεις του.
- Προσδιορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο των Συμβάσεων Σύμπραξης, όπου περιλαμβάνεται περιγραφή δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των αντισυμβαλλόμενων σε σχέση με το αντικείμενο της Σύμπραξης. Καθορίζονται θέματα όπως η χρηματοδότηση και συμμετοχή των Δημόσιων Φορέων σε αυτή, διαδικασιών είσπραξης συμβατικών ανταλλαγμάτων, εκδόσεως αδειών, προστασίας περιβάλλοντος, αρχαιολογικών ευρημάτων, απαλλοτριώσεων, εμπλοκής Δημόσιων υπηρεσιών και ΔΕΚΟ.

Καθορίζονται νομικά θέματα που διέπουν αυτές τις συμπράξεις, όπως είναι η εκχώρηση απαιτήσεων, το κύρος των εμπράγματων ασφαλειών, οι εταιρικοί μετασχηματισμοί, τα φορολογικά ζητήματα και η επίλυση διαφορών.

Ανταγωνιστικός Διάλογος:

Πρέπει περαιτέρω να επισημανθεί ότι η διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου, μια διαδικασία ανάθεσης, ευέλικτη και αποτελεσματική επιτρέπει στους Δημόσιους Φορείς να μεγιστοποιήσουν τα οφέλη από τις Συμβάσεις Σύμπραξης μέσω της δημιουργίας συνθηκών υγιούς και έντονου ανταγωνισμού.

Αναλυτικότερα:

Κατά τη σύναψη ιδιαίτερα πολύπλοκων συμβάσεων είναι δυνατόν να χρησιμοποιείται μια νέα διαδικασία που ονομάζεται «Ανταγωνιστικός Διάλογος». Η διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου εφαρμόζεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η Αναθέτουσα Αρχή δεν είναι αντικειμενικά σε θέση να καθορίσει τα τεχνικά μέσα που μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες και τους στόχους ενός έργου, καθώς και επίσης στην περίπτωση κατά την οποία δεν είναι σε θέση να καθορίσει τις νομικές ή / και χρηματοοικονομικές ρυθμίσεις του.

Η νέα αυτή διαδικασία επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να αναπτύσσει, κατόπιν διαλόγου με τους υποψήφιους αναδόχους, τις κατάλληλες λύσεις οι οποίες θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες αυτές. Στο τέλος του διαλόγου, οι υποψήφιοι καλούνται να υποβάλλουν την τελική τους προσφορά με βάση τη λύση ή τις λύσεις που εντοπίστηκαν κατά τη διάρκειά του. Οι προσφορές πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα απαιτούμενα και απαραίτητα στοιχεία για την υλοποίησή του έργου και η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις προσφορές με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια ανάθεσης. Ο υποψήφιος ανάδοχος που έχει υποβάλλει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μπορεί να κληθεί να αποσαφηνίσει σημεία της προσφοράς του ή να επιβεβαιώσει τις δεσμεύσεις που περιέχονται σε αυτή, με την προϋπόθεση ότι με τον τρόπο αυτό δεν τροποποιούνται ουσιαστικά στοιχεία της προσφοράς ή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, δεν στρεβλώνεται ο ανταγωνισμός και δεν εισάγονται διακρίσεις.

Η διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου πρέπει να εξασφαλίζει την αναγκαία ευελιξία στις συζητήσεις με τους υποψήφιους για όλες τις πτυχές της σύμβασης κατά τη φάση της εφαρμογής, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι κατά τη διεξαγωγή των συζητήσεων τηρούνται οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης και δεν διακυβεύονται τα δικαιώματα που παρέχει η Συνθήκη στους οικονομικούς Φορείς. Βασίζεται στην ιδέα ότι οι διαρθρωμένες μέθοδοι επιλογής πρέπει να προστατεύονται σε όλες τις περιπτώσεις, επειδή συμβάλλουν στην εξασφάλιση της αντικειμενικότητας και της ακεραιότητας της διαδικασίας που οδηγεί στην

επιλογή ενός Φορέα. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η ορθή χρήση των Δημόσιων κεφαλαίων, μειώνεται ο κίνδυνος αδιαφανών πρακτικών και ενισχύεται η ασφάλεια δικαίου που είναι απαραίτητη για την εφαρμογή τέτοιου είδους σχεδίων. Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι οι νέες οδηγίες ενισχύουν το συμφέρον κάθε Αναθέτουσας Αρχής να διατυπώνει τις τεχνικές προδιαγραφές βάσει επιδόσεων ή λειτουργικών απαιτήσεων. Οι νέες διατάξεις επιτρέπουν επομένως στις Αναθέτουσες Αρχές να διευρύνουν τις δυνατότητες εξέτασης καινοτόμων λύσεων κατά τη φάση της σύναψης, όποια και αν είναι η διαδικασία που εφαρμόζεται.

Οι ΣΔΙΤ αποτελούν τομείς επιχειρηματικών δράσεων και αφορούν, τόσο το Δημόσιο Τομέα (Υπουργεία, Γενικές Γραμματείες Περιφερειών, Νομαρχίες, Δήμους και λοιπούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εταιρίες του ευρύτερου δημόσιου τομέα), όσο και τον Ιδιωτικό Τομέα (φυσικά και νομικά πρόσωπα, περιλαμβανομένων και των Τραπεζών).

Χαρακτηρισμός Δημόσιων Φορέων:

Στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για τις ΣΔΙΤ «Δημόσιοι Φορείς» νοούνται:

§ Το Δημόσιο

§ οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)

§ τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (ΝΠΔΔ)

§ οι Ανώνυμες Εταιρίες (ΑΕ), των οποίων το σύνολο του μετοχικού τους κεφαλαίου ανήκει σε Φορείς των περιπτώσεων 1, 2 και 3, ή σε άλλη, ή άλλες ΑΕ που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση.

Το σύνολο των «Δημόσιων Φορέων», όπως ορίστηκε ανωτέρω, έχουν τη δυνατότητα σε τομείς της αρμοδιότητάς τους, να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία («Συμβάσεις Σύμπραξης») με Ιδιωτικούς Φορείς. Οι «Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα» ή απλά «Συμπράξεις», πραγματοποιούνται για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών και

αποτελούν συμβάσεις μεταξύ Δημόσιου Φορέα με τρίτο ή Ιδιωτικού Φορέα με τρίτους και αποτελούν παρεπόμενα σύμφωνα Συμβάσεων Σύμπραξης ή συνάπτονται σε εκτέλεση Συμβάσεων Σύμπραξης («Παρεπόμενα Σύμφωνα»).

Προϋποθέσεις Σύμπραξης:

Οι Συμπράξεις πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

- § Έχουν αντικείμενο την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημόσιων Φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους,
- § προβλέπουν ότι οι Ιδιωτικοί Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή των υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή την ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και των συναφών κινδύνων όπως, το διαχειριστικό και τον τεχνικό.
- § προβλέπουν ότι η χρηματοδότηση, εν όλω ή εν μέρει, της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς, και
- § το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των 200 εκ. ευρώ (τίθεται δηλαδή πλαφόν άνω ορίου και όχι του κάτω ορίου), χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

Σε ειδικές περιπτώσεις είναι δυνατό να πραγματοποιούνται Συμπράξεις χωρίς να συντρέχουν μία ή και περισσότερες από τις ανωτέρω προϋποθέσεις, αλλά με την έγκριση της Διυπουργικής Επιτροπής. Επίσης, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο Σύμπραξης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος και ιδίως η

εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Εταιρία Ειδικού Σκοπού:

Στις Συμβάσεις Σύμπραξης ή στα Παρεπόμενα Σύμφωνα, οι Ιδιωτικοί Φορείς συμβάλλονται μέσω «Εταιρίας Ειδικού Σκοπού». Η επιλεγθείσα κάθε φορά Εταιρία Ειδικού Σκοπού συνίσταται αποκλειστικά και μόνο για τις ανάγκες της κάθε Σύμπραξης και πρέπει υποχρεωτικά να εδρεύει στην Ελλάδα και να λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του κ.ν. 2190/1920. Μέτοχοι αυτής της Εταιρίας μπορεί να είναι μόνο οι Ιδιωτικοί Φορείς, καθώς επίσης και τρίτοι που μπορούν να αποκτήσουν μετοχές της σύμφωνα με τυχόν ειδικές προβλέψεις του θεσμικού πλαισίου, τις δυνατότητες του καταστατικού της Εταιρίας και τυχόν ειδικές προβλέψεις της Σύμβασης Σύμπραξης, εξαιρουμένων των χαρακτηρισμένων «Δημόσιων Φορέων».

Ένταξη Οικονομικών Στοιχείων Συμπράξεων στο Δημόσιο Λογιστικό:

Μεγάλη συζήτηση έχει γίνει και για τα κριτήρια που εφαρμόζει η Eurostat για να χαρακτηρίσει ένα στοιχείο ενεργητικού ως δημόσιο (government asset) ή μη δημόσιο (non-government asset) και αναλόγως να καθορίσει αν αυτό θα πρέπει να εγγράφεται στον ισολογισμό των Δημόσιων Φορέων ή όχι. Σύμφωνα με τη δημοσιευμένη μεθοδολογία της Eurostat αναφορικά με τις «Μακροχρόνιες Συμβάσεις μεταξύ Δημόσιων Φορέων και μη Κυβερνητικών Εταίρων» (“Long term contracts between government units and non-government partners (Public Private Partnerships)”, ένα στοιχείο ενεργητικού θα χαρακτηρίζεται ως μη δημόσιο (non-government asset) μόνον εφόσον προκύπτει ότι ο Ιδιωτικός Φορέας αναλαμβάνει ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με την εκτέλεση της Σύμβασης Σύμπραξης. Δεδομένου ότι τα εφαρμοζόμενα από τη Eurostat κριτήρια είναι ανελαστικά, αποκτά μεγάλη σημασία για τα δημοσιονομικά δεδομένα της χώρας η εφαρμογή του ανωτέρω κανόνα και στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο της χώρας για τις ΣΔΙΤ.

3.2.2 Ν.3299/2004 «Παροχή Κινήτρων Ιδιωτικών Επενδύσεων»

Με τον ν.3299/2004 «Παροχή Κινήτρων Ιδιωτικών Επενδύσεων», όπως αυτός εξειδικεύτηκε από τη σχετική έκδοση όλων των σχετικών Υπουργικών Αποφάσεων και Εγκυκλίων, επιδιώκεται:

- § Η ισόρροπη ανάπτυξη
- § Η αύξηση της απασχόλησης
- § Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
- § Η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας
- § Η προώθηση της τεχνολογικής αλλαγής και της καινοτομίας
- § Η προστασία του περιβάλλοντος, η εξοικονόμηση ενέργειας, κ.λ.π.

Οι στόχοι αυτοί επιτυγχάνονται μέσω, της επιχορήγησης τμήματος της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων, της φορολογικής απαλλαγής ποσοστού ή και του συνόλου της ενισχυόμενης δαπάνης του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας της χρηματοδοτικής μίσθωσης και επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης ανά επενδυτικό σχέδιο.

Στο καθεστώς των ενισχύσεων του νόμου υπάγονται επενδυτικά σχέδια, όπως αυτά αναφέρονται στο άρθρο 3 του νόμου αυτού, για κάθε τομέα οικονομικής δραστηριότητας. Τα ανωτέρω επενδυτικά σχέδια κατανέμονται σε πέντε κατηγορίες προκειμένου να οριστούν οι παρεχόμενες επενδύσεις.

Η σημαντική διαφοροποίηση από τον προηγούμενο νόμο (2601/98) έγκειται στο ότι το σύνολο των περιοχών της χώρας, περιλαμβανομένων των αστικών συγκροτημάτων Αθήνας και Θεσσαλονίκης, είναι εντός των παρεχόμενων ενισχύσεων. Επίσης, στην περίπτωση Ι, της παραγράφου 6, του άρθρου 3, του νόμου, ενισχύονται κατ' εξαίρεση επενδυτικά σχέδια που δεν ανήκουν στον Φορέα της επένδυσης εφόσον έχουν δοθεί παραχωρητήρια μεγαλύτερα των 15

ετών. Η παράμετρος αυτή δίδει σημαντική ευελιξία στους ΟΤΑ, αλλά και στους επενδυτές για ανάληψη δράσεων.

Ο αναπτυξιακός νόμος από τα τέλη Μαρτίου του 2005 βρίσκεται σε πλήρη ισχύ, αφού έχει εγκριθεί από την ΕΕ και παράλληλα έχουν εκδοθεί όλες οι σχετικές αποφάσεις και εγκύκλιοι που προβλέπονταν από το νόμο αυτό. Σύμφωνα με στοιχεία του ΥΠΟΙΟ, από την έναρξη εφαρμογής του ν.3299/2004 μέχρι το τέλος Αυγούστου 2004, είχαν υποβληθεί 372 επενδυτικά σχέδια, ύψους 873,1 εκ. ευρώ. Σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, από αυτά εγκρίθηκαν από τις αρμόδιες κεντρικές και περιφερειακές υπηρεσίες 123 επενδυτικά σχέδια, ύψους 222,5 εκ. ευρώ, που προβλέπουν τη δημιουργία 1.171 άμεσων θέσεων πλήρους απασχόλησης (στις θέσεις αυτές δεν περιλαμβάνονται οι έμμεσες θέσεις εργασίας και τα πολλαπλασιαστικά οφέλη).

3.2.3 Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΘΗΣΕΑΣ

Με το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΘΗΣΕΑΣ του ΥΠΕΣΔΑ, γίνεται η προσπάθεια υποστήριξης των ΟΤΑ, με σκοπό πραγματοποίηση επενδύσεων τοπικής ανάπτυξης και συντονισμό των επιμέρους πολιτικών για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την αξιοποίηση της χρηματοδότησης των πολιτικών και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους. Η χρονική διάρκεια του Προγράμματος είναι μέχρι το 2009, με διετή δυνατότητα παράτασης. Στο ΘΗΣΕΑ:

- Στηρίζεται η ωρίμανση των έργων με τη χρηματοδότηση μελετών,
- Ενθαρρύνεται η στήριξη διαδημοτικών συνεργασιών αναπτυξιακού χαρακτήρα,
- Ενθαρρύνεται η στήριξη συμπράξεων μεταξύ ΟΤΑ και Ιδιωτικού Τομέα με τη χρηματοδότηση των προσυμβατικών διαδικασιών που απαιτούνται (προκαταρκτικές μελέτες σκοπιμότητας, έξοδα διαγωνιστικής διαδικασίας, επιλογή ιδιωτών επενδυτών, κατάρτιση συμβάσεων, κ.λ.π.),

- Απλοποιείται η διαδικασία προένταξης – οριστικής ένταξης έργων, με εξασφάλιση χρηματοδότησης μέσω της έγγραφης διαπίστωσης και της τήρησης του ετήσιου ορίου εγκεκριμένων πιστώσεων ανά Περιφέρεια.

Μέχρι σήμερα έχει ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό η κατανομή των πιστώσεων ανά ΟΤΑ και οι εκταμιεύσεις θα εξαρτηθούν από την ωριμότητα των προτάσεων και τη διαθεσιμότητα πιστώσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Παράλληλα περισσότεροι από 120 ΟΤΑ της χώρας έχουν υποβάλλει αιτήσεις χρηματοδότησης προσυμβατικών διαδικασιών και λοιπών διαδικασιών ωρίμανσης έργων ΣΔΙΤ.

Η σύνδεση του ΘΗΣΕΑ και του αναπτυξιακού νόμου έγκειται στο ότι είναι δυνατός ο σχεδιασμός ενός επενδυτικού σχεδίου δηλαδή μιας ΣΔΙΤ, και μπορεί να χρηματοδοτηθεί από το ΘΗΣΕΑ σε ότι αφορά τις προσυμβατικές διαδικασίες (αρχικές μελέτες σκοπιμότητας και λοιπές προσυμβατικές εργασίες ΚτΕ, διαγωνιστική διαδικασία και υποστήριξη της, κατάρτιση συμβάσεων με αναδόχους κ.λ.π.) και παράλληλα το επενδυτικό σχέδιο μπορεί να επιχορηγηθεί και από τον αναπτυξιακό νόμο, εφόσον έχει επιλεξιμότητα.

Οι διατάξεις του αναπτυξιακού νόμου ευνοούν τις ΣΔΙΤ, αναγνωρίζουν τα παραχωρητήρια ακινήτων άνω των 15 ετών και δίδουν δυνατότητα συμμετοχής στον Φορέα της επένδυσης των δημοτικών και των αναπτυξιακών επιχειρήσεων των ΟΤΑ (ο αναπτυξιακός νόμος επιχορηγεί νομικά πρόσωπα με τη μορφή ΑΕ).

Η φιλοσοφία του ΘΗΣΕΑ προωθεί τις ΣΔΙΤ και για το λόγο αυτό ενισχύει τις προσυμβατικές και διαγωνιστικές διαδικασίες των ΟΤΑ, ώστε να είναι σε θέση να εκτιμούν με σχετική ακρίβεια τα περιουσιακά τους στοιχεία και να προσεγγίζουν ενδεικτικά το οικονομικό αντικείμενο (κατασκευή και εκμετάλλευση) προς διαπραγμάτευση. Τέλος, η διαδικασία αυτή διευκολύνει τους ΟΤΑ στον προσδιορισμό ενός έργου σαν κλασσικό δημόσιο έργο (χρηματοδότηση από το Δημόσιο) ή στον προσδιορισμό τους σαν συγχρηματοδοτούμενο ή

αυτοχρηματοδοτούμενο (εξαγωγή της προστιθέμενης αξίας) που να μπορεί να υλοποιηθεί μέσω ΣΔΙΤ.

Τα προαναφερόμενα σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Νόμου για τις ΣΔΙΤ και ειδικότερα αυτές που αφορούν τη διαδικασία υποβολής και τις εγκρίσεις υπαγωγής, συμπληρώνουν το σύνολο των απαιτούμενων βημάτων για την ολοκλήρωση κάθε ΣΔΙΤ.

3.3 ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΔΙΤ

Σύμφωνα με τις ισχύουσες κοινοτικές διατάξεις, οι ΣΔΙΤ διακρίνονται στις κάτωθι βασικές υποκατηγορίες:

- (α) ΣΔΙΤ καθαρά συμβατικού τύπου, στις οποίες η σύμπραξη μεταξύ Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα βασίζεται σε αποκλειστικά συμβατικούς δεσμούς, και
- (β) ΣΔΙΤ θεσμοθετημένου τύπου, στις οποίες υπάρχει συνεργασία μεταξύ Δημόσιου και Ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο της δημιουργίας ενός άλλου Φορέα ή εισόδου του ιδιώτη σε έναν υπάρχοντα Φορέα.

Η διάκριση αυτή βασίζεται στη διαπίστωση ότι οι διαφορετικές πρακτικές ΣΔΙΤ που απαντώνται, μπορούν να διαιρεθούν σε δύο μεγάλες κατηγορίες.

3.3.1 ΣΔΙΤ καθαρά συμβατικού τύπου

Οι ΣΔΙΤ καθαρά συμβατικού τύπου αφορούν συμπράξεις που βασίζονται σε αποκλειστικά συμβατικούς δεσμούς μεταξύ του Δημόσιου και του Ιδιωτικού τομέα. Καλύπτουν ρυθμίσεις με τις οποίες ανατίθενται ένα ή περισσότερα καθήκοντα στα οποία είναι δυνατόν να περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός, η χρηματοδότηση, η υλοποίηση, η ανακαίνιση ή η εκμετάλλευση ενός έργου ή ακόμα και μιας υπηρεσίας. Στο πλαίσιο αυτό, ένα από τα πιο γνωστά μοντέλα, το οποίο συχνά ονομάζεται «Μοντέλο παραχώρησης» (υπενθυμίζεται ότι ο χαρακτηρισμός που δίδεται από το εθνικό δίκαιο ή από τα μέρη δεν επηρεάζει το νομικό χαρακτηρισμό των συμβάσεων αυτών για τους σκοπούς της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου για τις δημόσιες συμβάσεις και τις συμβάσεις παραχώρησης) χαρακτηρίζεται από την άμεση σχέση που υπάρχει μεταξύ του εταίρου του Ιδιωτικού τομέα και του τελικού χρήστη.

Ο Ιδιωτικός Τομέας παρέχει μια συγκεκριμένη και σαφώς προσδιορισμένη υπηρεσία στο κοινό, αλλά υπό τον έλεγχο του Δημοσίου τομέα. Χαρακτηρίζεται επίσης από τον τρόπο αμοιβής του αντισυμβαλλομένου (παραχωρησιούχου), που αποτελείται από τέλη που επιβάλλονται στους χρήστες της υπηρεσίας και

συμπληρώνεται, ανάλογα με τον τύπο της εφαρμοζόμενης ΣΔΙΤ, από επιδοτήσεις εκ μέρους των Δημόσιων αρχών.

Στις επόμενες παραγράφους, αναλύονται περαιτέρω οι μέθοδοι χρηματοδότησης.

1. Κλασσικοί Μέθοδοι Χρηματοδότησης (Conventional procurement)

Είναι οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται για δημόσιες υποδομές ή υπηρεσίες. Το παραδοσιακό ελληνικό σύστημα χρηματοδότησης δημοσίων έργων βασιζόταν κυρίως σε εθνικούς πόρους (φόροι, έσοδα από εξαγωγές κ.λ.π.), τα οποία συμπληρώνονταν με δάνεια από την ΕΕ, από ελληνικές ή ξένες εμπορικές τράπεζες. Τελευταία, ο Δημόσιος τομέας έχει αρχίσει να αντιλαμβάνεται το υψηλό κόστος και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει κατά τη διαχείριση και συντήρηση των έργων υποδομής (δρόμων, κτιρίων κ.λ.π.) και καταφεύγει σε διάφορα είδη συμβολαίων διαχείρισης-συντήρησης για να βελτιώσει την αποδοτικότητα (efficiency) σε αυτό τον τομέα.

Οι κύριες επιλογές είναι οι ακόλουθες:

- Συμβόλαια διαχείρισης και συντήρησης (Management & Maintenance Contracts)
- Ποσοτικά βασισμένα συμβόλαια συντήρησης (Quantity Based Maintenance Contracts)

Αυτού του είδους τα συμβόλαια έχουν εφαρμοστεί σε αρκετές χώρες με επιτυχία και η αμοιβή του αναδόχου βασίζεται στις τιμές της μονάδος ως αυτές καθορίζονται από το συμβόλαιο και στις ποσότητες ανάλογα με την περιοχή. Οι εργασίες σχεδιασμού (design works) καθορίζονται από κάποιον σύμβουλο και ένας σύμβουλος επίβλεψης (supervisor) βοηθά το τμήμα των χρηματοδοτήσεων όσον αφορά την ποιότητα και την ποσότητα των εργασιών που γίνονται. Η σύγχρονη τάση είναι να συμπεριληφθεί ένα σύνολο δραστηριοτήτων συντήρησης που απαιτείται για ένα κομμάτι υποδομής (ή για ένα τμήμα αυτής) με απώτερο σκοπό να διευκολυνθεί η διοίκηση και να επιτευχθούν οικονομίες κλίμακας.

Αυτές αναφέρονται ως ακέραιες συμβάσεις παραχώρησης (integral maintenance contracts), δεδομένου ότι καλύπτουν ποικίλες υπηρεσίες συντήρησης λειτουργίας και διοίκησης.

2. Συμβάσεις συντήρησης βάσει απόδοσης (Performance – based maintenance contracts)

Προέρχονται από τον προηγούμενο τύπο συμβολαίου με μετατόπιση των ευθυνών από τη διοίκηση (δραστηριότητες – πόροι συντήρησης), σε ορισμένους όρους απόδοσης που εκτιμούνται από τους χρήστες της υποδομής. Χαρακτηριστικά αφήνουν τον ανάδοχο (contractor) με περισσότερη αυτονομία στο σχέδιο και στην οργάνωση των εργασιών. Η ανταμοιβή είναι βασισμένη σε μία προκαθορισμένη αμοιβή (fee), η οποία αναφέρεται στο συμβόλαιο και συνδέεται άμεσα με τους δείκτες απόδοσης.

3. Συμβάσεις διαχείρισης (Management Contracts)

Η σύμβαση αυτή περιγράφει μια ρύθμιση (arrangement) στην οποία διάφορα είδη στόχων (tasks) περνούν στον ανάδοχο, ενώ συνήθως εκτελούνταν από κάποια δημόσια αρχή, σχετική με την οργάνωση της διαδικασίας συντήρησης των υποδομών. Συνήθως οι απαιτήσεις ως προς τον ιδιώτη, είναι να ανταποκριθεί στις καθημερινές απαιτήσεις συντήρησης των υποδομών (εργολαβία) εξ ονόματος του δημόσιου τομέα. Αυτού του είδους οι συμβάσεις μπορούν επίσης (ή μόνο) να εστιάσουν στη διαχείριση λειτουργίας (operation management). Για παράδειγμα σε ένα δρόμο, οι στόχοι που αναθέτονται στον ιδιώτη είναι η μέτρηση και ο υπολογισμός της κυκλοφορίας, η είσπραξη των διοδίων και η συντήρηση του τμήματος του οδικού δικτύου.

4. Παραχωρήσεις (Concessions)

Είναι η συμφωνία (συμβόλαιο) στην οποία ένας Δημόσιος Φορέας, που είναι ιδιοκτήτης της υποδομής, παραχωρεί στον Ιδιωτικό Φορέα (concessionaire) την ευθύνη για την παροχή και τη συντήρηση ενός συγκεκριμένου επιπέδου

υπηρεσιών προς τους χρήστες της υποδομής, με αντάλλαγμα το δικαίωμα να συλλέξει εισόδημα (revenues) από τους χρήστες. Οι παραχωρήσεις μπορούν να πάρουν τις ακόλουθες μορφές:

§ Παραχωρήσεις λειτουργίας-συντήρησης (Operational and maintenance concessions)

Ο κύριος στόχος μέσα από αυτά τα συμβόλαια, είναι ο Ιδιωτικός Τομέας να διατηρήσει και να λειτουργήσει (operate and maintain) μια υπάρχουσα υποδομή και επομένως του παραχωρείται η δυνατότητα να χρεώνει τους χρήστες της υποδομής, ώστε να μπορεί να χρηματοδοτήσει την συντήρηση και τη λειτουργία της υποδομής. Τέτοιου είδους παραχώρηση μετατοπίζει το χρηματικό βάρος που απαιτείται στο χρήστη της υποδομής και ταυτόχρονα αυξάνει την αποδοτικότητα στο έργο. Εκτός από τα έμφυτα ζητήματα σε μια παραχώρηση, μια παραχώρηση λειτουργίας και συντήρησης είναι παρόμοια, σε σκοπό και σε προσέγγιση, με μια τυπική συμφωνία για συντήρηση και λειτουργία μεταξύ ιδιωτικών συμβαλλόμενων μερών στο πλαίσιο μιας συμφωνίας BOT (βλέπε στη συνέχεια).

§ Οι μέθοδοι B.O.T. (Build/Operate/Transfer) – B.O.O.T. (Build/Own/Operate/Transfer)

Σε αυτές, ο Ιδιωτικός Τομέας κατασκευάζει ένα έργο με βάση τις προδιαγραφές που έχει συμφωνήσει με το Δημόσιο Τομέα. Λειτουργεί το έργο που ανήκει, είτε στο Δημόσιο (BOT), είτε στον Ιδιώτη (BOOT) για ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα και στη συνέχεια, με τη λήξη της περιόδου εκμετάλλευσης, μεταβιβάζει τη λειτουργία του ή και την ιδιοκτησία του στο Δημόσιο. Στις περισσότερες περιπτώσεις ο Ιδιώτης είναι υπεύθυνος για τμήμα ή για το σύνολο της χρηματοδότησης του έργου, συνεπώς και η περίοδος εκμετάλλευσης πρέπει να είναι επαρκής, προκειμένου – μέσω των τελών χρήσης του έργου – να επιτευχθεί μια ελάχιστη απόδοση επί του κεφαλαίου επένδυσης. Στο τέλος της

προκαθορισμένης περιόδου εκμετάλλευσης του έργου από τον Ιδιώτη, το Δημόσιο μπορεί να αναλάβει τη λειτουργία του έργου ή να την αναθέσει εκ νέου στον ιδιώτη που το κατασκεύασε ή ακόμα και σε τρίτο.

§ Η μέθοδος D.B.F.O. (Design/Build/Finance/Operate)

Ο Ιδιωτικός Τομέας σχεδιάζει, κατασκευάζει, χρηματοδοτεί και λειτουργεί μια υποδομή – έργο και το Δημόσιο αγοράζει τις υπηρεσίες που προέρχονται από το έργο αυτό, αποκτώντας το δικαίωμα χρήσης του έργου για μια συμβατική περίοδο. Η μέθοδος βρίσκει εφαρμογή κυρίως στην κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση δημοτικών κτιρίων (σχολεία, βιβλιοθήκες κ.α.), υποδομών (πάρκα, πλατείες κ.α.), στη διαχείρισης απορριμμάτων, σε υποδομές αποχέτευσης – βιολογικών, κ.λ.π. Το κέντρο βάρους μετατοπίζεται από την κατασκευή στην παροχή υψηλού επιπέδου υπηρεσιών, ενώ η καταβολή αμοιβής εκ μέρους του Δημοσίου Τομέα βασίζεται στην αποδοτικότητα του Ιδιωτικού Τομέα σε συμφωνημένα επίπεδα παροχής ορισμένων υπηρεσιών. Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιείται σε συμβάσεις υποδομών και ανάπτυξης παγίων του Δημοσίου Τομέα, όταν οι δυνατότητες παράπλευρης εκμετάλλευσης είναι άγνωστες και πιθανά περιορισμένες, ενώ παράλληλα απαιτείται εξειδίκευση και διοικητική εμπειρία που το Δημόσιο δεν διαθέτει.

§ Η μέθοδος B.O.O. (Build/Own/Operate)

Ο Δημόσιος Τομέας απευθύνεται στον Ιδιωτικό Τομέα για την υλοποίηση ενός κοινωφελούς έργου και του χορηγεί άδεια λειτουργίας μακράς χρονικής περιόδου. Στη συγκεκριμένη μέθοδο ο Ιδιώτης σχεδιάζει, χρηματοδοτεί, κατασκευάζει και λειτουργεί το έργο αυτό, έχει την ιδιοκτησία του, ενώ το δημόσιο προσδιορίζει τις προδιαγραφές λειτουργίας του έργου σε ότι αφορά τις προσφερόμενες υπηρεσίες, τους κανόνες ασφαλείας και το ανώτατο επίπεδο τελών χρήσης.

§ Η μέθοδος B.T.O. (Build/Transfer/Operate)

Ο Ιδιώτης σχεδιάζει, χρηματοδοτεί και κατασκευάζει το έργο και μετά την αποπεράτωση του μεταβιβάζει την ιδιοκτησία στο Δημόσιο. Στη συνέχεια ο Ιδιώτης και το Δημόσιο συμφωνούν τη μίσθωση του έργου, για μια προκαθορισμένη χρονική περίοδο κατά την οποία ο Ιδιώτης διαχειρίζεται το έργο και εισπράττει τα έσοδα λειτουργίας του.

§ Η μέθοδος B.O.L.T. (Built/Own/Lease/Transfer)

Ο Ιδιωτικός Τομέας χρηματοδοτεί και κατασκευάζει τις εγκαταστάσεις, τις οποίες στη συνέχεια ενοικιάζει (με leasing) σε κρατικό Φορέα ή Φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ο οποίος και καταβάλλει περιοδικές πληρωμές στον Ιδιώτη μέσω των οποίων σταδιακά μεταβιβάζει και την ιδιοκτησία των εγκαταστάσεων. Στο τέλος της περιόδου μίσθωσης ο κρατικός Φορέας ή ο Φορέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι πλέον ιδιοκτήτης των εγκαταστάσεων ή τις αγοράζει με τίμημα που έχει προσδιοριστεί στη σύμβαση leasing. Κατά τη διάρκεια της περιόδου μίσθωσης οι εγκαταστάσεις δύνανται να λειτουργούν είτε από τον κρατικό Φορέα – Αγοραστή είτε από τον Ιδιώτη.

§ Η μέθοδος B.B.O. (Buy/Build/Operate)

Ο Δημόσιος Φορέας προσπαθεί να προσελκύσει ιδιωτικά κεφάλαια πουλώντας εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας σε ιδιώτες. Βασικός σκοπός αυτής της μεθόδου είναι η υλοποίηση πρόσθετων επενδύσεων (ανακαινίσεις – επεκτάσεις), ώστε να καταστεί δυνατή η μέγιστη δυνατή εκμετάλλευση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων των Ιδιωτών, να αναδειχθεί η υπεραξία των υφιστάμενων έργων υποδομής, και να μειωθούν οι αυξημένοι κίνδυνοι που απορρέουν από την ιδιοκτησία και λειτουργία τέτοιας μορφής έργων.

§ Η μέθοδος L.R.O. (Lease/Rehabilitate/Operate)

Ο Ιδιωτικός Τομέας ενοικιάζει τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις από ένα κρατικό Φορέα ή Φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης, επενδύει τα κεφάλαιά του προκειμένου να εκσυγχρονίσει ή και να επεκτείνει τις εγκαταστάσεις και στη συνέχεια τις λειτουργεί, στα πλαίσια ενός συμβολαίου με αυτόν. Ο Κρατικός Φορέας ή ο Φορέας Τοπικής Αυτοδιοίκησης διατηρεί την ιδιοκτησία του έργου. Ο Ιδιώτης αποκτά το δικαίωμα εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων για ένα προκαθορισμένο χρονικό διάστημα, ώστε να αποσβέσει το κεφάλαιό του, μέσω ενός ρυθμισμένου τιμολογίου καταναλωτών.

§ Ιδιωτικοποίηση/Μερική Ιδιωτικοποίηση (Privatization/Partial Privatization)

Ένας πολύ ευρύς όρος της ιδιωτικοποίησης, είναι η μεταφορά των προτερημάτων ή της παροχής υπηρεσιών από το Δημόσιο Τομέα στον Ιδιωτικό Τομέα. Η ιδιωτικοποίηση τρέχει σε ένα ευρύ φάσμα, συνήθως με μικρή δημόσια συμμετοχή, και δημιουργώντας συνεργασίες μεταξύ Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων παροχής υπηρεσιών, όπου η πρώτη παραμένει ο κυρίαρχος φορέας (partial). Με την καθαρότερη μορφή του, ο όρος αυτός αναφέρεται στη μετατόπιση της παραγωγής ενός αγαθού ή της παροχής υπηρεσίας από το Δημόσιο στον Ιδιώτη, συχνά με την πώληση των κρατικών προνομίων.

3.3.2 ΣΔΙΤ θεσμοθετημένου τύπου

Οι ΣΔΙΤ θεσμοθετημένου τύπου συνεπάγονται τη δημιουργία ενός Φορέα, ο οποίος ελέγχεται από κοινού από το Δημόσιο Τομέα και τον Ιδιωτικό Τομέα (χρησιμοποιούνται διάφορες ορολογίες και σχήματα όπως για παράδειγμα το Kooperationsmodell, η PPP associatif, οι joint ventures κ.α.). Αποστολή του κοινού Φορέα είναι να μεριμνά για την εκτέλεση ενός έργου ή την παροχή μιας υπηρεσίας προς όφελος του κοινού. Στα κράτη μέλη της ΕΕ, οι δημόσιες αρχές προσφεύγουν σε δομές αυτού του είδους, ιδίως για τη διαχείριση δημόσιων υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο (πχ, για υπηρεσίες ύδρευσης ή τις υπηρεσίες αποκομιδής απορριμμάτων). Είναι προφανές ότι σε τέτοιες μορφές συμπράξεων η συμμετοχή του Δημόσιου Τομέα στο επιχειρηματικό σχήμα είναι επιβεβλημένη και για λόγους κοινωνικής αποδοχής. Η άμεση συνεργασία μεταξύ των δύο πλευρών, στα πλαίσια ενός Φορέα που έχει νομική προσωπικότητα, επιτρέπει στο Δημόσιο Τομέα να διατηρήσει ένα σχετικά υψηλό επίπεδο ελέγχου των εργασιών, το οποίο μπορεί να προσαρμόζεται κατά διαστήματα ανάλογα με τις περιστάσεις, μέσω της παρουσίας του στη μετοχική ομάδα και τα διοικητικά όργανά του. Δίνει επίσης τη δυνατότητα στο Φορέα να αναπτύξει τη δική του εμπειρία όσον αφορά την εκμετάλλευση της σχετικής υπηρεσίας, υποστηριζόμενος συγχρόνως από έναν εταίρο του ιδιωτικού τομέα. Η σύσταση ΣΔΙΤ θεσμοθετημένου τύπου μπορεί να γίνει:

- § Με τη δημιουργία ενός Φορέα που ελέγχεται από κοινού από το Δημόσιο και τον Ιδιωτικό Τομέα και
- § Με την απόκτηση του ελέγχου μιας υπάρχουσας δημόσιας επιχείρησης από τον Ιδιωτικό Τομέα.

Η σύσταση σύμπραξης συνεπάγεται τη δημιουργία Φορέα ad hoc, ο οποίος ελέγχεται από κοινού. Επίσης, η σύσταση ΣΔΙΤ θεσμοθετημένου τύπου μπορεί να γίνει με την τροποποίηση της μετοχικής σύνθεσης ενός Δημόσιου Φορέα. Η

μετάβαση μιας επιχείρησης του Δημόσιου Τομέα στον Ιδιωτικό Τομέα αποτελεί επιλογή οικονομικής πολιτικής, η οποία, ως τέτοια, υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών-μελών της ΕΕ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας μορφής ΣΔΙΤ είναι η σύσταση κοινών επιχειρήσεων με ιδιώτες (Joint Venture Companies), στις οποίες συμμετέχει και το Δημόσιο (κρατικοί Φορείς ή ΟΤΑ) και ιδιώτες με σκοπό την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών. Η συνεισφορά του Δημόσιου σε αυτές τις επιχειρήσεις μπορεί να είναι περιουσιακά στοιχεία ή/και κεφάλαια. Ο Ιδιωτικός Τομέας συνεισφέρει κεφάλαια και αναλαμβάνει να κατασκευάσει και να λειτουργήσει τις υποδομές.

Οι Φορείς αυτής της μορφής μπορεί να έχουν ως αντικείμενο την εμπορική εκμετάλλευση περιουσιακών στοιχείων του Δημόσιου Τομέα ή και γενικότερα την αξιοποίηση επιχειρηματικών ευκαιριών.

Παράδειγμα: Ένας ΟΤΑ διαθέτει ένα ακίνητο που προσφέρεται για τη δημιουργία ενός θεματικού πάρκου ψυχαγωγίας και πολιτισμού. Προσκαλεί ιδιώτες επενδυτές να καταθέσουν προτάσεις για την αξιοποίηση και εμπορική εκμετάλλευση του ακινήτου σε αυτή την κατεύθυνση. Αφού εξετάσει τις προτάσεις του, επιλέγει τον Ανάδοχο με τον οποίο συστήνει κοινή επιχείρηση που αναλαμβάνει να κατασκευάσει και να λειτουργήσει το πάρκο. Ο ΟΤΑ συμμετέχει μειωρητικά στη διοίκηση του Φορέα, ελέγχει ζητήματα λειτουργίας και τιμολόγησης, και αποκτά μερίδιο των κερδών που του αναλογεί με βάση το ποσοστό συμμετοχής του.

3.4 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

3.4.1 Εισαγωγή

Στην Ελλάδα, μέχρι να ολοκληρωθεί το θεσμικό πλαίσιο όπως αυτό ισχύει σήμερα, (βλέπε παράγραφο 1.2), δεν υπήρχε ένα πλήρες, εξειδικευμένο νομοθετικό πλαίσιο, που να καλύπτει την σύναψη των ΣΔΙΤ. Στο παρελθόν είχαν γίνει διάφορες προσπάθειες διατύπωσης ανάλογου Σχεδίου Νόμου, με διαφορετικό κάθε φορά βαθμό προσέγγισης των πολλών σχετικών θεμάτων

πολιτικής, διαφορετικής φιλοσοφίας σχετικά με τους ρόλους και τα επιτρεπτά όρια ευελιξίας στις σχέσεις των δύο μερών (Δημοσίου –Ιδιωτών)

Παρά την έλλειψη του αναγκαίου εξειδικευμένου νομοθετικού πλαισίου, υπήρχαν ωστόσο νομικές δυνατότητες υλοποίησης ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, μέσω:

- α) των προβλέψεων του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου για την υλοποίηση των δημοσίων έργων, οι οποίες επέτρεπαν την σύναψη συμβάσεων παραχώρησης δημοσίων έργων,
- β) ειδικών νομοθετικών ρυθμίσεων, που επέτρεπαν ΣΔΙΤ σε συγκεκριμένους τομείς ή για συγκεκριμένα έργα και
- γ) χρησιμοποίησης συμβάσεων μίσθωσης ή αγοράς ακινήτων (δηλαδή με επιτρεπόμενες παρακάμψεις του νομοθετικού πλαισίου).

Όμως, σε όλες τις παραπάνω περιπτώσεις, επειδή δεν προσφερόταν πλήρης κάλυψη σε όλα τα σχετικά θέματα, η υλοποίηση όσων ΣΔΙΤ ήταν δυνατόν να προωθηθούν, γινόταν με μεγάλες καθυστερήσεις, αυξημένα κόστη, σημαντικές δυσκολίες στις διαδικασίες δημοπράτησης και περιορισμένες δυνατότητες σωστού καταμερισμού των κινδύνων.

Ιδιαίτερη μνεία πρέπει να γίνει στο άρθρο 107 του Συντάγματος και στο Ν.Δ. 2687/1953, περί εισαγωγής κεφαλαίων από το εξωτερικό, με τα οποία υλοποιείται η συνταγματική προστασία, που απολαμβάνουν οι ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα. Η αξία τους, σχετικά με την προσέλκυση και χρησιμοποίηση αλλοδαπών πόρων σε ΣΔΙΤ, είναι προφανής.

Τα κύρια χαρακτηριστικά και οι δυνατότητες που είχε το υφιστάμενο πλαίσιο είχαν ως εξής:

1. Συμβάσεις Παραχώρησης

Η έννοια της σύμβασης παραχώρησης έργων ορίζεται κατ' αρχήν από τον κοινοτικό νομοθέτη με βάση την έννοια της σύμβασης δημοσίων έργων.

Σύμφωνα με την κρατούσα νομική άποψη, το άρθρο 6 του Π.Δ. 334/2000 και οι αντίστοιχες διατάξεις της Οδηγίας 93/37/Ε.Κ. (σημειώνεται ότι η νέα Οδηγία δεν ήταν υποχρεωτικά εφαρμοστέα μέχρι την 31-1-2006) αποτελούν διατάξεις, οι οποίες ρυθμίζουν μόνο τις διατυπώσεις δημοσιότητας για την σύναψη των συμβάσεων παραχώρησης και τις υποχρεώσεις δημοσιότητας για τους αναδόχους συμβάσεων παραχώρησης έργων, προκειμένου να συνάψουν συμβάσεις και να αναθέσουν την εκτέλεση τμήματος του έργου σε τρίτους. Αντίθετα η ρύθμιση της διαδικασίας σύναψης των συμβάσεων αυτών εκφεύγει των διατάξεων της οδηγίας 93/37/Ε.Κ.

Στον περί δημοσίων έργων Ν. 1418/84 (άρθρο 4 παρ. 4 περ. η') και στο Π.Δ. 609/85 (άρθρο 13), προβλέπεται αυτοτελές σύστημα δημοπράτησης, που περιλαμβάνει μερική ή ολική αυτοχρηματοδότηση με αντάλλαγμα την λειτουργία και εκμετάλλευση του έργου ή άλλα τυχόν ανταλλάγματα έναντι της κατασκευής του έργου, πλην της πλήρους χρηματικής καταβολής ή αντιπαροχής ακινήτων. Ανάλογα προβλέψεις, ως προς το αντάλλαγμα του αναδόχου έργου με αυτοχρηματοδότηση, αναφέρονται και στο άρθρο 9 παρ. 3(β) του Ν. 2052/92.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα:

- (α) Ρυθμίζονται μερικώς από τις κοινοτικές οδηγίες δημοσίων συμβάσεων (εφόσον ο προϋπολογισμός τους υπερβαίνει τα εκάστοτε καθοριζόμενα όρια),
- (β) Θεωρούνται δημόσια έργα και εφαρμόζεται σε αυτά η οικεία νομοθεσία, με την επιφύλαξη ότι στην έννοιά τους δεν περιλαμβάνεται ρητώς η περίπτωση μη παραχώρησης της εκμετάλλευσης, αλλά καταβολής σταδιακών πληρωμών μετά το πέρας της κατασκευής και κατά την περίοδο λειτουργίας (και ενδεχομένως συντήρησης) του έργου,
- (γ) Εφαρμόζονται σε αυτά, κατά παρέκκλιση των διατάξεων περί δημοσίων έργων, οι ειδικές ρυθμίσεις του άρθρου 9 παρ. 4 του Ν.2052/92, με σκοπό την εξισορρόπηση των εκατέρωθεν συμφερόντων, με βάση τη διαφορετική κατανομή

ευθύνης, που διαφοροποιείται σε σχέση με τα κλασσικά συστήματα δημοπράτησης.

Ειδικότερα προβλέπεται ότι:

α) σε περίπτωση υπερημερίας του φορέα ή του Κύριου του Έργου, ο ανάδοχος έχει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις, που προβλέπονται από τον Αστικό Κώδικα,

β) σε περίπτωση διακοπής των εργασιών, από γεγονός για το οποίο δεν ευθύνεται ο ανάδοχος, τότε αυτός μπορεί να ζητήσει κατ' αρχήν αποζημίωση και στην συνέχεια να προβεί σε καταγγελία της σύμβασης, χωρίς να αποκλείεται το δικαίωμα αποζημίωσης για την ζημιά που υπέστη από την μη εκπλήρωση της σύμβασης,

γ) ο σπουδαίος λόγος, για τον οποίο και μόνο ο φορέας ή ο Κύριος του Έργου μπορεί να καταγγείλει την σύμβαση, θα πρέπει να κριθεί εκ των προτέρων από το Συμβούλιο Δημοσίων Έργων,

δ) η μεταβίβαση των οριζόντιων ιδιοκτησιών, ή η παραχώρηση δικαιωμάτων επί αυτών, στον ανάδοχο γίνεται σταδιακά, ανάλογα με την προώθηση εκτέλεσης εργασιών,

ε) για την επίλυση των διαφορών, που απορρέουν από την σύμβαση εργολαβίας ή εξ αφορμής αυτής, μπορεί να συνομολογηθεί συμφωνία διεθνούς ή εσωτερικής διαιτησίας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην διακήρυξη.

Προβλέπεται παράλληλα η δυνατότητα ανάληψης της σύμβασης από επιχειρήσεις, που δεν είναι κατ' ανάγκην εργοληπτικές, καθώς και η ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής να εγγυηθεί την διατήρηση ορισμένων συνθηκών (π.χ. κυκλοφοριακών κ.α), με την ανάληψη των αντίστοιχων υποχρεώσεων σε περίπτωση μεταβολής τους.

Η ορθή ερμηνευτική προσέγγιση των διατάξεων αυτών επιβάλλει, για τον χαρακτηρισμό μιας σύμβασης ως σύμβασης παραχώρησης, να αξιολογείται η

διάρκειά της και η είσπραξη ανταλλάγματος από τη λειτουργία του έργου, σε συνδυασμό όμως με την μετάθεση στον ανάδοχο των επενδυτικών κινδύνων και των κινδύνων λειτουργίας, που αν παραμένουν στη σφαίρα ελέγχου της αναθέτουσας αρχής, ενδέχεται να υποδηλώνουν κλασσική σύμβαση δημοσίου έργου.

Οι ρυθμίσεις αυτές του Ν. 2052/92, όταν θεσπίστηκαν, ήταν ουσιαστικά και νομοτεχνικά επιτυχείς, δυστυχώς όμως δεν έγιναν ευρύτερα γνωστές και δεν αξιοποιήθηκαν επαρκώς.

2. Άλλοι τύποι ΣΔΙΤ

α) Με το άρθρο 9 παρ. 1-3 του Ν.2052/1992 ρυθμίστηκε ειδικά ένα σύνολο ζητημάτων, που αφορούν την κατασκευή και λειτουργία χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων, προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίλυση του προβλήματος της ανεπάρκειας χώρων στάθμευσης στα αστικά κέντρα και ιδιαιτέρως στην Αθήνα.

β) Ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις προβλέφθηκαν για την ιδιωτική χρηματοδότηση των ολυμπιακών έργων, ενόψει της διεξαγωγής των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004:

- Αρχικά, ο Ν.2598/1998 καθιστούσε την «Οργανωτική Επιτροπή Αθήνα 2004 ΑΕ» κύριο φορέα της εκτέλεσης των ολυμπιακών έργων. Η Οργανωτική Επιτροπή είχε αρμοδιότητα να συνάπτει συμβάσεις κατασκευής έργων, μεταξύ των οποίων και έργων, που θα εκτελούνται με αυτοχρηματοδότηση. Στην συνέχεια με σειρά νομοθετικών διατάξεων τις αρμοδιότητες αυτές ανέλαβε το Ελληνικό Δημόσιο, κυρίως τα Υπουργεία ΠΕΧΩΔΕ, Πολιτισμού κλπ.

- Με το ΠΔ 159/2000, ιδρύθηκε η ΕΥΔΕ/Ειδικά Συγκοινωνιακά Έργα Αττικής (ΕΥΔΕ/ΕΣΕΑ) του ΥΠΕΧΩΔΕ, η οποία υλοποιεί κυρίως συγκοινωνιακά έργα, αναγκαία για την τέλεση των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004. Τα έργα της ανωτέρω υπηρεσίας είναι δυνατό είτε να χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους, είτε να συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία της Ευρωπαϊκής

Ένωσης, είτε να εκτελούνται με αυτοχρηματοδότηση. Για την εκτέλεση δε των ανωτέρω έργων με αυτοχρηματοδότηση ή συγχρηματοδότηση, τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.2052/92, σε συνδυασμό με τις διατάξεις του Π.Δ.334/2000 για τις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίων έργων.

- Με τον Ν.2833/2000 προβλέφθηκε η κατασκευή με αυτοχρηματοδότηση του Ιπποδρόμου και άλλων Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων από τον ΟΔΙΕ και η δυνατότητα εκχώρησης του ιπποδρομιακού στοιχήματος.

- Με τον Ν.2819/2000 προβλέφθηκε η δυνατότητα εκτέλεσης των εργασιών κατασκευής του Ολυμπιακού Χωριού με αυτοχρηματοδότηση

γ) Με τον Ν.2545/1997 προβλέφθηκε, για την πραγματοποίηση των σκοπών των Βιομηχανικών Περιοχών, η δυνατότητα παραχώρησης στο Φορέα ΒΕΠΕ της χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του δικαιώματος εκτέλεσης λιμενικών έργων ή επέκτασης ήδη υφιστάμενων στην περιοχή λιμενικών εγκαταστάσεων. Η παραχώρηση μπορεί να γίνεται για διάστημα 50 ετών, με απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Οικονομίας και Εμπορικής Ναυτιλίας, με καταβολή ανταλλάγματος.

δ) Με διάταξη, που τέθηκε στον Ν.2366/1995 και αφορούσε τροποποίηση του Ν.1815/1988, δόθηκε η εξουσιοδότηση στον Υπουργό Μεταφορών να προτείνει την έκδοση Προεδρικού Διατάγματος, το οποίο θα καθόριζε κάθε σχετικό ζήτημα με την κατασκευή, τον εξοπλισμό, την οργάνωση και τους όρους λειτουργίας και εκμετάλλευσης των αεροδρομίων από το Δημόσιο ή από άλλα νομικά ή φυσικά πρόσωπα καθώς και κάθε σχετικό ζήτημα με τη σύναψη και τους όρους συμβάσεων παραχώρησης, για την κατασκευή αεροδρομίων με αντάλλαγμα την εκμετάλλευση τους για ορισμένο χρονικό διάστημα από νομικό ή φυσικό πρόσωπο.

Ήδη, για την ίδρυση, λειτουργία και εκμετάλλευση πολιτικών αεροδρομίων, έχει εκδοθεί το Π.Δ. 158/2002, το οποίο τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 348/2003. Σύμφωνα με το άρθρο 18 του Π.Δ. 158/2002 είναι δυνατόν να

παραχωρηθεί η εκμετάλλευση αεροδρομίων, για ορισμένο χρονικό διάστημα, με σύμβαση που υπογράφεται μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου, εκπροσωπούμενου από την Κρατική Αεροπορική Αρχή (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας) και του κατόχου άδειας ίδρυσης-κατασκευής και άδειας λειτουργίας-εκμετάλλευσης, ο οποίος μπορεί να είναι φυσικό πρόσωπο, νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου και Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κάθε βαθμίδας. Στην σύμβαση παραχώρησης πρέπει να περιλαμβάνονται ιδίως η συμβατική περίοδος, η δυνατότητα παράτασης και τροποποίηση της, οι τεχνικές απαιτήσεις και οι όροι μελέτης και κατασκευής του αεροδρομίου, οι όροι λειτουργίας, συντήρησης, ανάπτυξης υποδομής και επέκτασης του αεροδρομίου, δικαιώματα και υποχρεώσεις του Ελληνικού Δημοσίου, Κανόνες Ελληνικού Δημοσίου (πρότυπα ασφαλείας και προστασίας, κατάσταση ανάγκης και άμυνα), δικαιώματα και υποχρεώσεις του αεροδρομίου, απαιτούμενος εξοπλισμός αεροναυτιλίας και όροι συντήρησης και λειτουργίας αυτού, η υποχρέωση ασφαλιστικής κάλυψης καθώς και η δυνατότητα επιβολής και η διαδικασία ρύθμισης αερολιμενικών τελών.

ε) Η ίδρυση κοινών εταιριών μεταξύ Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης και ιδιωτών ,για την κατασκευή έργων τους, αποτελεί μια μορφή ΣΔΙΤ, η οποία προβλέπεται από το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο.

- Ειδικότερα, με το Π.Δ. 30 της 1-2-1996 (Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης) προβλέπεται ότι οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις μπορούν να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις, ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις, που συνιστούν με νομικά ή φυσικά πρόσωπα, ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν για την εκτέλεση έργων, οι οποίες έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών, για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών, που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων.

Εν προκειμένω και ιδίως στην περίπτωση κατασκευής έργων, πρόκειται για σύμβαση παραχώρησης δημοσίου έργου, που γίνεται μέσω της συμμετοχής του αναδόχου σε κοινή εταιρία με την αναθέτουσα αρχή. Η συγχρηματοδότηση επιτυγχάνεται με την καταβολή του μετοχικού κεφαλαίου, από την δε εκμετάλλευση του έργου θα ληφθεί μέρος ή το σύνολο του εργολαβικού ανταλλάγματος.

- Ανάλογη δυνατότητα έχουν και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 224 νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα (Ν. 3463, ΦΕΚ 114, 8/06/06)

Προφανώς, για την ίδρυση των εταιριών αυτών, πρέπει να τηρούνται οι διαδικασίες του Π.Δ.334/2000 για τις συμβάσεις παραχώρησης, ως προς την επιλογή του αναδόχου, που θα είναι μέτοχος της εταιρίας που θα ιδρυθεί από κοινού, αλλιώς θα υπήρχε σοβαρός κίνδυνος καταστρατήγησης των κοινοτικών οδηγιών.

στ) Με τον Ν.2206/1994 δόθηκε η δυνατότητα παραχώρησης αδειών λειτουργίας Καζίνο για ορισμένο διάστημα, έναντι υποχρεώσεων κατασκευής έργων.

ζ) Με τις διατάξεις του Ν.2160/1993 προβλέφθηκαν οι όροι παραχώρησης καζίνο και τουριστικών λιμένων για συγκεκριμένο χρόνο σε αναδόχους, με την υποχρέωση των τελευταίων να εκτελέσουν σειρά έργων αναβάθμισης των υποδομών.

η) Ο τομέας της ενέργειας, τόσο της ηλεκτρικής όσο και του φυσικού αερίου, αποτέλεσε μέχρι σήμερα κύριο κλάδο υλοποίησης έργων με αυτοχρηματοδότηση, ιδίως στο πεδίο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολικά πάρκα, μικρά υδροηλεκτρικά κλπ) και της διανομής φυσικού αερίου:

Σύμφωνα με τον Νόμο για την ηλεκτρική ενέργεια (Ν. 2773/1999), όπως ισχύει, η λειτουργία και εκμετάλλευση του Συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής

ενέργειας θα διενεργείται από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.» (Δ.Ε.Σ.Μ.Η. Α.Ε.), κατόπιν σχετικής άδειας, η οποία δεν έχει ακόμη εκδοθεί. Το μετοχικό κεφάλαιο του ΔΕΣΜΗ Α.Ε ανήκει κατά 51% στο Ελληνικό Δημόσιο και κατά 49% στους κατόχους άδειας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας των οποίων οι μονάδες παραγωγής συνδέονται με το Σύστημα, ήτοι, επί του παρόντος, στην ΔΕΗ. Ο Δ.Ε.Σ.Μ.Η. Α.Ε. θα καταβάλει στην ΔΕΗ αντάλλαγμα για την λειτουργία και την εκμετάλλευση του Συστήματος. Η κυριότητα όμως του Συστήματος μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και το Δίκτυο διανομής θα ανήκει στην ΔΕΗ.

Ο Ν. 2773/99 αποτελεί την βάση για την υλοποίηση αιολικών πάρκων με ιδιωτικές επενδύσεις. Εν τούτοις μια τέτοια επένδυση υπόκειται επίσης και στις προβλέψεις του εκάστοτε ισχύοντος «αναπτυξιακού νόμου» καθώς και στις απαιτήσεις μια μεγάλης σειράς νομοθετημάτων σχετικών με όλες τις αναγκαίες αδειοδοτήσεις των σχετικών έργων (παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, περιβαλλοντικές, πολεοδομικές, κλπ).

Το άρθρο 4 παρ. 6 του Ν. 2364/1995 προβλέπει την ίδρυση Εταιρειών Παροχής Αερίου (Ε.Π.Α) από την Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (Δ.Ε.Π.Α.) ή από τις υφιστάμενες Εταιρείες Διανομής Αερίου (Ε.Δ.Α.) και από έναν ιδιώτη επενδυτή, ο οποίος αναδεικνύεται με δημόσιο διεθνή διαγωνισμό. Το προκηρυσσόμενο ποσοστό συμμετοχής του ιδιώτη επενδυτή στην Ε.Π.Α. δεν μπορεί να υπερβαίνει το 49%. Οι Ε.Π.Α. είναι ανώνυμες εταιρίες οι οποίες έχουν ως αποκλειστικό σκοπό τον προγραμματισμό, άσκηση και εκμετάλλευση των κατά περίπτωση δικαιωμάτων προγραμματισμού, μελέτης σχεδιασμού, κατασκευής και εκμετάλλευσης του Συστήματος διανομής φυσικού αερίου και πώλησης φυσικού αερίου. Τα σχετικά δικαιώματα εισφέρονται στην Ε.Π.Α. από την Δ.Ε.Π.Α. ή την Ε.Δ.Α. κατά περίπτωση. Οι ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας και Θεσσαλονίκης συστήθηκαν κατόπιν διαγωνισμού για την ανάδειξη ιδιωτών

επενδυτών, οι οποίοι συμμετέχουν με ποσοστό 49% στο μετοχικό κεφάλαιο των Ε.Π.Α. και το 51% κατέχεται από τις αντίστοιχες ΕΔΑ.

Ο Ν. 2244/1994 προβλέπει την δυνατότητα σύστασης νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ως περιφερειακά και τοπικά ενεργειακά κέντρα και γραφεία με σκοπό την προώθηση των εφαρμογών των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (Α.Π.Ε.) και ο Ν. 2773/1999 προβλέπει την χορήγηση αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας εγκαταστάσεων ηλεκτροπαραγωγής από ΑΠΕ.

Ο Ν. 1739/1987 σε συνδυασμό με το Π.Δ. 256/1989 προβλέπουν την χορήγηση αδείας για την εκτέλεση έργων για την αξιοποίηση των υδάτινων πόρων από φυσικά ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και ο Ν. 3175/2003 προβλέπει την δυνατότητα εκμίσθωσης του γεωθερμικού πεδίου σε ιδιώτες, μόνον κατόπιν πλειοδοτικού διαγωνισμού.

θ) Κατασκευή και ανακαίνιση υφιστάμενων ξενοδοχείων – Παραχώρηση εκμετάλλευσης τουριστικών ακινήτων και ακτών – Ίδρυση ανώνυμης εταιρίας για την ανάπτυξη τουριστικών ακινήτων:

Με τον Ν.2837/2000, η ανώνυμη εταιρία Αξιοποίησης Περιουσίας ΕΟΤ, που είχε συσταθεί με τον Ν.2636/1998, μετονομάστηκε σε «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα ΑΕ»: Πρόκειται για την ανώνυμη εταιρία ανάπτυξης τουριστικών ακινήτων του Δημοσίου, η οποία έχει αναλάβει την διοίκηση, διαχείριση και αξιοποίηση της περιουσίας κα των επιχειρηματικών μονάδων του ΕΟΤ. Λειτουργεί για λόγους δημοσίου συμφέροντος, αλλά σύμφωνα με τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας. Στο πλαίσιο των σκοπών της, η ανωτέρω εταιρία, μπορεί να αναθέτει (με διαγωνισμό) την εκτέλεση έργων σε τρίτους καθώς και την επιχειρηματική ανάπτυξη των ακινήτων αυτών από τρίτους. Σημειώνεται ότι πολλές φορές το κύριο αντικείμενο του διαγωνισμού δεν είναι η κατασκευή των έργων, που απαιτούνται για την αξιοποίηση των ανωτέρω ακινήτων, αλλά η παροχή υπηρεσιών προς τους χρήστες, οπότε η κατασκευή των έργων έχει παρεπόμενο χαρακτήρα.

ι) Για την εκμετάλλευση και διαχείριση των ελληνικών αυτοκινητόδρομων σύμφωνα με τον Ν.2893/2000, η «Ανώνυμη Εταιρία Εκμετάλλευσης και Διαχείρισης Ελληνικών Αυτοκινητοδρόμων», η οποία στο πλαίσιο του σκοπού της εισπράττει διόδια και διαχειρίζεται και εκμεταλλεύεται αυτοκινητόδρομους, μεριμνώντας για την χρηματοδότηση τους, δύναται να συνεργάζεται με τρίτους για την κατασκευή αυτοκινητοδρόμων με αντάλλαγμα την είσπραξη διοδίων.

3.4.2 Εμπειρία υλοποίησης ΣΔΙΤ

Όπως ήδη αναφέρθηκε, στην πρόσφατη (κατά τα 20 τελευταία χρόνια) προσπάθεια υλοποίησης έργων/υπηρεσιών με ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, η εμπειρία πλέον είναι υπαρκτή μεν, πολύ μικρή δε και περιλαμβάνει τόσον επιτυχείς όσο και μη επιτυχείς προσπάθειες:

1. Σε ότι αφορά τις Συμβάσεις Παραχώρησης

Ως επιτυχείς θεωρούνται οι συμβάσεις, με τις οποίες υλοποιήθηκαν σημαντικού μεγέθους και σημασίας έργα υποδομής στον τομέα των μεταφορών:

- Ο Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών «ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ»
- Η ζεύξη (Γέφυρα) Ρίου – Αντιρρίου
- Ο Περιφερειακός Δακτύλιος Αττικής ή Αττική Οδός (η Ελευθέρα Λεωφόρος Ελευσίνας
- Σταυρού – Σπάτων και η Δυτική Περιφερειακή Λεωφόρος Υμηττού).

Ως μη επιτυχείς περιπτώσεις μπορούν να θεωρηθούν :

- Η ζεύξη (υποθαλάσσια σήραγγα) Μαλιακού
- Το Μετρό Θεσσαλονίκης

Πρόσφατα το ΥΠΕΧΩΔΕ προκήρυξε και εξελίσσει επτά (7) νέους διαγωνισμούς για την κατασκευή υπεραστικών και αστικών αυτοκινητοδρόμων, συνολικού μήκους περίπου 800 χλμ. Δύο από αυτούς ευρίσκονται ήδη στο δεύτερο στάδιο

της διαγωνιστικής διαδικασίας (κυρίως διαγωνισμός), ενώ οι υπόλοιποι είναι στη φάση της προετοιμασίας των τευχών δημοπράτησης της δεύτερης φάσης.

Παράλληλα προετοιμάζονται κι άλλα έργα υποδομής προς υλοποίηση με συμβάσεις παραχώρησης, όπως σημαντικές επεκτάσεις του δικτύου της Αττικό Μετρό Α.Ε.

2. Σε ότι αφορά τις άλλες μορφές ΣΔΙΤ

Ως επιτυχείς περιπτώσεις σύναψης άλλων τύπων ΣΔΙΤ θεωρούνται οι ακόλουθες:

α) Με βάση τις διατάξεις του άρθρου 9, παρ. 1-3, του Ν.2052/1992, ολοκληρώθηκαν ή υλοποιούνται, ή ευρίσκονται σε στάδιο διαγωνισμού πολλοί (υπόγειοι) σταθμοί αυτοκινήτων, στην Αθήνα (και άλλους Δήμους στην ευρύτερη περιοχή), στη Θεσσαλονίκη, στη Χαλκίδα, στο Αγρίνιο, στη Λάρισα και στα Ιωάννινα, με συμβάσεις που ανατέθηκαν από το ΥΠΕΧΩΔΕ, τους ΟΤΑ και άλλους φορείς (π.χ. ΟΛΠ, HELLEXPO, Αττικό Μετρό Α.Ε. κ.α.). Το πρόγραμμα κατασκευής υπόγειων αλλά και υπέργειων σταθμών αυτοκινήτων συνεχίζεται σε πολλές πόλεις, κυρίως όμως στην Αθήνα και την Θεσσαλονίκη.

β) Στο πλαίσιο των προβλέψεων του Ν.2545/1997, έχουν ήδη εκδοθεί κάποιες κοινές υπουργικές αποφάσεις για την παραχώρηση δικαιωμάτων σε Φορείς ΒΕΠΕ της χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του δικαιώματος εκτέλεσης λιμενικών έργων ή επέκτασης ήδη υφιστάμενων στην περιοχή λιμενικών εγκαταστάσεων.

Ενδεικτικά αναφέρεται η ΚΥΑ της 21-3-2001 με αρ. 1049828/4857ΠΕ/Β0010, για την απευθείας παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης αιγιαλού και παραλίας και του δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης λιμενικών έργων στο φορέα ΒΕΠΕ της Ναυτιλιακής Βιομηχανικής Περιοχής Αστακού Αιτωλοακαρνανίας. Παρ' όλο που αρχικά φαίνεται ότι πρόκειται για παραχώρηση του δικαιώματος εκμετάλλευσης αιγιαλού και παραλίας στον Φορέα ΒΕΠΕ μονομερώς από την Διοίκηση, πρόκειται για σύμβαση παραχώρησης σε ιδιωτικό φορέα, που αναλαμβάνει την εκτέλεση έργων και την ανάπτυξη

βιομηχανικών περιοχών και την, στην συνέχεια, εκμετάλλευση του λιμένα για τον χρόνο παραχώρησης.

γ) Η δυνατότητα που έχουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με το άρθρο 224 του νέου ΔΚΚ (Ν. 3463/8-6-06), να συνιστούν δικές τους επιχειρήσεις ή να μετέχουν σε επιχειρήσεις που συνιστούν με νομικά ή φυσικά πρόσωπα ή σε επιχειρήσεις που ήδη υπάρχουν για την εκτέλεση έργων που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, καθώς και την οικονομική εκμετάλλευση των έργων αυτών, για την παραγωγή αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών που έχουν σκοπό την εξυπηρέτηση του κοινού, και για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων που έχουν σκοπό την πραγματοποίηση εσόδων, αξιοποιήθηκε η σύσταση κοινής επιχείρησης μεταξύ του Δήμου Άνω Λιοσίων και ιδιωτών για την κατασκευή, λειτουργία και εκμετάλλευση μονάδας παραγωγής βιοαερίου από απορρίμματα.

δ) Με βάση τον Ν.2206/1994 έγινε η παραχώρηση ενός αριθμού αδειών λειτουργίας Καζίνο για ορισμένο διάστημα έναντι υποχρεώσεων κατασκευής έργων.

ε) Με βάση τις διατάξεις του Ν.2160/1993 έχει ανατεθεί από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Λευκάδας σε ιδιώτες η κατασκευή λιμενικών και χερσαίων εγκαταστάσεων μαρίνας (λιμένα αναψυχής) στην Λευκάδα και η εκμετάλλευση αυτής για 30 έτη.

Επίσης με την ίδια διαδικασία έχει ανατεθεί σε ιδιώτες η κατασκευή λιμενικών και χερσαίων εγκαταστάσεων και η εκμετάλλευση μαρίνας (λιμένα αναψυχής) στις Γουβιές Κέρκυρας.

στ) Το 2003 η ΚΕΔ ανέθεσε σε διεθνή χρηματοοικονομικό, τεχνικό και νομικό σύμβουλο την μελέτη και προετοιμασία ανάθεσης έργων με αυτοχρηματοδότηση, που αφορούν στο Στεγαστικό Πρόγραμμα του Δημοσίου. Στο πλαίσιο της πιο πάνω συνεργασίας, έχει ήδη δημοπρατηθεί το κτίριο της Ακαδημίας Λιμενικού Σώματος στην Αλεξανδρούπολη.

ζ) Σε ιδιωτικούς φορείς (ΕΠΑ Αττικής, Θεσσαλίας, Θεσσαλονίκης) ανατέθηκε η ανάπτυξη και εκμετάλλευση των δικτύων διανομής φυσικού αερίου στις αντίστοιχες πόλεις. Η περίπτωση αυτή αποτελεί παράδειγμα σύστασης κοινών επιχειρήσεων του Δημοσίου με ιδιώτες επενδυτές, για την εμπορική συνεκμετάλλευση του συστήματος μετά την ολοκλήρωση των υποδομών. Το πρόγραμμα των ΕΠΑ θα συνεχιστεί για τις υπόλοιπες γεωγραφικές ενότητες της χώρας.

η) Στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας, μέχρι σήμερα έχουν υλοποιηθεί πολλά έργα με αυτοχρηματοδότηση ιδίως στο πεδίο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολικά πάρκα (συνολικής ισχύος περίπου 400 MW) , μικρά υδροηλεκτρικά, καύση στερεών αποβλήτων (εργοστάσιο Νέων Λιοσίων), κλπ).

θ) Η εταιρία «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα ΑΕ» έχει προβεί κατόπιν διαγωνισμών στην ανάθεση της αξιοποίησης και εκμετάλλευσης τουριστικών ακινήτων σε τρίτους, όπως π.χ. η ανάθεση σε κοινοπραξίες ιδιωτών της αξιοποίησης και εκμετάλλευσης για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα ακτών (οργανωμένων Πλαζ) της Αττικής καθώς και άλλων τουριστικών εγκαταστάσεων (πλαζ, ξενοδοχείων ΞΕΝΙΑ κλπ) ανά την Ελλάδα.

Ως μη επιτυχείς περιπτώσεις εφαρμογής ΣΔΙΤ θεωρούνται :

α) Όλες οι προσπάθειες υλοποίησης ολυμπιακών έργων - του Ιπποδρόμου και άλλων Ολυμπιακών Εγκαταστάσεων του ΟΔΙΕ: Παρά το γεγονός ότι ξεκίνησε η διαδικασία διεξαγωγής του σχετικού διαγωνισμού, εν τέλει αυτός κηρύχθηκε άγονος και η κατασκευή των εγκαταστάσεων υλοποιήθηκε ως κλασικό δημόσιο έργο.

β) του Ολυμπιακού Χωριού, το οποίο τελικά κατασκευάστηκε από την «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΧΩΡΙΟ ΑΕ» με κλασικές εργολαβίες δημοσίων έργων.

γ) Οι διαδικασίες ανάδειξης αναδόχων ΣΔΙΤ για τις μαρίνες Μυκόνου, Σύρου, Κεφαλληνίας κ.α., οι οποίες διακόπηκαν και εκκρεμούν επί μακρό διάστημα.

δ) Το θερμοηλεκτρικό εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στο Λαύριο («Μεγάλο Λαύριο»)

ε) Η σύμβαση εκμετάλλευσης των χρυσοφόρων κοιτασμάτων του Παγγαίου όρους στη Χαλκιδική (Εταιρία TVX)

3.5 ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ

Οι κυβερνήσεις της ηπειρωτικής Ευρώπης συγκέντρωναν για το 2005 συνολικό επενδυτικό κεφάλαιο αξίας 95 δις. ευρώ για έργα και υπηρεσίες που βρίσκονται ή θα βρεθούν σε φάση δημοπράτησης και τα οποία προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσα στα επόμενα 3-5 έτη.

Κατά το πρώτο έτος, από τα έργα αυτά, 53,7 εκατ. ευρώ (σύμφωνα με τις κεφαλαιούχες δαπάνες) αντιστοιχούν σε έργα τα οποία έχουν ήδη δημοπρατηθεί μέσα στο 2005. Σε αυτό το κεφάλαιο δεν περιλαμβάνονται έργα/υπηρεσίες τα οποία δημοπρατήθηκαν μεν, αλλά δεν κοινοποιήθηκε το ύψος της επένδυσης. Η αξία των έργων που δημοπρατήθηκαν κατά το 2004 σε ευρωπαϊκό επίπεδο έφτασε τα 20,2 εκατ. ευρώ.

Οι παράγοντες που ωθούν τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να υιοθετήσουν τις ΣΔΙΤ, παραμένουν ίδιοι: η αυξανόμενη ζήτηση για νέες και βελτιωμένες υποδομές, καθώς και οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι σε όλη την Ευρώπη, οι οποίοι περιορίζονται περαιτέρω από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο πρόσφατα επικαιροποιήθηκε ούτως ώστε να περιλαμβάνει κράτη των οποίων το έλλειμμα ξεπερνά το όριο του 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Το ανανεωμένο σύμφωνο, μπορεί να ερμηνευτεί ως πιο αδύναμο ή πιο αντικειμενικό, ανάλογα με την οπτική γωνία του καθενός. Το όριο του 3% παραμένει, αλλά πλέον, για χώρες οι οποίες δεν έχουν την ικανότητα να συγκλίνουν σε αυτό, υπάρχει πρόβλεψη για την αποφυγή επιβολής κύρωσης εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ειδικότερα στην περίπτωση μικρής ή/και

προσωρινής απόκλισης η οποία οφείλεται σε εξαιρετικής σημασίας γεγονότα, όπως στην περίπτωση του κόστους που προέκυψε από τη γερμανική ενοποίηση.

Ο αριθμός των έργων που δημοπρατούνται αυξάνεται συνεχώς και όλο και περισσότερες χώρες διαφαίνεται να διαθέτουν μία «ζωντανή» αγορά ΣΔΙΤ.

Χαρακτηριστικό της Ευρωπαϊκής αγοράς ΣΔΙΤ, αποτελεί η έλλειψη ενιαίας προσέγγισης σε σχέση με τη διαδικασία δημοπράτησης, την κατανομή κινδύνων και τις τεχνικές χρηματοδότησης. Η διαφορά με τα προηγούμενα έτη έγκειται στο γεγονός ότι κατά το 2005 οι διαφοροποιήσεις εκφράστηκαν μέσω δημοπρατημένων έργων, ενώ τα προηγούμενα χρόνια εκφράζονταν κυρίως σε επίπεδο διαφωνιών και συζητήσεων. Οι διαφοροποιήσεις αντανακλούν τη φύση της εγχώριας πολιτικής, των εμπορικών πρακτικών και της νομοθεσίας. Αυτό το σημείο δεν αποτελεί πρόβλημα για τα εμπλεκόμενα μέρη, καθώς κυριαρχεί η θεώρηση ότι όσο πιο πολύπλοκη είναι μία αγορά, τόσο μεγαλύτερες ευκαιρίες δίδονται στους πιο επιδέξιους χειριστές. Ο Δημόσιος Τομέας στο σύνολό του, έχει απορρίψει την υιοθέτηση ενός και μόνο μοντέλου, θεωρώντας καλύτερο να έχει τη δυνατότητα να επιλέγει διαφορετικές κάθε φορά πρακτικές από παραδείγματα διαφορετικών χωρών.

Ο μόνος Οργανισμός ο οποίος ενδιαφέρεται για τη σύγκλιση, είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία όμως έχει δεχθεί πλήγμα εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας λόγω της συνεχιζόμενης χαμηλής οικονομικής απόδοσης που παρουσιάζει η ευρωζώνη, γεγονός που αποτυπώθηκε και στην απόκριση του εκλογικού σώματος κατά τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος αναφορικά με το Ευρωσύνταγμα. Η Πράσινη Βίβλος της Ε.Ε. για τις ΣΔΙΤ έθετε το ερώτημα κατά πόσο οι εμπλεκόμενοι φορείς ενδιαφέρονται για περισσότερη ευρωπαϊκή Νομοθεσία αναφορικά με τις ΣΔΙΤ. Οι απαντήσεις ποίκιλαν και η Ε.Ε. παρά την έλλειψη σαφούς εντολής, προτίθεται να παρουσιάσει μία έκθεση εντός του 2006 αναφορικά με περαιτέρω κανονιστικές διατάξεις σε θέματα ΣΔΙΤ κατά πόσο θα απαιτηθεί παραγωγή νέου θεσμικού πλαισίου για τις ΣΔΙΤ (PPP) ή της βελτίωσης της ήδη υφισταμένης νομοθεσίας

για την κατασκευή έργων και παροχής υπηρεσιών (communication paper 17/11/2005 Internal Affairs), με την ελπίδα ότι ο χρόνος που θα χρειαστεί για την προετοιμασία της έκθεσης και να επέλθει συμφωνία σχετικά με τις απαραίτητες μελλοντικές ενέργειες, θα είναι τέτοιος που δεν θα περιορίσει τις αγορές οι οποίες έχουν ήδη βρει το ρυθμό τους. Η αγορά των ΣΔΙΤ στην Ευρώπη, στο σύνολό της, διαθέτει την ευελιξία και την ικανότητα να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και να δώσει την απαραίτητη ώθηση στο ΑΕΠ, την ίδια ώρα που, φορείς οι οποίοι προσπαθούν να ρυθμίσουν κανονιστικά αυτά τα ζητήματα, αποτυγχάνουν.

4. Βασικές αρχές ΣΔΙΤ – Κατανομή κινδύνων και Οικονομική Αποδοτικότητα (Value for Money)

Οι δύο βασικές αρχές των ΣΔΙΤ είναι, πρώτον, να εξασφαλίσουν την αποδοτικότητα των οικονομικών πόρων του Δημόσιου Τομέα και, δεύτερον, να μεταβιβάσουν τους επιχειρηματικούς κινδύνους της παρεχόμενης υπηρεσίας από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό Τομέα.

Η κατανομή του επιχειρηματικού κινδύνου (Risk Allocation) και η μεγαλύτερη οικονομική αποδοτικότητα (Value for Money - VfM) αποτελούν, επομένως, ουσιώδη στοιχεία των έργων ΣΔΙΤ. Εάν δεν μπορούν να επιτευχθούν, τότε θα πρέπει να εφαρμοστούν οι παραδοσιακές μέθοδοι των δημόσιων συμβάσεων. Εκεί πάντως που μπορούν να επιτευχθούν και ο δημόσιος τομέας έχει επιλέξει τις διαδικασίες των ΣΔΙΤ, δημιουργείται μια νέα σχέση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που διαφέρει ριζικά από εκείνες των δημοσίων προμηθειών με τα κατασκευαστικά συμβόλαια που συνάπτει ο δημόσιος τομέας ή με τις εκμισθώσεις με πλήρη ανάληψη του κόστους επισκευών και των ασφαλειών. Στην περίπτωση των Συμπράξεων, ο ιδιωτικός τομέας είναι υπεύθυνος για την κατασκευή και τη διάθεση ενός κτιρίου, τη συντήρηση και τις επισκευές του και τη διαχείριση των εγκαταστάσεων.

4.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Με την έννοια του κινδύνου σε μία ΣΔΙΤ ορίζεται οποιοσδήποτε παράγοντας ή γεγονός που μπορεί να απειλήσει ή να επηρεάσει την επιτυχή ολοκλήρωση ενός σχεδίου σε σχέση με το χρόνο υλοποίησης του, τον προϋπολογισμό και την ποιότητα του. Μια σημαντική αρχή που διέπει τις ΣΔΙΤ είναι αυτή που υποδεικνύει ότι ο κάθε κίνδυνος πρέπει να τον αναλαμβάνει ο τομέας αυτός (ο Ιδιωτικός ή ο Δημόσιος) που είναι σε θέση να τον διαχειριστεί και να τον αντιμετωπίσει με τον καλύτερο και πιο αποτελεσματικό τρόπο. Η πλήρης ανάλυση και η σωστή κατανομή των κινδύνων επηρεάζει ουσιαστικά το γενικό κόστος του έργου. Η ορθή κατανομή των κινδύνων, έχει άμεσο οικονομικό

αντίκτυπο στο έργο καθώς έχει ως αποτέλεσμα το συνολικά χαμηλότερο κόστος του σχεδίου και κατ' επέκταση επιτρέπει την υλοποίηση του έργου με καλύτερη οικονομική αποδοτικότητα (VfM) σε σχέση με τους κλασικούς τρόπους ανάθεσης και υλοποίησης των έργων.

Ο άμεσος συσχετισμός μεταξύ κινδύνου και κόστους του σχεδίου, είναι εμφανής και στους κινδύνους που καλείται να αναλάβει και να διαχειριστεί ο Ιδιωτικός Τομέας. Η ανάληψη οποιουδήποτε κινδύνου από τον Ιδιωτικό τομέα αυξάνει το συνολικό κόστος καθώς ο κάθε κίνδυνος πρέπει να συνδέεται με οικονομικό αντάλλαγμα. Συνεπώς, σε μία ΣΔΙΤ σκοπός είναι η κατανομή των κινδύνων του σχεδίου να γίνει με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο και όχι να γίνει απλά γιατί «πρέπει» να γίνει.

Οι στόχοι της κατανομής των κινδύνων σε μία ΣΔΙΤ περιλαμβάνουν:

- τη μείωση του μακροπρόθεσμου κόστους του έργου, αναθέτοντας την διαχείριση του κάθε κινδύνου στο μέρος της ΣΔΙΤ που μπορεί να το αντιμετωπίσει με το καλύτερο τρόπο
- την παροχή κινήτρων στον ανάδοχο για παράδοση του έργου, εντός του προβλεπόμενου χρονοδιαγράμματος, στην απαιτούμενη ποιότητα και προδιαγραφές και εντός προϋπολογισμού
- την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και την αύξηση των εσόδων του αναδόχου μέσω πιο αποτελεσματικής λειτουργίας
- την παροχή μιας λεπτομερούς και προβλέψιμης εικόνας των δαπανών

Η ανάλυση κινδύνων παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της ΣΔΙΤ μιας και δίνεται η δυνατότητα στον Δημόσιο Τομέα να μειώσει το κόστος του έργου, αναλαμβάνοντας κάποιους από τους κινδύνους του έργου, αφού με απλή μετακύλιση όλων των κινδύνων στον Ιδιωτικό Τομέα, η αύξηση του κόστους είναι πολύ μεγάλη. Βασική όμως προϋπόθεση αποτελεί ότι ο Δημόσιος φορέας έχει την κατάλληλη διάρθρωση για να αναλάβει τους συγκεκριμένους κινδύνους.

Στις επόμενες παραγράφους γίνεται αναφορά στις κυριότερες κατηγορίες κινδύνων που μπορούν να παρουσιαστούν κατά την υλοποίηση ενός έργου

4.1.1 Κίνδυνοι εισοδήματος (κίνδυνοι αγοράς)

Ο κίνδυνος εισοδήματος είναι ο πιο βασικός από τους αστάθμητους παράγοντες που εμπεριέχονται σε ένα σχέδιο που υλοποιείται με ΣΔΙΤ. Η ροή των εισοδημάτων γενικά καθορίζονται από δύο παράγοντες: την συχνότητα χρήσης και το κόστος χρήσης. Η διαθεσιμότητα στοιχείων προηγούμενων ετών σχετικών με τη χρήση του συγκεκριμένου ή παρόμοιων σχεδίων σε συνδυασμό με στοιχεία για την ελαστικότητα της ζήτησης και της τιμής για τη συγκεκριμένη παροχή υπηρεσιών μπορεί να φανεί εξαιρετικά χρήσιμη. Βέβαια η διαθεσιμότητα των στοιχείων αυτών και η αξιόπιστη χρησιμοποίηση τους για νέα σχέδια, διαφέρουν από τομέα σε τομέα. Για παράδειγμα, για έργα ύδρευσης υπάρχουν πολλά στοιχεία σχετικά με την κατανάλωση, το κόστος κατανάλωσης νερού από τους πολίτες κτλ. Παρόλα αυτά σε πολλές περιπτώσεις, οι υπηρεσίες υποκοστολογούσαν τις παρεχόμενες υπηρεσίες, με αποτέλεσμα τα διαθέσιμα στοιχεία να μην είναι αξιόπιστα για να χρησιμοποιηθούν για την εκτίμηση των συγκεκριμένων κινδύνων, καθώς δεν είναι προφανής η συμπεριφορά των πολιτών σε νέα πιο αυξημένα τιμολόγια.

Στην περίπτωση κατασκευής δρόμων με τις διαδικασίες των ΣΔΙΤ η πρόβλεψη των κινδύνων φαντάζει πιο πολύπλοκη. Σε αυτού του είδους τα έργα, για το προσδιορισμό του κινδύνου εισοδήματος εκτελούνται εκτεταμένες κυκλοφοριακές έρευνες σχετικά με τις ισχύουσες τάσεις, προβλέψεις για τη δυνατότητα μελλοντικής αύξησης της κυκλοφορίας καθώς και μελέτες σχετικά με την προθυμία των πολιτών να πληρώνουν διόδια κλπ. Παρόλα αυτά υπάρχει πάντα ένα σημαντικό κομμάτι του κινδύνου που δεν μπορεί να προβλεφτεί και έχει σχέση με την πραγματική συχνότητα χρήσης της υποδομής. Ο κίνδυνος εισοδήματος σε τέτοιου είδους έργα πραγματικά μειώνεται μετά από κάποια χρόνια λειτουργίας του δρόμου.

Για τον καθορισμό του κόστους του έργου, κάποιες κρίσιμες υποθέσεις σχετικά με τη χρήση και τα έσοδα της υποδομής πρέπει να γίνουν κατά την προσυμβατική διαδικασία μίας ΣΔΙΤ. Αν και οι υποθέσεις αυτές καθώς και οι αντίστοιχοι υπολογισμοί είναι σε γενικές γραμμές συντηρητικοί και προς την ασφάλεια του εγχειρήματος, οι περιπτώσεις αποτυχίας προσέγγισης του κινδύνου εισοδήματος είναι πολλές. Για παράδειγμα, στην Γαλλία στις αρχές της δεκαετίας του 1970, τρία μεγάλα έργα παραχώρησης, απέτυχαν οικονομικά λόγω της πετρελαϊκής κρίσης.

4.1.2 Κατασκευαστικοί κίνδυνοι

Το κόστος κατασκευής ενός έργου είναι ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται η χρηματοδότηση του έργου. Όταν το κόστος κατασκευής ξεπερνά τον αρχικό προϋπολογισμό του έργου, τότε η υλοποίηση του μέσω ΣΔΙΤ βρίσκεται σε σημαντικό κίνδυνο. Μη λεπτομερής περιγραφή του έργου, άγνωστες γεωλογικές συνθήκες ή ακόμα και παράλειψη προδιαγραφών υγιεινής και ασφάλειας εργαζομένων μπορούν να έχουν δραματικές επιδράσεις στο κατασκευαστικό κόστος ενός έργου. Παρόλα αυτά, τα προβλήματα αυτά μπορούν να μηδενιστούν αν προϋπάρχουν απόλυτα λεπτομερείς μελέτες για το έργο, πριν ολοκληρωθεί και υπογραφεί η σύμβαση για την υλοποίηση του έργου με ΣΔΙΤ. Καθυστερήσεις και αποκλίσεις από το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου, μπορούν επίσης να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο κόστος του έργου. Ενώ κάποιες καθυστερήσεις μπορούν να εξαλειφτούν με τη σωστή διαχείριση του εργοταξίου, υπάρχει πάντα η πιθανότητα παρουσίας ενός τέτοιου κινδύνου (π.χ λόγω καθυστέρησης παραλαβής των υλικών από τους προμηθευτές). Εξωτερικοί παράγοντες, όπως πληθωριστικές τάσεις, οικονομική πολιτική, εμπάργκο και πολιτικές διαμάχες μπορούν επίσης να επηρεάσουν τον προϋπολογισμό του έργου. Οι κατασκευαστικοί κίνδυνοι συνήθως αναλαμβάνονται από τον Ιδιωτικό τομέα, ο οποίος όμως απαιτεί και

συνήθως καταφέρνει να περιλαμβάνονται στην σύμβαση ισχυρά κίνητρα για την έγκαιρη ολοκλήρωση και παράδοση του έργου.

4.1.3 Νομικοί - Θεσμικοί κίνδυνοι (πολιτικοί κίνδυνοι)

Το ασταθές πολιτικό και νομοθετικό περιβάλλον αποτελεί σημαντικό κίνδυνο για την υλοποίηση έργων μέσω ΣΔΙΤ. Πολλές εκτιμήσεις και μελέτες έχουν εκπονηθεί σχετικά με την σχέση μεταξύ απόδοσης μίας επένδυσης και του βαθμού σταθερότητας του θεσμικού περιβάλλοντος. Στις περιπτώσεις των επενδύσεων ο θεσμικός κίνδυνος προβλέπεται ως ενός βαθμού από εκθέσεις διεθνών αναγνωρισμένων φορέων όπως για παράδειγμα από τις εκθέσεις του ΟΑΣΑ για κάθε χώρα ξεχωριστά.

Όσον αφορά όμως τις ΣΔΙΤ, η αβεβαιότητα που προκαλείται από το ασταθές πολιτικό περιβάλλον είναι μεγαλύτερη. Η άμεση εμπλοκή του Δημόσιου τομέα σε μια ΣΔΙΤ, αλλά και το μεγάλο χρονικό διάστημα των ΣΔΙΤ, αποτελούν σημαντικούς λόγους για τους οποίους το επίπεδο σταθερότητας του θεσμικού περιβάλλοντος επηρεάζει σε μεγαλύτερο βαθμό τις ΣΔΙΤ από ότι σε μία κλασσική περίπτωση επένδυσης ιδιωτικών κεφαλαίων.

4.1.4 Κίνδυνος κοινωνικής αποδοχής

Πολλά έργα μπορούν να προκαλέσουν σημαντικές διαμαρτυρίες από τις τοπικές κοινωνίες. Το γεγονός αυτό θέτει σε σημαντικό κίνδυνο την ιδιωτική επένδυση στα πλαίσια μίας ΣΔΙΤ. Τα σχετικά παραδείγματα είναι πάρα πολλά ειδικά στα έργα περιβάλλοντος με σημαντικότερες την έκφραση του συνδρόμου NIMBY (Not In My Back Yard) που έχει κυρίως εφαρμογή στις χωροθετήσεις έργων Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΧΥΤΑ, ΣΜΑ, Μονάδες Επεξεργασίας Απορριμμάτων κλπ). Αντίστοιχα παραδείγματα υπάρχουν πολλά σε σχέση με το ύψος των διόδων σε αυτοκινητοδρόμους που κατασκευάστηκαν με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ. Στις περιπτώσεις αυτές οι κυβερνήσεις υπέκυψαν στις αντιδράσεις των χρηστών, μείωσαν τα τέλη χρήσης (διόδια) και ο Ιδιωτικός τομέας πληρώθηκε

μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό. Τα παραδείγματα από έργα ΣΔΙΤ στην Ευρώπη, έχουν αναδείξει σε πολύ σημαντικό παράγοντα επιτυχίας της ΣΔΙΤ, το επίπεδο της κοινωνικής αποδοχής του έργου. Σε κάθε περίπτωση όμως, ο Δημόσιος τομέας πρέπει να εξασφαλίζει την μέγιστη δυνατή αποδοχή ενός έργου ΣΔΙΤ ενώ παράλληλα ο Ιδιωτικός τομέας πρέπει να είναι σε θέση ώστε να εκτιμάσει το επίπεδο της κοινωνικής αποδοχής του έργου πριν προχωρήσει στην διαδικασία της ΣΔΙΤ.

4.1.5 Χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι

Η πιο διαδεδομένη μέθοδος χρηματοδότησης ενός έργου ΣΔΙΤ, είναι η εξοικονόμηση κεφαλαίου από τον Ιδιωτικό τομέα μέσω της διαδικασίας δανείσμου από κάποιο τραπεζικό οργανισμό. Η συγκεκριμένη διαδικασία χρηματοδότησης από μόνη της αποτελεί κίνδυνο για το έργο που αναλόγως με τους όρους του δανεισμού ο κίνδυνος αυτός είναι μικρός ή μεγάλος. Διακυμάνσεις στο δείκτη τιμών (πληθωρισμό) της χώρας μπορεί αναλόγως τους όρους δανεισμού, να επιφέρει μικρή ή μεγάλη αλλαγή στο κόστος χρηματοδότησης λόγω αλλαγής των επιτοκίων. Στην περίπτωση όπου ο δανεισμός προέρχεται από τράπεζα του εξωτερικού, οποιαδήποτε διακύμανση των ισοτιμιών των νομισμάτων, έχει άμεσο αντίκτυπο στην υλοποίηση του έργου. Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις οι χρηματοοικονομικοί κίνδυνοι μπορούν να προβλεφτούν και να κοστολογηθούν μέσω αποτελεσμάτων από εκθέσεις διεθνών οικονομικών φορέων με αποτέλεσμα τα έργα ΣΔΙΤ να γίνουν πιο ελκυστικά στους εκπροσώπους του Ιδιωτικού τομέα.

4.2 ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΠΡΟΚΥΠΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΚΙΝΔΥΝΩΝ

Η ρητή και σαφής κατανομή των κινδύνων που προαναφέρθηκαν αποτελεί βασική προϋπόθεση υλοποίησης ενός έργου ΣΔΙΤ, διότι συνδέεται άμεσα με την εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας του έργου και της

χρηματοοικονομικής ισορροπίας του καθ' όλη την περίοδο εκμετάλλευσης, ώστε να καθίσταται χρηματοδοτήσιμο.

Το Πράσινο Βιβλίο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επισημαίνει ότι «... στις ΣΔΙΤ δεν είναι αυτονόητο ότι ο εταίρος του ιδιωτικού τομέα πρέπει να αναλάβει όλους τους κινδύνους ή το μεγαλύτερο μέρος των κινδύνων που συνδέονται με το σχέδιο. Η ακριβής κατανομή των κινδύνων πραγματοποιείται κατά περίπτωση, ανάλογα με την ικανότητα κάθε πλευράς να τους αξιολογεί, να τους ελέγχει και να τους διαχειρίζεται». Τυχόν επιφανειακή προσέγγιση αυτού του ζητήματος μπορεί να οδηγήσει σε απλουστευτικές εκτιμήσεις, σχετικά με το κατά πόσο η υλοποίηση δημόσιων έργων με τη μέθοδο των συμπράξεων αποτελεί «φθηνότερη» ή «ακριβότερη» επιλογή.

Επομένως, ο προσδιορισμός, η διαπραγμάτευση και η σωστή κατανομή του κινδύνου είναι βασικής σημασίας για την αρχική βιωσιμότητα και συνεχή επιτυχία όλων των έργων ΣΔΙΤ. Εάν ο Ιδιώτης αναλάβει κινδύνους που δεν μπορεί να διαχειριστεί ή κατ' άλλο τρόπο να αποφύγει, δεν έχει πιθανότητες να επιβιώσει και τα αρχικά φαινομενικά οφέλη από την ανάληψη της σύμβασης μπορεί να υπερακοντιστούν από συνεχή προβλήματα λόγω έκθεσης σε ανέλεγκτες συνθήκες κατά τη διάρκεια της ζωής του έργου.

Αφού συμφωνηθούν και κατανεμηθούν οι κίνδυνοι, οι αντίστοιχες ευθύνες των διαφόρων μερών πρέπει να αντανακλώνται σαφώς στις συμφωνίες του έργου. Ο θεμελιώδης σκοπός της σύμβασης σε ένα έργο ΣΔΙΤ είναι να καθορίσει τα δικαιώματα, καθήκοντα και υποχρεώσεις των διαφόρων μερών και να κατανείμει τους σχετικούς κινδύνους.

Μια περιληπτική θεώρηση του επιμερισμού του κινδύνου κατά την περίοδο της εκχώρησης ακολουθεί στη συνέχεια.

1) Περίοδος κατασκευής

Ο Ιδιώτης αναλαμβάνει τους κατασκευαστικούς κινδύνους και πιο συγκεκριμένα:

- χρονοδιάγραμμα (με κατάλληλες επεκτάσεις για γεγονότα ανωτέρας βίας)
- κατάσταση του εδάφους
- αδειοδοτήσεις
- υπέρβαση εξόδων και
- καταλληλότητα της κατασκευής / μελέτης για το προδιαγεγραμμένο αποτέλεσμα.

Ο συνολικός κίνδυνος, επομένως, της ικανότητας παράδοσης του έργου σύμφωνα με τις καθορισμένες προδιαγραφές ανήκει στον Ιδιώτη. Υποχρέωση του Δημοσίου Φορέα αποτελεί η εξομάλυνση οποιασδήποτε κοινωνικής αντίδρασης σχετικά με την κατασκευή του έργου.

2) Περίοδος λειτουργίας

Τα έσοδα του Ιδιώτη συνδέονται άμεσα με την αποδοτικότητα των υπηρεσιών του έργου κατά τη διάρκεια της ζωής του δικαιώματος εκμετάλλευσης. Ο μηχανισμός πληρωμών μεταβιβάζει αυτός καθ' εαυτός σημαντικούς κινδύνους. Οι πληρωμές θα μειώνονται σύμφωνα με αστοχίες ως προς την ποιότητα της υπηρεσίας, τη χρήση και τη διαθεσιμότητά της.

Ο Ιδιώτης αναλαμβάνει τους ακόλουθους κινδύνους που σχετίζονται με το μακροχρόνιο κόστος της λειτουργίας των υπηρεσιών:

- τακτική και περιοδική συντήρηση σε όλη τη διάρκεια ζωής του έργου,
- πρόγραμμα αντικατάστασης εξοπλισμού,
- κόστη εργοδοσίας / συνταξιοδότησης,
- αλλαγές στη νομοθεσία για την απασχόληση, υγιεινή, ασφάλεια και άλλους τομείς, και
- καταληκτική αξία του έργου.

Ο Ιδιώτης επιθυμεί να διασφαλίσει ότι ο μηχανισμός πληρωμών θα λαμβάνει υπ' όψη ορισμένους κινδύνους όπως οι μελλοντικοί ρυθμοί πληθωρισμού, και θα επιχειρήσει να μεταθέσει άλλους κινδύνους όπως η ποιότητα των υπηρεσιών, στην ιδιωτική εταιρεία που αναλαμβάνει τη λειτουργία του έργου ή στους ασφαλιστές.

Από τη μεριά του, ο Δημόσιος Τομέας κατά τη λειτουργία του έργου, αναλαμβάνει κυρίως τους κινδύνους που έχουν σχέση με νομικά – θεσμικά θέματα (π.χ. αλλαγή νομοθεσίας, δέσμευση για τα αποτελέσματα του έργου) ενώ παράλληλα φροντίζει ώστε η λειτουργία του έργου να μην συναντήσει οποιοδήποτε που έχει σχέση με κοινωνικές αντιδράσεις.

3) Χρηματοδοτικός κίνδυνος

Δεδομένου ότι το έργο μπορεί, για παράδειγμα, να χρηματοδοτηθεί κατά 90% από τις τράπεζες ή τη χρηματαγορά και μόνο 10% από τους ιδιώτες επενδυτές (ίδια κεφάλαια), ένας αριθμός των κινδύνων που αναλαμβάνονται από τον Ιδιώτη θα αναληφθεί επίσης από τους χρηματοδότες. Οι τράπεζες έχουν επομένως μεγάλο ενδιαφέρον να διασφαλίσουν ότι η κατανομή του κινδύνου είναι η σωστή. Οι κίνδυνοι αυτοί είναι ενδεικτικά οι παρακάτω:

- πολιτικός
- πιστοληπτικός (τόσο του Ιδιώτη όσο και της δημόσιας αρχής)
- αποτέλεσμα της δυνατότητας / όγκου μείωσης πληρωμών
- κίνδυνος εκμεταλλευτή (κακή απόδοση πληρωμών ή απώλεια αδείας)
- φορολογικές και νομοθετικές αλλαγές, και
- ανωτέρα βία

Η διαθεσιμότητα ρευστότητας σε περίπτωση που η σύμβαση διακοπεί είναι κρίσιμος παράγοντας για την εκτίμηση του χρηματοδοτικού κινδύνου. Η σύμβαση μπορεί να διακοπεί λόγω αθέτησης υποχρεώσεων του Ιδιώτη, λόγω αθέτησης

υποχρεώσεων της δημόσιας αρχής και λόγω ανωτέρας βίας. Οι χρηματοδότες επιχειρούν να εξασφαλίσουν αποπληρωμή του αρχικού κεφαλαίου στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό σε όλες αυτές τις περιπτώσεις.

4.3 ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ (VFM) ΣΕ ΜΙΑ ΣΔΙΤ

Μία ΣΔΙΤ μπορεί να υιοθετηθεί ως τρόπος προκήρυξης και υλοποίησης ενός έργου, μόνο εάν αναμένεται να εξασφαλίσει την αποδοτικότητα των οικονομικών πόρων του Δημοσίου (Value for Money – VfM) για το έργο σε σχέση με τους κλασσικούς τρόπους υλοποίησης του έργου.

Οι παράγοντες που καθορίζουν την σχέση ποιότητας / τιμής σε ένα έργο, διαφοροποιούνται αναλόγως την κατηγορία και τα χαρακτηριστικά του έργου. Οι ΣΔΙΤ, γενικά, μπορούν να επιφέρουν σημαντικές βελτιώσεις στην ποιότητα ενός έργου, στα ακόλουθα τμήματα:

- μειωμένο κόστος κύκλου ζωής του έργου
- καλύτερη κατανομή κινδύνων
- ταχύτερη υλοποίηση του έργου
- καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών
- καλύτερες πιθανότητες για επιπλέον έσοδα

Για να διερευνηθεί κατά πόσο η υλοποίηση ενός έργου μέσω ΣΔΙΤ παρέχει καλύτερη σχέση VfM χρειάζεται να εκπονηθεί σχετική τεχνικο-οικονομική μελέτη. Γενικά η διαδικασία αυτή είναι πολύπλοκη και απαιτεί τη συλλογή πολλών στοιχείων. Μία τέτοια εκτίμηση, πρέπει να αναπτυχτεί με ειδικές αναφορές στα ακόλουθα:

- Το αντικείμενο και τον σκοπό του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ανταλλαγμάτων του δημόσιου τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που θα προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας
- Την δυνατότητα αποτελεσματικής μετακύλισης των κινδύνων ειδικά αυτών που έχουν σχέση με θέματα ζήτησης και εναπομένουσας αξίας του έργου
- Τα έσοδα από τους χρήστες του έργου, πιθανά άλλα έσοδα από τρίτους και την εναλλακτική χρήση των παγίων που θα προσφερθούν για ανταλλάγματα με σκοπό την μείωση του κόστους του έργου.

Οι πληροφορίες και τα στοιχεία που πρέπει να συλλεχτούν για την υλοποίηση μιας τέτοιας ανάλυσης, συνήθως συλλέγονται από έρευνα αγοράς και από πληροφορίες σχετικά με προηγούμενα αντίστοιχα έργα που έχουν υλοποιηθεί με ΣΔΙΤ.

4.4 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΜΟΝΤΕΛΟΥ ΕΡΓΟΥ

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, ουσιαστικό και κρίσιμο παράγοντα για την υλοποίηση έργων ΣΔΙΤ, αποτελεί η εκ των προτέρων χρηματοοικονομική ανάλυση του έργου αυτού ως και ο προσδιορισμός των πόρων χρηματοδότησης του. Στο στάδιο αυτό επιδιώκεται να προσδιορισθούν με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια:

- Το κόστος κατασκευής του έργου, επιμερισμένο και κατανεμημένο ποσοτικά και οικονομικά στα προβλεπόμενα έτη κατασκευής του.
- Το κόστος λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου, για το σύνολο των ετών της παραχώρησης και πάντως τουλάχιστον για ένα διάστημα 10-15 ετών.
- Τα προβλεπόμενα έσοδα από την εκμετάλλευση του έργου για το ίδιο χρονικό διάστημα, με την ταυτόχρονη χρήση της ανάλυσης του νεκρού σημείου (zero point), δηλαδή του ελαχίστου ύψους των εσόδων που

απαιτούνται για την κάλυψη του κόστους (βασικός παράγοντας βιωσιμότητας),

- Οι γενικές και ειδικές παραδοχές προβλέψεων και επηρεασμού των μεγεθών του κόστους και των εσόδων, βάσει των προβλεπομένων οικονομικών και γενικότερων εξελίξεων (επιτόκια, τιμές υλικών, εξειδικευμένες έρευνες αγοράς - κλαδικές διερευνήσεις, κ.λ.π.),
- Η κατ' έτος χρηματοοικονομική ροή του έργου (ταμειακές ροές) για το σύνολο των ετών της παραχώρησης, με τον συνυπολογισμό των πραγματικών και αναγκαίων κατ' έτος απαιτούμενων εισροών και εκταμιεύσεων κεφαλαίων για την υλοποίηση του έργου.
- Τα λειτουργικά και οργανικά αποτελέσματα από την εκμετάλλευση του έργου, με σκοπό να καταδειχθεί η ικανότητα αναχρηματοδότησης της λειτουργίας και εκμετάλλευσης του, καθώς και ο βαθμός εσωτερικής απόδοσης των επενδεδυμένων κεφαλαίων του αναδόχου επενδυτή.
- Ο βαθμός επηρεασμού των μεγεθών από την θετικότερη ή την αρνητικότερη εξέλιξη των μεγεθών εσόδων - κόστους (αναλύσεις ευαισθησίας).
- Η Χρηματοοικονομική διάρθρωση των Κεφαλαίων του Αναδόχου (σχέση Ξένων προς Ίδια Κεφάλαια) και ο βαθμός απόδοσης και αποδοτικότητας αυτών.
- Η κατανομή των κινδύνων μεταξύ του Κυρίου του έργου και του Αναδόχου επενδυτή.
- Ο δείκτης εσωτερικής απόδοσης του έργου (σε μορφή ποσοστού), βάσει του οποίου θα σταθμίζεται και θα αποφασίζεται η χρησιμότητα εκτέλεσης και υλοποίησης του έργου.

- Η συνολική βιωσιμότητα του έργου (δηλαδή για το σύνολο των ετών της παραχώρησης), βάσει των προαναφερομένων αναλύσεων εσόδων - κόστους.
- Η βάση των ανωτέρω - δημιουργία του μοντέλου και των εργαλείων αξιολόγησης των προσφορών των υποψηφίων αναδόχων.

Αναλυτικότερα:

1. Προσδιορίζεται με σχετική ακρίβεια το κόστος κατασκευής του προτεινόμενου έργου ΣΔΙΤ, με την ποσοτικοποίηση των συντελεστών και των ποσοστών συμμετοχής εκάστου συντελεστή κόστους στο σύνολο του κόστους κατασκευής. Η εργασία αυτή είναι ιδιαίτερα κρίσιμη καθώς η σωστή μελέτη του καταμερισμού του κόστους του έργου και των μεγεθών αυτού, βοηθά πολύ τόσο στην ορθολογική αξιοποίηση των υφιστάμενων κεφαλαιακών πόρων υλοποίησης του έργου όσο και στην ορθή και αξιόπιστη κατάρτιση των πινάκων ταμειακών ροών του έργου. Είναι προφανές ότι στην περίπτωση του Κυρίου του έργου ο προσδιορισμός είναι ενδεικτικός και σε επίπεδο προμελέτης, ενώ σε ότι αφορά τον Επενδυτή ο προσδιορισμός πρέπει να είναι εξαιρετικά ακριβής και με ελάχιστες αποκλίσεις, δεδομένου του ότι θα αποτελέσει την βάση διαπραγμάτευσης της Σύμβασης με τον Κύριο του έργου.
2. Προσδιορίζεται με τη μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια το κόστος λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου, με ακριβή και ορθολογική ανάλυση των επιμέρους μεγεθών που το συνθέτουν. Ο προσδιορισμός αυτός γίνεται συνήθως για ένα ελάχιστο χρονικό διάστημα 10-15 ετών, διάστημα στο οποίο μπορεί να προσδιορισθούν με σχετική ασφάλεια οι εξελίξεις (αυξομειώσεις) των μεγεθών σύνθεσης του κόστους εκμετάλλευσης. Η ραγδαία αλλαγή των οικονομικών και διεθνών συνθηκών (αύξηση τιμής πετρελαίου κλπ), συνεπικουρεί στην πρόβλεψη στοιχείων κόστους λειτουργίας και εκμετάλλευσης για χρονικό διάστημα ικανό να προβλέψει

τις μελλοντικές εξελίξεις. Το κόστος λειτουργίας και εκμετάλλευσης και για τις δύο πλευρές (Κύριος του έργου - Επενδυτής) αποτελεί κομβικό σημείο, αφού η καλύτερη του προσέγγιση θα αποτελέσει ισχυρό σημείο της προσφοράς του Επενδυτή και ισχυρό σημείο της αξιολόγησης της προσφοράς από τον Κύριο του έργου.

3. Προσδιορίζονται τα προβλεπόμενα έσοδα από την λειτουργία και εκμετάλλευση του έργου. Ο προσδιορισμός αυτός, αποτελεί ένα ιδιαίτερα λεπτό και κρίσιμο σημείο, καθώς πρέπει να γίνει με απόλυτα οικονομικούς και οικονομετρικούς όρους και πέρα από προσωπικές ή άλλες εκτιμήσεις. Είναι προφανές ότι αυτός ο άξονας έχει σημασία και για τις δυο πλευρές, αφού σε συνδυασμό και με τους προαναφερόμενους άξονες (κόστος - λειτουργία) θα καθορίσει την Συμφερότερη Προσφορά. Η προτεινόμενη μεθοδολογία, βάσει της υφιστάμενης εμπειρίας, για τον προσδιορισμό των μελλοντικών εσόδων είναι η ακόλουθη:

- Αρχικά μελετάται το προς υλοποίηση έργο για να προσδιορισθεί το σύνολο των άμεσων ή έμμεσων πηγών εισροών του.
- Συγκεντρώνονται στοιχεία εσόδων εκμετάλλευσης από παρόμοια ή παραπλήσια έργα που ήδη λειτουργούν στην Ελλάδα και το εξωτερικό.
- Συγκεντρώνονται τα ιδιαίτερα μορφολογικά, οικονομικά, κοινωνικά και τουριστικά στοιχεία της ευρύτερης γεωγραφικής περιοχής στην οποία προβλέπεται να εκτελεστεί το έργο,
- Όλα τα ανωτέρω συγκεντρωθέντα στοιχεία εισάγονται ως πληροφορίες σε ένα οικονομετρικό μοντέλο (συνάρτηση), στο οποίο το κάθε επιμέρους στοιχείο βαθμονομείται με συντελεστή επηρεασμού του τελικού αποτελέσματος.

- Τέλος, το εξαγχθέν αποτέλεσμα - το οποίο αποτυπώνει ένα στατικό μέγεθος αρχικής πρόβλεψης εσόδων - συγκρίνεται ως προς τη λογικότητα και την αντιπροσωπευτικότητα αυτού με τα υφιστάμενα στοιχεία, Η χρήση του προαναφερόμενου οικονομετρικού μοντέλου γίνεται για να επιτευχθεί η όσο το δυνατόν ακριβέστερη προσέγγιση των μεγεθών. Ταυτόχρονα, και βάσει των ήδη συγκεκριμένων και καταγεγραμμένων στοιχείων κόστους, χρησιμοποιείται η ανάλυση του νεκρού σημείου, με σκοπό να καταδείξει το ελάχιστο απαιτούμενο ύψος εσόδων, που απαιτούνται για την βιωσιμότητα του έργου.
4. Διερευνάται η δυνατότητα λήψης κρατικών ενισχύσεων (επιχορηγήσεις, κλπ) για την υλοποίηση του έργου, Σημαντικό παράδειγμα αποτελεί ο ισχύον Αναπτυξιακός Νόμος (ν.3299/2004), ο οποίος για μεγάλο αριθμό έργων ΣΔΙΤ προβλέπει καθεστώς ένταξης στις διατάξεις του και κυμαινόμενα ποσοστά επιχορήγησης. Αναφέρεται ότι σε Παράρτημα της Μελέτης υπάρχουν οι διατάξεις του ανωτέρω νόμου, και οι οποίες σε μεγάλο βαθμό αφορούν έργα ΣΔΙΤ. Επιπροσθέτως επιχορηγήσεις μπορεί να δοθούν και κατά περίπτωση ανάλογα με τον σχεδιασμό ενός έργου και τις προϋποθέσεις μερικής του συγχρηματοδοτήσεις εκ μέρους του Ελληνικού Δημόσιου.
5. Καταγράφονται και προσδιορίζονται οι γενικές και ειδικές παραδοχές μελλοντικής εξέλιξης των μεγεθών εσόδων - κόστους, με βάση τις προβλεπόμενες εξελίξεις του έργου όσο και των προβλέψεων εξέλιξης των επιμέρους συντελεστών που συνθέτουν το έργο, Δηλαδή στο στάδιο αυτό θα πρέπει να προσδιοριστούν:
- το ποσοστό της προβλεπόμενης ετήσιας αύξησης των εσόδων, κατά κατηγορία εσόδου και κατά προορισμό,

- το ποσοστό ετήσιας αύξησης ή μείωσης του κάθε συντελεστή κόστους (π.χ. εργατική δαπάνη, έξοδα διοίκησης, διαφήμισης κλπ).
6. Βάσει των ανωτέρω συντάσσονται οι καταστάσεις χρηματοοικονομικής ροής του έργου για το σύνολο των ετών της παραχώρησης ή εν πάση περιπτώσει για ένα ικανό χρονικό διάστημα για το οποίο η ακρίβεια των δεδομένων θεωρείται δεδομένη. Στην κατάσταση αυτή αποτυπώνονται οι κατ' έτος προβλεπόμενες εισροές και εκροές για την υλοποίηση του έργου.
 7. Με τη χρήση των αναλύσεων ευαισθησίας γίνεται προσπάθεια να αποτυπωθεί η συμπεριφορά του χρηματοοικονομικού μοντέλου ανάλογα με την ευμενέστερη ή δυσμενέστερη εξέλιξη των σχηματισθεισών προβλέψεων. Είναι προφανές ότι αυτές οι αναλύσεις έχουν σαν σκοπό την εναλλακτική προσέγγιση των δεδομένων ενός έργου με την μορφή σεναρίων και την μέτρηση της απόδοσης του σε όρους πραγματικών συνθηκών αγοράς.
 8. Βάσει των ανωτέρω υπολογίζονται οι δείκτες κεφαλαιακής επάρκειας του έργου, εσωτερικής απόδοσης αυτού, η χρηματοοικονομική διάρθρωση που προβλέπεται να έχει ο ανάδοχος και τέλος η συνολική βιωσιμότητα του έργου.

Με βάση την προαναφερόμενη μεθοδολογία, ο Κύριος του έργου θα είναι σε θέση να αποτυπώσει με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια εάν και υπό ποιες προϋποθέσεις το κάθε έργο είναι βιώσιμο ή όχι και τελικά εάν αξίζει το έργο αυτό να υλοποιηθεί με ΣΔΙΤ. Συγχρόνως είναι σε θέση να αποτιμήσει με τεχνικούς και οικονομικούς όρους και να προσδιορίσει αρχικά το ύψος της συμμετοχής του αναδόχου επενδυτή στο σχήμα υλοποίησης του έργου,

Από την άλλη πλευρά ο Επενδυτής μέσω αυτής της διαδικασίας και κατά την υποβολή της προσφοράς του, θα επιχειρήσει να προσεγγίσει την Συμμερότερη

Προσφορά (με βάση και τα λοιπά κριτήρια που ορίζονται για αυτήν στην Διακήρυξη) και να διαμορφώσει την τελική του πρόταση για μια ΣΔΙΤ.

Ταυτόχρονα, έχοντας την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια δεδομένων μπορεί να καταλήξει τόσο στη μορφή και στο σχήμα του μοντέλου αξιοποίησης των προσφορών των υποψηφίων αναδόχων.

4.5 ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

Μια μελέτη βιωσιμότητας ενός έργου, και με βάση τα προαναφερόμενα, θα πρέπει να εξετάζει, σταθμίζει, συνυπολογίζει και εμπεριέχει τα κάτωθι:

1. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ: Αρχικά μελετάται η ωριμότητα του έργου (υφιστάμενες μελέτες, παρελθούσες προσπάθειες υλοποίησης του κλπ). Ακολούθως, και βάσει των υφισταμένων συνθηκών, καταρτίζεται τεχνική μελέτη προσδιορισμού του προτεινόμενου κάθε φορά έργου σε επίπεδο προμελέτης κόστους και αποτυπώνονται αρχικά η σκοπιμότητα υλοποίησης του έργου και οι ωφέλειες που προβλέπεται να προκύψουν από αυτήν. Ταυτόχρονα, γίνεται και προσπάθεια να αποτυπωθεί σε χρονοδιάγραμμα η πορεία εξέλιξης του κάθε φορά σχεδιαζόμενου έργου.
2. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ: Αποσαφηνίζονται τα ιδιαίτερα μορφολογικά, κοινωνικά, οικονομικά, τουριστικά και αναπτυξιακά δεδομένα της περιοχής του προτεινόμενου έργου, σε συνδυασμό με τις υπάρχουσες υποδομές της περιοχής υλοποίησης του. Καταγράφεται το οικονομικό προφίλ της περιοχής και γίνεται προσπάθεια σύνδεσης του υφιστάμενου καθεστώτος με αυτό που θα δημιουργηθεί από την υλοποίηση της επένδυσης.
3. ΖΗΤΗΣΗ - ΠΡΟΣΦΟΡΑ: Γίνεται προσπάθεια: α) αρχικού εντοπισμού της υφιστάμενης ζήτησης για τις παρεχόμενες υπηρεσίες του έργου, τόσο στο τοπικό όσο και στο ευρύτερο γεωγραφικό περιβάλλον, β) αρχικής σύλληψης και σχεδιασμού της προσφοράς των παρεχομένων υπηρεσιών

του έργου, γ) συγκέντρωσης στοιχείων από αντίστοιχα ή ανάλογα έργα που είναι εν λειτουργία τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και δ) εντοπισμού των προβλεπομένων εσόδων, βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών εκάστου έργου ή της προστιθέμενης αξίας που αναμένεται να επιφέρει.

4. ΚΟΣΤΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ: Αποτυπώνεται με οικονομικούς όρους, με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια, το κόστος κατασκευής και λειτουργίας εκμετάλλευσης του έργου. Η ακριβής κατάρτιση του προϋπολογισμού εκάστου έργου αποτελεί ουσιώδες στοιχείο, καθώς επηρεάζει άμεσα την ακόλουθη χρηματοοικονομική πορεία αυτού.
5. ΕΣΟΔΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΡΓΟΥ: Προϋπολογίζονται τα έσοδα από την εκμετάλλευση και λειτουργία του έργου.
6. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ: Αποτυπώνεται η χρηματοδοτική και χρηματοοικονομική απόδοση και αποδοτικότητα του έργου και προσδιορίζεται η προστιθέμενη αξία που αποφέρει το συγκεκριμένο έργο.
7. ΜΟΝΤΕΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: Βάσει της προηγούμενης ανάλυσης σχεδιάζεται το οικονομικό και τεχνικό μοντέλο αξιολόγησης των προς κατάθεση προσφορών των υποψηφίων αναδόχων επενδυτών.

Όλη αυτή η διαδικασία είναι κυρίως χρηματοοικονομική και αποσκοπεί στο να δώσει στον Κύριο του Έργου την δυνατότητα αρχικής εκτίμησης του κόστους κατασκευής και των εσόδων από την εκμετάλλευση ενός έργου, μέσω των οποίων θα προκύψει η απόσβεση της αρχικής επένδυσης και το εύλογο κέρδος του Ιδιώτη. Επιπροσθέτως η διαδικασία αυτή θα διευκολύνει τις υπηρεσίες του Κυρίου του έργου στο να προετοιμάσουν το μοντέλο διαμόρφωσης της Συμπεριφέρουσας Προσφοράς, δηλαδή της Συμβατικής Διαδικασίας και ειδικότερα των Τευχών στα οποία θα βασιστεί η ανάδειξη του Αναδόχου.

5. Τύποι έργων προστασίας περιβάλλοντος

Σε αυτό το κεφάλαιο, προσδιορίζονται και παρουσιάζονται οι τύποι έργων περιβαλλοντικής διάστασης, τα οποία δύναται να υλοποιηθούν με το σύστημα ΣΔΙΤ. Για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης, τα έργα κατηγοριοποιήθηκαν σε έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, έργα διαχείρισης υγρών αποβλήτων, έργα διαχείρισης υδάτων, έργα που αφορούν στην παραγωγή ενέργειας με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), καθώς και έργα που αφορούν στη διαχείριση φυσικού περιβάλλοντος.

5.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Για τις ανάγκες της μελέτης τα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, χωρίστηκαν στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Έργα – προμήθειες εξοπλισμού συλλογής στερεών αποβλήτων
- Έργα μεταφοράς στερεών αποβλήτων
- Έργα τελικής διάθεσης στερεών αποβλήτων
- Έργα επεξεργασίας στερεών αποβλήτων
- Έργα ανακύκλωσης στερεών αποβλήτων

5.1.1 Συλλογή – Μεταφορά Στερεών Αποβλήτων

Με τον όρο συλλογή στερεών αποβλήτων εννοείται η παροχή υπηρεσίας καθαριότητας ενός Δήμου που έχει ως υποχρέωση τη συλλογή των Σ.Α. του Δήμου. Για την ικανοποίηση της ανάγκης αυτής, η προμήθεια ενός σημαντικού τμήματος εξοπλισμού απαιτείται, όπως κάδοι απορριμμάτων, οχήματα καθαρισμού, εξοπλισμό καθαρισμού ακτών κλπ.

Τα Σ.Α. που συλλέγονται οδηγούνται σε οχήματα μεταφοράς (απορριμματοφόρα) και από εκεί οδηγούνται σε εγκαταστάσεις διάθεσης απορριμμάτων (ΧΥΤΑ, ΧΑΔΑ ή Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων) είτε απευθείας είτε μέσω ενός Σταθμού Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων.

Οι Σταθμοί Μεταφόρτωσης περιλαμβάνουν εξοπλισμό προσωρινής αποθήκευσης (containers) τα οποία συνήθως είναι αυτοσυμπιεζόμενα και οχήματα μεταφοράς (τράκτορες) που οδηγούν τα πληρωμένα από Σ.Α. containers στο χώρο τελικής διάθεσης.

5.1.2 Έργα τελικής διάθεσης

Η πλέον διαδεδομένη μέθοδος διάθεσης των απορριμμάτων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι η ελεγχόμενη εναπόθεσή τους ή Υγειονομική Ταφή (Υ.Τ.). Η Υ.Τ. δεν αποτελεί απλώς εναλλακτική λύση μεταξύ των άλλων σύγχρονων τεχνολογιών διάθεσης (καύση, λιπασματοποίηση κ.λπ.), αλλά αναπόφευκτο κομμάτι οποιασδήποτε μεθόδου, αφού όποια τεχνολογία και αν εφαρμόζεται θα υπάρχουν πάντα κάποια κατάλοιπα τα οποία θα πρέπει αναγκαστικά (λόγω μη δυνατότητας περαιτέρω επεξεργασίας) να εναποτεθούν. Γίνεται λοιπόν αντιληπτό πως η Υ.Τ. αποτελεί αναγκαιότητα και άρα πρέπει να προσεχθεί όχι πως θα αποφευχθεί, αλλά πως θα τηρηθούν οι προϋποθέσεις, ώστε να προκληθούν τα λιγότερα δυνατά προβλήματα στο περιβάλλον.

Η Υ.Τ. είναι η μέθοδος κατά την οποία τα στερεά απόβλητα διαστρώνονται, συμπιέζονται και καλύπτονται συστηματικά με κατάλληλο υλικό. Η διαμόρφωση του χώρου πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε μετά την πλήρωση του, να μην τραυματίζεται το τοπίο, αλλά με την τελική του αποκατάσταση να αναβαθμίζεται, όπου αυτό είναι εφικτό.

Για το σωστό σχεδιασμό και λειτουργία ενός χώρου Υ.Τ. απορριμμάτων, είναι απαραίτητη η γνώση και η αντιμετώπιση των βασικών φαινομένων που εξελίσσονται στους χώρους ελεγχόμενης εναπόθεσης. Αυτά κυρίως είναι η γήρανση και η αποσάθρωση και ως συνέπεια αυτών η παραγωγή στραγγισμάτων και αερίων.

5.1.3 Έργα επεξεργασίας απορριμμάτων

5.1.3.1 Θερμική επεξεργασία

Η βιομηχανία διαχείρισης στερεών αποβλήτων στην Ευρώπη, συνεχώς αναπτύσσεται οδηγούμενη από την ανάγκη υιοθέτησης της νέας Νομοθεσίας η οποία πηγάζει από την Ε.Ε. και η οποία προάγει την ανακύκλωση και την ανάπτυξη βιώσιμων τεχνολογιών και συνεχώς απομακρύνεται από την τεχνική της Υ.Τ. και τη διάθεση των στερεών αποβλήτων (ΣΑ) χωρίς επεξεργασία. Αυτή η τάση συνεχόμενης αλλαγής υποστηρίζει την ανάπτυξη μεθόδων θερμικής επεξεργασίας ΣΑ. Το κλειδί για την στροφή και την προώθηση τέτοιου είδους επεξεργασιών είναι η ανάγκη για μετάβαση από τη συμβατική λύση της καύσης σε καλύτερες θερμικές μεθόδους επεξεργασίας. Η έμφαση δίνεται στη δημιουργία λιγότερων υπολειμμάτων (αιωρούμενη τέφρα, εκπομπές αερίων, κ.λπ).

Οι τεχνολογίες θερμικής επεξεργασίας των ΣΑ μπορούν να οριστούν σαν διαδικασίες μετατροπής των ΣΑ σε αέρια, υγρά και στερεά προϊόντα, με ταυτόχρονη ή συνεπακόλουθη αποδέσμευση θερμικής ενέργειας. Τρεις είναι οι βασικές θερμικές επεξεργασίες: η αποτέφρωση, η αεριοποίηση και η πυρόλυση.

Η θερμική επεξεργασία των απορριμμάτων αποβλέπει στην εξουδετέρωση των προβλημάτων που προκύπτουν από την Υ.Τ. Στόχος της είναι:

- Η ελαχιστοποίηση του τελικού προς διάθεση όγκου
- Η πλήρης αδρανοποίηση όλων των καύσιμων συστατικών
- Η παραγωγή αξιοποιήσιμης ενέργειας και η βελτιστοποίηση της ενεργειακής απόδοσης
- Η τήρηση όλων των νομικών περιορισμών, όσον αφορά τις κάθε είδους εκπομπές. Ειδικότερα, η αποφυγή δημιουργίας και εκπομπής οργανικών ενώσεων της κατηγορίας των διοξινών.

5.1.3.2 Μηχανική διαλογή και βιολογική αποδόμηση σύμμεικτων απορριμμάτων

Η παλαιότερη μέθοδος επεξεργασίας των σύμμεικτων αστικών στερεών απορριμμάτων (ΑΣΑ) είτε των κατάλοιπων μετά το διαχωρισμό στην πηγή των υλικών συσκευασίας, είναι ο συνδυασμός μηχανικής διαλογής, για ανάκτηση του καύσιμου κλάσματος, (RDF) και κατόπιν ζύμωση για σταθεροποίηση των βιοαποδομήσιμων απορριμμάτων. Το RDF μπορεί να απορροφηθεί είτε από θερμοηλεκτρικές εγκαταστάσεις μαζί με τα κλασικά στερεά καύσιμα, είτε από βιομηχανίες τσιμέντου, σε μερική αποκατάσταση των χρησιμοποιούμενων καυσίμων. Για την επιτυχή εφαρμογή της μεθόδου είναι λοιπόν απαραίτητο να υπάρχει αποδέκτης για την αξιοποίηση του καύσιμου κλάσματος, σε μικρή απόσταση από το σημείο παραγωγής.

Σήμερα, κατά κύριο λόγο, το RDF δεν έχει αγοραστές. Αντίθετα μάλιστα είναι πολλές οι περιπτώσεις που ο παραγωγός RDF καλείται να καταβάλλει μεταφορικά καθώς και επιπλέον τίμημα στους αποδέκτες. Το προϊόν της ζύμωσης έγινε προσπάθεια να αξιοποιηθεί ως κομπόστ, αλλά δυστυχώς, τόσο η σύνθεσή του όσο και η εμφάνισή του το έκαναν συχνά ακατάλληλο για εφαρμογή στην γεωργία. Έτσι η μόνη δυνατότητα σύννομης διάθεσης είναι συχνά η αξιοποίησή του ως υλικού επικάλυψης σε χώρους Υ.Τ. Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις όπου αυτές οι μονάδες δεν έχουν έσοδα, για τη διάθεση των προϊόντων της μεθόδου, με εξαίρεση πιθανώς ορισμένα ανακυκλώσιμα υλικά που προκύπτουν.

5.1.3.3 Μέθοδοι βιολογικής επεξεργασίας

Διακρίνονται δύο βασικές μορφές βιολογικής επεξεργασίας οργανικών αποβλήτων: η κομποστοποίηση (αερόβια, θερμοφιλή βιο-οξείδωση) και η αναερόβια χώνευση. Η πρώτη οδηγεί στην παραγωγή ενός σταθεροποιημένου εδαφοβελτιωτικού, το κομπόστ, ενώ η δεύτερη στην παραγωγή ενέργειας (βιοαέριο) και ενός σχετικά σταθεροποιημένου υπολείμματος. Κάθε μορφή βιολογικής επεξεργασίας βασίζεται στη δράση των μικροοργανισμών, πρόκειται δηλαδή για βιολογικά συστήματα, τα οποία, ανεξάρτητα από την πολυπλοκότητα

του τεχνολογικού τους μέρους – και το κόστος τους – ρυθμίζονται από κάποιες βιολογικές αρχές που καθορίζουν το μέγιστο δυνατό ρυθμό αναπαραγωγής των μικροοργανισμών και διάσπασης των αποβλήτων.

Στην επιλογή μεθόδων βιοεπεξεργασίας των οργανικών αποβλήτων σημαντικό ρόλο παίζει η δυνατότητα διάθεσης των προϊόντων. Το κομπόστ μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ένα μεγάλο εύρος αγροτικών εφαρμογών. Ωστόσο, το κομπόστ που προέρχεται από αστικά απόβλητα και λάσπες δεν είναι πάντα κατάλληλο για αγροτική εφαρμογή και η διάθεσή του δεν πρέπει να θεωρείται εξασφαλισμένη. Το ίδιο ισχύει και στην περίπτωση της αναερόβιας χώνευσης όπου η δυνατότητα αξιοποίησης της ενέργειας του παραγόμενου βιοαερίου καθώς και η διασφάλιση της διάθεσης του στερεού καταλοίπου πρέπει να εξετάζονται κατά τη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

5.1.4 Έργα ανακύκλωσης Σ.Α.

Η ευρωπαϊκή εμπειρία των τελευταίων χρόνων έχει δείξει ότι όταν τα ΒΑΑ συλλέγονται χωριστά από τα υπόλοιπα ΑΣΑ έχουν σημαντικές δυνατότητες ανάκτησης και αξιοποίησης, με την παραγωγή κομπόστ ή βιοαερίου και χρησιμοποιούμενου υπολοίπου από την αναερόβια χώνευση. Ωστόσο αν το θέμα της ποιότητας των υλικών που ανακτώνται δεν εξεταστεί προσεκτικά υπάρχει σημαντικός κίνδυνος να μην μπορεί να εξασφαλιστεί η διάθεση των υλικών και να δημιουργηθεί απλώς ένα ακόμα ακριβά επεξεργασμένο ρεύμα αποβλήτων, που απαιτεί κάποιου τύπου διάθεση.

Υπάρχουν τρεις κύριες μέθοδοι για την χωριστή συλλογή των ΒΑΑ:

- Η συλλογή πόρτα-πόρτα από κάθε νοικοκυριό ή κάθε πολυκατοικία
- Η συλλογή σε χωριστούς κάδους που βρίσκονται τοποθετημένοι σε πυκνό δίκτυο κοντά στα νοικοκυριά/πολυκατοικίες, και
- Η συλλογή σε κέντρα ανακύκλωσης, όπου ο πολίτης μεταφέρει μόνος του τα διαχωρισμένα απόβλητα προς ανακύκλωση

Η ύπαρξη κέντρων διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών (ΚΔΑΥ), όπως ονομάζονται οι εν λόγω μονάδες επεξεργασίας των ανακυκλώσιμων, δημιουργεί τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- Βελτιώνει τη δυνατότητα απορρόφησης των υλικών από τις αγορές
- Αυξάνει τα ποσοστά συμμετοχής των κατοίκων στα προγράμματα ανακύκλωσης
- Μειώνει το κόστος συλλογής
- Μειώνει το κόστος μεταφοράς προς τις αγορές δευτερογενών υλικών.

5.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ

Η διαχείριση υγρών αποβλήτων αφορά τα έργα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων. Τα έργα αυτά συμβάλλουν στην περιβαλλοντική προστασία των υπόγειων και επιφανειακών υδάτων μιας περιοχής. Η αντιμετώπιση της ρύπανσης από υγρά αστικά ή βιομηχανικά λύματα είναι καθοριστικός παράγοντας της περιβαλλοντικής ανάδειξης μιας περιοχής και της αξιοποίησης των υδατικών και άλλων πόρων της στα πλαίσια μιας διατηρήσιμης και ισόρροπης ανάπτυξης.

Το σύστημα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων αποτελείται από:

- Το δίκτυο συλλογής ακαθάρτων, που συνίσταται σε πλαστικούς σωλήνες, φρεάτια επίσκεψης και ειδικά εξαρτήματα σύνδεσης των καταναλωτών στο δίκτυο. Η λειτουργία του δικτύου συλλογής στηρίζεται κατά κανόνα στη βαρυτική ροή των λυμάτων, εκτός από τις περιπτώσεις επίπεδων περιοχών ή λόγω ύπαρξης πολύ υψηλού υδροφορέα, όπου εφαρμόζεται η συλλογή των λυμάτων μέσω αντλιών κενού (σύστημα vacuum).
- Το σύστημα μεταφοράς λυμάτων, που γίνεται είτε βαρυτικά είτε μέσω καταθλιπτικών αγωγών. Η λύση των καταθλιπτικών αγωγών εφαρμόζεται συνήθως στις περιπτώσεις όπου πρέπει να ξεπεραστεί αρνητική υψομετρική διαφορά και προϋποθέτει την κατασκευή αντλιοστασίων λυμάτων.

- Την εγκατάσταση επεξεργασίας λυμάτων, που εξαρτάται από αρκετούς παράγοντες, όπως το μέγεθος του ισοδύναμου πληθυσμού, τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των λυμάτων, η εποχική διακύμανση της παροχής, ο διαθέσιμος χώρος για την κατασκευή μονάδας επεξεργασίας, οι περιορισμοί σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά στην εκροή της μονάδας, και άλλοι που αφορούν στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των λυμάτων. Οι βαθμίδες επεξεργασίας είναι τρεις, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια και οι επιμέρους μονάδες που τις συνθέτουν, διαφέρουν ανάλογα με την εφαρμοζόμενη μέθοδο επεξεργασίας.
- Το σύστημα διάθεσης των επεξεργασμένων λυμάτων, που εξαρτάται από το είδος και τα χαρακτηριστικά του αποδέκτη. Οι συνηθέστερες μέθοδοι διάθεσης επεξεργασμένων λυμάτων είναι η απευθείας διάθεση σε ρέμα, η διάθεση στη θάλασσα μέσω υποθαλάσσιου αγωγού, η επαναχρησιμοποίηση για αρδευτικούς σκοπούς αγροτικών εκτάσεων ή αστικών χώρων πρασίνου, η διάθεση στον υδροφορέα ώστε να επιτυγχάνεται ο εμπλουτισμός του και άλλες μέθοδοι που εξαρτώνται από το βαθμό επεξεργασίας και τις ιδιαιτερότητες του αποδέκτη.

5.3 ΈΡΓΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ

Το σύστημα υδροδότησης περιοχών με οικιακές, βιομηχανικές, εμπορικές ή άλλου τύπου χρήσεις αποτελεί έναν από τους σημαντικότερες παράγοντες που καθορίζουν το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων και τις αναπτυξιακές προοπτικές των περιοχών. Η εύρυθμη λειτουργία του συστήματος ύδρευσης επιτυγχάνεται όταν εξασφαλίζεται η παροχή νερού με επαρκείς πιέσεις σε όλο το 24ωρο και με ποιοτικά χαρακτηριστικά σύμφωνα με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο σύνολο των καταναλωτών.

Το σύστημα υδροδότησης αποτελείται από:

- Τα έργα αποθήκευσης ή συλλογής πόσιμου νερού, που εξασφαλίζουν την ύπαρξη επαρκούς ποσότητας νερού για την υδροδότηση μιας περιοχής, ακόμα και στις περιόδους αιχμής. Τα έργα αυτά μπορεί να συνίστανται στην κατασκευή ταμιευτήρων, λιμνοδεξαμενών ή άλλων διατάξεων συγκέντρωσης επιφανειακού νερού, στη λειτουργία γεωτρήσεων για άντληση νερού από τον υπόγειο υδροφόρο, στην υδρομάστευση πηγαίων εμφανίσεων νερού, στην απόληψη ποσοτήτων νερού από ποταμό μόνιμης ροής ή διώρυγα, στη μεταφορά νερού από γειτονικές περιοχές μέσω έργων εξωτερικού υδραγωγείου, αγωγών ή και πλωτών μέσων, καθώς και σε άλλες ειδικές μεθόδους εξασφάλισης πόσιμου νερού.
- Τα έργα επεξεργασίας ύδατος, τα οποία εξασφαλίζουν τα απαιτούμενα ποιοτικά χαρακτηριστικά στο πόσιμο νερό, σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές. Ο βαθμός επεξεργασίας σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από την κατάσταση των υδάτινων αποθεμάτων που συλλέγονται και καταλήγουν στην εγκατάσταση επεξεργασίας, που μπορεί να ποικίλλει από μια απλή μονάδα χλωρίωσης έως ένα ταχυδυλιστήριο ή μια μονάδα αφαλάτωσης.
- Τα έργα ρύθμισης της λειτουργίας του δικτύου ύδρευσης. Ανεξάρτητα από τον τρόπο συλλογής νερού και τη μέθοδο επεξεργασίας του, το νερό οδηγείται πάντα σε έργα κεφαλής του εσωτερικού δικτύου, που ρυθμίζουν την ομαλή λειτουργία του συστήματος ύδρευσης και εξασφαλίζουν το βαθμό εξυπηρέτησης της περιοχής. Συνήθως, η λειτουργία του δικτύου καθορίζεται από ρυθμιστικές δεξαμενές ή από υδατόπυργους, στην περίπτωση επίπεδων περιοχών, αλλά συχνά εφαρμόζεται και η χρήση δικλείδων καθορισμού της πίεσης στα κατάντη. Ο έλεγχος της λειτουργίας των συστημάτων ύδρευσης επιτυγχάνεται συνήθως μέσω της ύπαρξης συστήματος τηλεέγχου, κυρίως σε πόλεις με σημαντικό αριθμό καταναλωτών.
- Το εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης, που αποτελείται από τους αγωγούς, που σύμφωνα με τις σύγχρονες τάσεις, είναι πλαστικοί από PVC ή πολυαιθυλένιο,

κατάλληλης διαμέτρου ,ώστε σε συνδυασμό με τα ενεργειακά υψόμετρα κεφαλής να εξασφαλίζονται ικανοποιητικές πιέσεις στους καταναλωτές. Εκτός από τους αγωγούς, σημαντικά εξαρτήματα ενός δικτύου ύδρευσης είναι και οι δικλείδες ελέγχου, οι διατάξεις εκκένωσης, οι αερεξαγωγοί και τα ειδικά τεμάχια σύνδεσης με τους καταναλωτές.

Η σωστή λειτουργία ενός συστήματος ύδρευσης δεν εξασφαλίζεται μόνο από τα έργα υποδομής, αλλά και από την ύπαρξη ειδικών εργαλείων, που να επιτρέπουν τον έλεγχο της ποιότητας νερού στον καταναλωτή ανά τακτά χρονικά διαστήματα, την εύρεση των διαρροών και το δραστικό περιορισμό τους, καθώς και την οργάνωση του προσωπικού του φορέα λειτουργίας, ώστε να αντιμετωπίζονται άμεσα οι δυσλειτουργίες και αστοχίες του συστήματος.

5.4 ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Για τις ανάγκες της μελέτης τα έργα εκμετάλλευσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, χωρίστηκαν στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Μικρά υδροηλεκτρικά έργα
- Φωτοβολταϊκά συστήματα
- Αιολικά πάρκα

5.4.1 Μικρά υδροηλεκτρικά έργα

Το υδραυλικό δυναμικό ορίζεται ως η ενέργεια που παράγεται από την πτώση του νερού από ένα ορισμένο ύψος, με μία δεδομένη παροχή. Μικροί καταρράκτες, θεωρούνται εκείνοι που είναι ικανοί να παράγουν ενέργεια έως 10MW. Έργα τα οποία αξιοποιούν μικρούς καταρράκτες για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, καλούνται μικρά υδροηλεκτρικά έργα.

Η αξιοποίηση του τρεχούμενου νερού για την παραγωγή ενέργειας, αποτελεί την παλαιότερη και πιο δοκιμασμένη μέθοδο παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Ανεξάρτητα μικρά υδροηλεκτρικά έργα λειτουργούν από τον 19^ο

αιώνα. Η αύξηση των ενεργειακών αναγκών στις ευρωπαϊκές χώρες, οδήγησε στην ανάπτυξη μεγάλων έργων τα οποία συνδέονται με τα αντίστοιχα εθνικά δίκτυα διανομής ηλεκτρικής ενέργειας.

Λόγω της ενεργειακής κρίσης των τελευταίων δεκαετιών, η οποία οδήγησε στην προαγωγή των πρακτικών της ενεργειακής ανάκτησης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, το ενδιαφέρον εστιάστηκε στην εκμετάλλευση μικρών καταρρακτών. Αυτή τη στιγμή, ένας σημαντικός αριθμός μικρών υδροηλεκτρικών έργων, μαζί με υδροηλεκτρικά εργοστάσια μεγάλης κλίμακας, λειτουργούν στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες και παράγουν το μεγαλύτερο ποσοστό ενέργειας το οποίο προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα υπερέχουν άλλων τεχνολογιών οι οποίες εκμεταλλεύονται άλλες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, είναι ότι χρησιμοποιούν απλή και δοκιμασμένη τεχνολογία, ενώ απαιτούν απλό Η/Μ εξοπλισμό, εύκολα έργα Π/Μ, μικρό αριθμό μελετών για την υλοποίησή τους και έχουν περιορισμένες επιπτώσεις για το περιβάλλον.

Η απλότητα του συνόλου του μηχανολογικού εξοπλισμού και των υδραυλικών τουρμπίνων, αποτελεί την προϋπόθεση για μακρόβια λειτουργία. Ένα άλλο πλεονέκτημα των μικρών υδροηλεκτρικών έργων, αποτελεί η δυνατότητα άμεσης σύνδεσης/αποσύνδεσής τους με το δίκτυο διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Τέλος, υπάρχουν και κοινωνικά οφέλη από τα μικρά υδροηλεκτρικά έργα, δεδομένου ότι τα πεπερασμένα υδατικά αποθέματα τα οποία χρησιμοποιούνται για την παραγωγή ενέργειας, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και για άλλες χρήσεις, όπως η άρδευση καλλιεργημένων εκτάσεων, ιδιαίτερα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

5.4.2 Ηλιακή Ενέργεια

Τα φωτοβολταϊκά συστήματα θεωρούνται ως ιδανικά συστήματα για την μετατροπή ενέργειας, από τη στιγμή που χρησιμοποιούν την πιο κοινή πηγή

ενέργειας στον πλανήτη και κατασκευάζονται βάσει του δεύτερου πιο κοινού στοιχείου που βρίσκεται στον φλοιό της γης, το πυρίτιο.

Επιπλέον, τα φωτοβολταϊκά συστήματα δεν αποτελούνται από κινούμενα μέρη και ακόμη, παράγουν ηλεκτρική ενέργεια, που αποτελεί την πιο χρήσιμη μορφή ενέργειας.

Από την άλλη πλευρά, ο χαμηλός βαθμός απόδοσης και το υψηλό κόστος του εξοπλισμού, δεν ευνοούν την ευρεία χρήση τους.

Τα φωτοβολταϊκά συστήματα χρησιμεύουν σε πεδία εφαρμογών όπου το υψηλό κόστος δεν αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στην υλοποίησή τους, (για παράδειγμα έλλειψη εναλλακτικής πηγής ενέργειας, ή χρήση τεχνολογιών πιο ακριβών από τα φωτοβολταϊκά).

Τελευταία, μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζουν εφαρμογές διασυνδεδεμένων φωτοβολταϊκών συστημάτων σε κτιριακές εγκαταστάσεις, (για παράδειγμα, εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 15kW σε σχολεία, δημόσιες υπηρεσίες κ.λπ).

5.4.3 Αιολική ενέργεια

Το θεωρητικό δυναμικό της αιολικής ενέργειας, καθορίζεται από την ταχύτητα του ανέμου. Για τον υπολογισμό του διαθέσιμου δυναμικού, περιοχές με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά δεν λαμβάνονται υπόψη:

- A. Περιοχές με μέση ετήσια ταχύτητα του ανέμου μικρότερη των 6m/sec,
- B. Περιοχές με υψόμετρο μεγαλύτερο των 1000m, λόγω της δυσκολίας ή/και αδυναμίας στην πρόσβαση τέτοιων περιοχών
- Γ. Περιοχές με κλίση μεγαλύτερη του 70% λόγω της δυσκολίας ή/και αδυναμίας στην πρόσβαση τέτοιων περιοχών
- Δ. Περιοχές με έντονο ανάγλυφο

Ε. Περιοχές με απόσταση μικρότερη του 1km από κατοικημένες ζώνες, στρατιωτικές εγκαταστάσεις, αεροδρόμια, αρχαιολογικούς χώρους κ.λπ, για την αποφυγή οπτικής όχλησης και θορύβου.

Τα χαρακτηριστικά των ήδη υπαρχόντων συστημάτων, καθορίζουν τον υπολογισμό του ανακτώμενου αιολικού δυναμικού, δεδομένου του απρόβλεπτου χαρακτήρα του ανέμου. Τεχνολογικές παράμετροι οι οποίες συνδέονται με την επιλογή της ανεμογεννήτριας και τη χωρική κατανομή του αιολικού πάρκου παίζουν σημαντικό ρόλο στην ποσότητα της ενέργειας που παράγεται.

Επιπλέον, η κλίση και η τοπογραφία της περιοχής, τα χαρακτηριστικά του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, παίζουν και αυτά σημαντικό ρόλο στον υπολογισμό του ενεργειακού δυναμικού και στον προσδιορισμό των προτεραιοτήτων για την υλοποίηση αυτών των εφαρμογών.

Τα διαθέσιμα δεδομένα που προέρχονται από μετεωρολογικούς σταθμούς της Περιφέρειας, υποδεικνύουν ότι το διαθέσιμο και άρα, το ανακτήσιμο ενεργειακό δυναμικό στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας, είναι σχετικά χαμηλό.

Η βουνοπλαγιά της Πίνδου, αποτελεί ένα φυσικό εμπόδιο ανάμεσα στην περιοχή του ανατολικού Αιγαίου όπου δημιουργούνται ισχυροί άνεμοι, και της δυτικής ηπειρωτικής Ελλάδας, με αποτέλεσμα, η Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδας να διαθέτει χαμηλό ενεργειακό δυναμικό, το οποίο όμως θα πρέπει να μελετάται κατά περίπτωση.

5.5 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το φυσικό περιβάλλον αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες εφαρμογής διαφόρων τύπου αναπτυξιακών προοπτικών μιας περιοχής. Η ορθολογική και επιτυχής διαχείριση του περιβάλλοντος μπορεί να γίνει πραγματικότητα με την εφαρμογή συνετών προγραμμάτων διαχείρισης / διατήρησης αυτού εξασφαλίζοντας παράλληλα πολλά οφέλη -οικονομικά και μη- τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς

Πιο συγκεκριμένα το σύστημα του φυσικού περιβάλλοντος αποτελείται από:

- Τα έργα διαχείρισης / ανάδειξης των δασών αναφέρονται κατά κύριο λόγο σε κάποιο εφαρμοζόμενο καθεστώς διαχείρισης, όπως η δασική αναψυχή, η ανάπτυξη δασικών φυτωρίων, καθώς και η ελεγχόμενη θήρα. Ειδικότερα δε σε ότι αφορά την βελτίωση ευκαιριών αναψυχής που προσφέρουν τα δάση μπορούν να εφαρμοσθούν μια σειρά από έργα αναψυχής όπως εκδρομικοί και κατασκηνωτικοί χώροι, ορειβατικά και περιπατητικά μονοπάτια, θέσεις θέας, μονοπάτια ορεινής ποδηλασίας, ποδηλατοδρόμοι, ειδικά αθλήματα (αναρρίχηση, παρά πέντε, σπηλαιολογία, κλπ). Η εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης δασικών φυτωρίων έχει ως στόχο την προμήθεια με φυτευτικό υλικό τα Δασαρχεία, τις Διευθύνσεις Αναδάσωσης, τους ΟΤΑ, άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, σχολεία αλλά και τους πολίτες αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό το δασικό πλούτο της περιοχής καθώς και την απασχόληση του πληθυσμού. Μια ιδιάζουσα μορφή δασικού φυτωρίου μπορεί να θεωρηθεί η παραγωγή Χριστουγεννιάτικων δένδρων, μιας και σε ετήσια βάση η ζήτηση αυτών ανέρχεται στα 500.000 δενδρύλλια. Η παραγωγή Χριστουγεννιάτικων δένδρων έχει πολλά πλεονεκτήματα όπως ότι δεν χρειάζονται μεγάλα κεφάλαια, η δαπάνη παραγωγής είναι μικρή, η καλλιέργεια είναι φιλική στο περιβάλλον και τέλος η συμβολή στην παραμονή του ορεινού πληθυσμού είναι μεγάλη. Αντίθετα η ελεγχόμενη θήρα συμβάλλει στην διαχείριση και προστασία του θηραματικού πλούτου. Η ανάπτυξη ειδικών διαχειριστικών σχεδίων που εκτός της αναψυχής και του οικοτουρισμού οφείλει να περιλαμβάνει και το κυνήγι. Τούτο γιατί στα πλαίσια και με στοχο την αειφορική διαχείριση δεν μπορεί να εξασκείται το κυνήγι αποκλειστικά σαν σπόρ αλλά σαν διαχειριστικό μέσο συμβάλλοντας στην καταμέτρηση των θηραμάτων, στην παρακολούθηση των πληθυσμών των θηρεύσιμων ειδών και την ορθολογική αντιμετώπιση τόσο του θηραματικού πλεονάσματος όσο και του ελλείμματος.

- Τα έργα διαχείρισης / ανάδειξης των υγροτόπων αναφέρονται κατά κύριο λόγο σε δραστηριότητες όπως η αναψυχή, οι ιχθυοκαλλιέργειες εσωτερικών υδάτων και οι υδατοκαλλιέργειες σε παράκτια ύδατα, καθώς και ειδικού τύπου αγροτικές δραστηριότητες. Τα έργα αναψυχής που μπορούν να εφαρμοσθούν στους υγροτόπους είναι το ψάρεμα, η παρακολούθηση της ορνιθοπανίδας (bird watching), η κατάβαση ποταμών, η κολύμβηση (αναφέρεται κατά κύριο λόγο σε λίμνες), το κανό, η κωπηλασία, κλπ. Στους υγρότοπους υπάρχει η δυνατότητα ανάπτυξης της γεωργίας και ειδικότερα η εφαρμογή συγκεκριμένων τύπων καλλιεργειών (πχ. οριζώνες), οι οποίες και είναι άμεσα συνυφασμένες με την ιδιοτυπία των υγροτοπικών εκτάσεων. Τέλος, σημαντικό στοιχείο στην «εκμετάλλευση» των υγροτόπων αποτελεί η εφαρμογή προγραμμάτων υδατοκαλλιεργειών στις λιμνοθάλασσες και στα εκβολικά συστήματα, καθώς και ιχθυοκαλλιεργειών στα εσωτερικά ύδατα (λίμνες & ποτάμια). Η ανάπτυξη τέτοιου είδους προγραμμάτων συμβάλλει στην αύξηση της απασχόλησης και στην ανάδειξη δραστηριοτήτων που σχετίζονται και με τους τρεις κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (παραγωγή, μεταποίηση και εμπόριο αλιευμάτων).

6. Περιβαλλοντικές ανάγκες

Σε αυτό το κεφάλαιο, αναλύονται οι περιβαλλοντικές ανάγκες, οι οποίες προέκυψαν τόσο από ανάλυση, όσο και από όσα στοιχεία συλλέχθηκαν κατά τις συναντήσεις που διεξάχθηκαν με φορείς της Περιφέρειας.

6.1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2007-2013 (ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ)

Το στρατηγικό σχέδιο της Περιφέρειας Δυτ. Ελλάδας σχετικά με το περιβάλλον και τη βιώσιμη ανάπτυξη για την περίοδο 2007-2013, περιλαμβάνει τους παρακάτω άξονες δράσης:

1. Διαχείριση Υδάτων
2. Ενέργεια
3. Αγροτική πολιτική – Γεωργία
4. Βιομηχανία – Παραγωγή
5. Τουριστική Ανάπτυξη στα πλαίσια της βιώσιμης Ανάπτυξης
6. Προστασία και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος με στόχο τη τοπική και παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη
7. Βελτίωση της οικο-αποδοτικότητας του τομέα των μεταφορών έτσι ώστε οι ανάγκες να καλύπτονται με τον πιο ασφαλή και περιβαλλοντικά φιλικό τρόπο.
8. Προστασία και διαχείριση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας
9. Ολοκληρωμένη στρατηγική για τα Στερεά Απόβλητα

Στις επόμενες παραγράφους γίνεται αναφορά στους παραπάνω άξονες δράσης, ενώ παρουσιάζονται και τα σημαντικότερα στοιχεία αυτών.

6.1.1 Διαχείριση Υδάτων

Ο άξονας διαχείρισης υδάτων αποσκοπεί στην ολοκληρωμένη προσέγγιση της διαχείρισης υδάτων. Στην προσέγγιση αυτήν θα γίνει με ποσοτική και ποιοτική διάσταση και θα βασίζεται στη σύνταξη ενιαίων διαχειριστικών σχεδίων σε κλίμακα υδρογραφικών λεκανών απορροής , λαμβάνοντας υπόψη και την αλληλεπίδραση μεταξύ επιφανειακών και υπογείων υδάτων. Επιπλέον, ο συγκεκριμένος άξονας δράσης αποσκοπεί και στην βελτίωση της υδατοϊκανότητας των λεκανών απορροής και των υπόγειων υδροφορέων.

6.1.2 Ενέργεια

Όσον αφορά την ενέργεια, ο στρατηγικός σχεδιασμός της Περιφέρειας περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Ø Ταχεία διείσδυση του Φυσικού Αερίου με επέκταση της χρήσης του στην ηλεκτροπαραγωγή και έμφαση στην ταχεία ολοκλήρωση των δικτύων διανομής. Η υιοθέτηση του φυσικού αερίου από μεγάλο βαθμό επιχειρήσεων του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα αλλά και νοικοκυριά θα έχει ιδιαίτερα θετικές επιπτώσεις και στο ατμοσφαιρικό περιβάλλον.
- Ø Δραστική αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ, με πρώτο στόχο την αύξηση της συμμετοχής τους στην ηλεκτροπαραγωγή μέχρι το 2010 στο 20%, σύμφωνα και με τη σχετική κοινοτική οδηγία. Αν και σήμερα η αιχμή του επενδυτικού ενδιαφέροντος εντοπίζεται στα αιολικά και μικρά υδροηλεκτρικά έργα, σημαντική θα πρέπει να είναι και η ανάπτυξη ηλιακών τεχνολογιών στον κτιριακό τομέα, ενώ η βιομάζα μακροπρόθεσμα θα κληθεί να αναλάβει σημαντικό μερίδιο των ενεργειακών αναγκών της χώρας, σε κεντρικά συστήματα παραγωγής ηλεκτρισμού ή/και θερμότητας καθώς και στις μεταφορές.

- Ø Εξοικονόμηση ενέργειας, με στόχο τη μείωση της ενεργειακής έντασης της βιομηχανίας, ιδιαίτερα στο μεγάλο πλήθος των ΜΜΕ, στις οποίες παρόμοιες επεμβάσεις δεν έχουν προχωρήσει ικανοποιητικά. Εκτός από τα απαραίτητα χαμηλού κόστους μέτρα μείωσης των απωλειών, έμφαση θα πρέπει δοθεί στην ανάπτυξη της συμπαραγωγής και στον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό με χρήση αποδοτικότερων ενεργειακών τεχνολογιών.

6.1.3 Αγροτική πολιτική – Γεωργία

Σκοπός του στρατηγικού σχεδιασμού της Περιφέρειας σχετικά με την αγροτική πολιτική αποτελεί η αειφορία της αγροτικής παραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, το επιχειρησιακό μοντέλο γεωργικής ανάπτυξης περιλαμβάνει:

- Ø Στροφή ή/και ενίσχυση των ορθών γεωργικών πρακτικών που συμβιβάζονται με βιώσιμα πρότυπα παραγωγής και είναι φιλικές προς το περιβάλλον.
- Ø Ορθολογική διαχείριση εγγειοβελτιωτικών έργων και φυτοφαρμάκων, με ιδιαίτερη πρόνοια για την προστασία των υδροφόρων οριζόντων.
- Ø Προώθηση ολοκληρωμένης ανάπτυξης του αγροτικού χώρου, με εφαρμογή πολιτικών αξιοποίησης των τοπικών πόρων και ενίσχυση της πολυδραστηριότητας.
- Ø Σταδιακή μετατόπιση του μηχανισμού στήριξης της γεωργίας μέσω των τιμών που δημιουργεί εντατικοποίηση, πλεονάσματα και στρέβλωση της αγοράς σε μηχανισμό άμεσων ενισχύσεων του αγροτικού εισοδήματος και παράλληλα διασφάλιση υψηλής ποιότητας των παραγομένων προϊόντων και προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος.
- Ø Εφαρμογή κατάλληλων μέτρων (κίνητρα-αντικίνητρα) για την ενσωμάτωση στο οικονομικό αποτέλεσμα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων όλων των αρνητικών και θετικών εξωτερικών οικονομιών.

- Ø Ενίσχυση των προγραμμάτων βιολογικής γεωργίας, με ταυτόχρονη ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της ελληνικής γεωργίας και των παραδοσιακών προϊόντων της ελληνικής γης.
- Ø Προώθηση προγραμμάτων ενημέρωσης των αγροτών για σύγχρονες καλλιεργητικές πρακτικές συμβατές με την προστασία του περιβάλλοντος και για τις διαθέσιμες εναλλακτικές καλλιεργητικές λύσεις που θα εξασφαλίσουν την αειφορία της αγροτικής παραγωγής.

6.1.4 Βιομηχανία – Παραγωγή

- Ø Οργανωτικές δράσεις, που αποσκοπούν στη βελτίωση της παραγωγικότητας της εργασίας, και στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών διάθεσης των προϊόντων στον καταναλωτή. Οι δράσεις αυτές που προϋποθέτουν σχετικά χαμηλό κόστος έρευνας και είναι εύκολα υλοποιήσιμες, μπορούν άμεσα να μεταφραστούν σε αυξημένα έσοδα για την επιχείρηση αντισταθμίζοντας σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό το κόστος της συμμόρφωσης προς τους περιβαλλοντικούς περιορισμούς.
- Ø Αναδιάρθρωση της παραγωγικής διαδικασίας, με έμφαση στη διαφοροποίηση του μίγματος πρώτων υλών ή ενέργειας με υποκατάστατα φιλικότερα προς το περιβάλλον και στη βελτίωση της παραγωγικότητας των εισροών. Η ορθολογική χρήση των πόρων επιβάλλει τη μείωση των απωλειών, την εισαγωγή μεθόδων επεξεργασίας των παραπροϊόντων, τον καθαρισμό και την επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων καθώς και την ορθολογική χρήση ή βελτιστοποίηση των συνθηκών συντήρησης και ελέγχου των μηχανημάτων παραγωγής.

6.1.5 Τουριστική Ανάπτυξη στα πλαίσια της βιώσιμης Ανάπτυξης

- Ø Αρμονική ένταξη των τουριστικών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον μέσω της αποφυγής και της αποτελεσματικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών πιέσεων που δημιουργούν.

- Ø Αποτελεσματικότερη διαχείριση του μαζικού τουρισμού, με έμφαση σε προγράμματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που θα αποσκοπούν στη μείωση των πιέσεων στους τοπικούς φυσικούς πόρους όπως στο πόσιμο νερό, μέσω της υιοθέτησης μέτρων για την εξοικονόμηση και ανακύκλωση του νερού ή στην ενέργεια, μέσω της εξοικονόμησης και της προώθησης των ΑΠΕ. Κατά προτεραιότητα επίσης πρέπει να αντιμετωπισθεί το θέμα της διαχείρισης των απορριμμάτων
- Ø Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, με έμφαση στην ανάπτυξη του οικοτουρισμού που προβάλλει ως βασική αξία το σεβασμό και όχι απλά την εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος. Επίσης, ο αγροτουρισμός και ο συνεδριακός τουρισμός αποτελούν περισσότερο ήπιες τουριστικές δραστηριότητες που δίνουν και τη δυνατότητα διεύρυνσης της τουριστικής περιόδου.
- Ø Ανάπτυξη τουριστικών υποδομών, με στόχο την προσέλκυση και καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών και γνώμονα τη συμβατότητα τους με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

6.1.6 Προστασία και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος με στόχο τη τοπική και παγκόσμια βιώσιμη ανάπτυξη

Ο συγκεκριμένος τομέας της στρατηγικής της ΠΔΕ περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Ø Βελτίωση της ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα στις αστικές περιοχές
- Ø Επάρκεια και ποιότητα των αποθεμάτων πόσιμου νερού
- Ø Προστασία και διαχείριση επιφανειακών και υπόγειων υδάτων
- Ø Μείωση στην πηγή προέλευσης της ποσότητας των απορριμμάτων, για τα οποία απαιτείται τελική διάθεση
- Ø Μείωση της ηχορύπανσης

- Ø Επίτευξη μετρήσιμων και σημαντικών μειώσεων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στις αστικές περιοχές, κυρίως μέσω της ορθολογικής χρήσης ενέργειας,
- Ø Αυξημένης χρησιμοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της συνδυασμένης παραγωγής ισχύος και θερμότητας και της μείωσης της παραγωγής αποβλήτων
- Ø Περιορισμός στο ελάχιστο και αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών κινδύνων στις αστικές περιοχές.
- Ø Προώθηση περισσότερο ολιστικών, ολοκληρωμένων και φιλικών προς το περιβάλλον προσεγγίσεων για τη διαχείριση των αστικών περιοχών· στο εσωτερικό λειτουργικών αστικών περιοχών, ενδυνάμωση αναπτυξιακών προσεγγίσεων που βασίζονται στα οικοσυστήματα και αναγνωρίζουν την αλληλεξάρτηση ανάμεσα στην πόλη και την ύπαιθρο, βελτιώνοντας με τον τρόπο αυτό τη σύνδεση ανάμεσα στα αστικά κέντρα και στη γύρω ύπαιθρο.
- Ø Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των επιχειρήσεων, μέσω της προώθησης ορθής περιβαλλοντικής διαχείρισης σε όλους τους τομείς.
- Ø Περιορισμός στο ελάχιστο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των μεταφορών, μέσω της επιδίωξης μιας οικονομικής ανάπτυξης που να βασίζεται λιγότερο στις μεταφορές και μέσω της ενθάρρυνσης της χρησιμοποίησης περισσότερο φιλικών προς το περιβάλλον συστημάτων μεταφορών.
- Ø Προστασία και βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθηση της βιοποικιλότητας και των χώρων πρασίνου στις αστικές περιοχές.

- Ø Προώθηση οικιστικών σχεδίων που βασίζονται στην αποδοτική χρησιμοποίηση των πόρων και περιορίζουν στο ελάχιστο την καταπάτηση γης και την άναρχη αστική δόμηση.

6.1.7 Βελτίωση της οικο-αποδοτικότητας των μεταφορών

Σκοπός της βελτίωσης της οικο – αποδοτικότητας των μεταφορών αποτελεί η κάλυψη των αναγκών με τον πιο ασφαλή και περιβαλλοντικά φιλικό τρόπο. Για το λόγο αυτό ο στρατηγικός σχεδιασμός περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Ø Ανάπτυξη και επέκταση υποδομών μαζικών μέσων μεταφοράς, τόσο στα αστικά κέντρα, όσο και στην περιφέρεια με έμφαση στα συστήματα σταθερής τροχιάς (σιδηρόδρομοι, μετρό, τραμ) έτσι ώστε να γίνει εφικτή η μετατόπιση ενός σημαντικού ποσοστού της ζήτησης για επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές.
- Ø Αναβάθμιση και επέκταση του οδικού δικτύου, τόσο στα αστικά κέντρα, όσο και στην περιφέρεια με στόχο την αντιμετώπιση των φαινομένων έντονης κυκλοφοριακής συμφόρησης και με πρωταρχική μέριμνα για τη βελτίωση της οδικής ασφάλειας.
- Ø Προώθηση εναλλακτικών καυσίμων, με βραχυπρόθεσμο στόχο την αύξηση των αεριοκίνητων αυτοκινήτων. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθηθούν δράσεις για την ευέλικτη χρήση (ανάλογα με τις δυνατότητες παραγωγής και διάθεσης) των βιοκαυσίμων στο πνεύμα των σχετικών κοινοτικών οδηγιών.
- Ø Ενίσχυση και αναβάθμιση των μη οδικών τρόπων μεταφοράς και ιδιαίτερα των σιδηροδρομικών και θαλάσσιων.
- Ø Βέλτιστη διαχείριση κυκλοφοριακών ροών, με προώθηση μέτρων που περιλαμβάνουν τη δημιουργία λεωφοριοδρόμων, μονοδρομήσεις, καθώς και εκτεταμένη αξιοποίηση της τηλεματικής.

- Ø Ενίσχυση της αξιοπιστίας των μαζικών μέσων μεταφοράς και διευκόλυνση της χρήσης τους, με οργάνωση δρομολογίων και δημιουργία χώρων στάθμευσης στην περιφέρεια της πόλης.

6.1.8 Προστασία και διαχείριση των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας

Ο στρατηγικός σχεδιασμός για την προστασία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

- Ø Προστασία των δασών από πυρκαγιές και καταστροφικές εκχερσώσεις, καθώς και την έγκαιρη αποκατάσταση της καταστρεφόμενης από τις πυρκαγιές δασικής βλάστησης.
- Ø Προστασία των υδατικών πόρων από την υπερκατανάλωση και τη ρύπανση. Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στον τομέα της γεωργίας με πρόνοια για την εφαρμογή αρδευόμενης γεωργίας μόνο σε περιπτώσεις εξασφαλισμένης αειφόρου επάρκειας υδατικών πόρων, με παράλληλο εκσυγχρονισμό των αρδευτικών
- Ø συστημάτων και λαμβανομένων υπόψη και των αναγκών της πρόληψης της αλάτωσης των εδαφών.
- Ø Προστασία των αγροτικών γαιών και βοσκοτόπων από την εντατική εκμετάλλευση λαμβάνοντας υπόψη τα
- Ø όρια της βιοϊκανότητας τους και με πρόνοια για άσκηση της γεωργίας μόνο σε εδάφη με μικρές κλίσεις. Επίσης, προστασία αγροτόπων και δασικών εκτάσεων από πιέσεις για οικοδομική, βιομηχανική και τουριστική χρήση, καθώς και αναθεώρηση του συστήματος γεωργικών και κτηνοτροφικών επιδοτήσεων οι οποίες δεν εξασφαλίζουν την αειφόρο ανάπτυξη.
- Ø Ενίσχυση της έρευνας, ανταλλαγής πληροφοριών και εκπαίδευσης, και οργάνωση μηχανισμών

- Ø Διατήρηση και αποκατάσταση σε ευνοϊκά επίπεδα των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και ειδών άγριας πανίδας και χλωρίδας.
- Ø Διαχείριση υδατικών και εδαφικών πόρων για την αντιστροφή των τρεχουσών τάσεων απώλειας της βιοποικιλότητας.
- Ø Προώθηση οριζόντιων περιβαλλοντικών πολιτικών. Κυριότερη από αυτές είναι η διαδικασία Εκτίμησης των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, όπως εκφράζεται και με τη νέα Οδηγία για τη Στρατηγική Εκτίμηση Επιπτώσεων.
- Ø Ενσωμάτωση της συνιστώσας της βιοποικιλότητας στις τομεακές πολιτικές.
- Ø Προσαρμογή των πολιτικών και των διαχειριστικών μέτρων στις περιοχές φυσικού κάλους στη Κοινοτική Νομοθεσία, τις Διεθνείς Συνθήκες (RAMSAAR, Natura 2000) και στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης.

6.1.9 Ολοκληρωμένη στρατηγική για τα Στερεά Απόβλητα

Η στρατηγική της ΠΔΕ για τα στερεά απόβλητα ακολουθεί την πολιτική και τις θεματικές στρατηγικές για τα στερεά απόβλητα και την εκμετάλλευση πόρων. Πιο συγκεκριμένα οι άξονες για την στρατηγική στα Σ.Α. περιλαμβάνει:

- Ø Ασφαλής διάθεση: Ο άξονας αυτός θα πρέπει να αποτελεί πρώτη προτεραιότητα σε βραχυπρόθεσμο χρονικό ορίζοντα και να αποσκοπεί στην ελαχιστοποίηση του ποσοστού των στερεών αποβλήτων που καταλήγουν σε ΧΥΤΑ ή και ανεξέλεγκτες χωματερές. Οι σχετικές δράσεις θα πρέπει να αφορούν την κατασκευή και λειτουργία νέων οργανωμένων χώρων υγειονομικής ταφής, τη μετεξέλιξη υπαρχόντων χώρων έτσι ώστε να πληρούν τις προϋποθέσεις ασφαλούς διάθεσης, καθώς και την αποκατάσταση όλων των χώρων ανεξέλεγκτης απόρριψης.
- Ø Αξιοποίηση οικιακών απορριμμάτων: Στον άξονα αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνονται δράσεις για την ανάκτηση και επαναφορά των οικιακών και απορριμμάτων στο οικονομικό κύκλωμα, μέσω της επέκτασης των συστημάτων συλλογής στην πηγή σε όλους τους μεγάλους δήμους της

χώρας αλλά και της κατασκευής\ σύγχρονων μονάδων μηχανικού διαχωρισμού. επεξεργασία και αξιοποίηση των αποβλήτων στην πηγή -ή κατά το δυνατόν πλησιέστερα σε αυτήν.

- Ø Διαχείριση βιομηχανικών και επικίνδυνων στερεών αποβλήτων: Πρέπει να προβλέπονται δράσεις προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες κάθε κατηγορίας αποβλήτων. Ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να αποδίδεται στην οργάνωση μηχανισμών συστηματικής καταγραφής των αποβλήτων, καθώς και μηχανισμών ενημέρωσης και γενικότερης υποστήριξης των παραγωγών.
- Ø Μείωση της ποσότητας στερεών αποβλήτων: Ο στόχος της μείωσης των παραγόμενων στερεών αποβλήτων μεταφράζεται κατ' αρχήν στη συγκράτηση της κατά κεφαλή ποσότητας στα σημερινά -χαμηλότερα των άλλων χωρών της ΕΕ- επίπεδα, ενώ παραμένει ως απώτερος στόχος της στρατηγικής η περαιτέρω μείωση τους μέσω προώθησης εκστρατειών ενημέρωσης του κοινού, εφαρμογής Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών στο βιομηχανικό τομέα.

6.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Στο σημείο αυτό της μελέτης, γίνεται αναφορά στις περιβαλλοντικές ανάγκες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

Στις επόμενες παραγράφους παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας για τις περιβαλλοντικές ανάγκες της Περιφέρειας, όπως αυτά προκύπτουν από την ανάλυση των στοιχείων.

6.2.1 Στερεά Απόβλητα

Προβλήματα στη Δ.Σ.Α.

Τα προβλήματα των φορέων στη Δ.Σ.Α καλύπτουν όλο το πεδίο λειτουργίας ενός συστήματος Σ.Α.. Σε πρώτη προτεραιότητα τα προβλήματα αυτά αφορούν την τελική διάθεση των Σ.Α. γεγονός που είναι φυσιολογικό μιας και η κατασκευή των ΧΥΤΑ που προβλέπονται στην Περιφέρεια δεν έχει ολοκληρωθεί με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η ανεξέλεγκτη διάθεση από τους Δήμους. Στο πιο κάτω διάγραμμα παρουσιάζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φορείς στη Δ.Σ.Α.



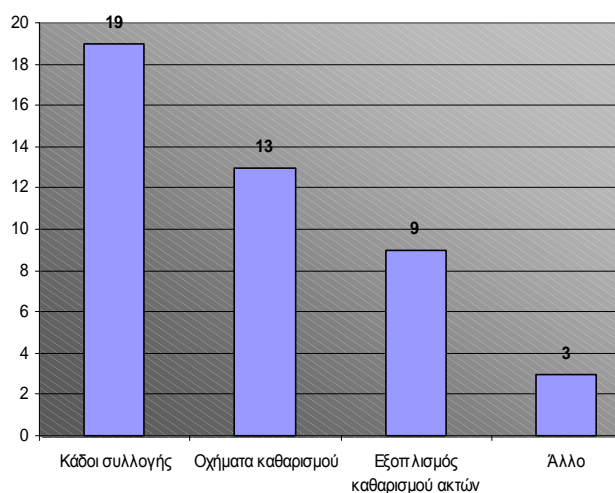
Διάγραμμα 6.2.i

Όπως παρουσιάζεται στο πιο πάνω διάγραμμα, πέραν της ανεξέλεγκτης διάθεσης (η οποία θα παύσει σε σύντομο χρονικό διάστημα με την ολοκλήρωση της κατασκευής των ΧΥΤΑ που προβλέπονται) σημαντικό πρόβλημα υπάρχει στους ΟΤΑ στη συλλογή των απορριμμάτων. Το πρόβλημα αυτό αφορά κυρίως ελλείψεις σε εξοπλισμό καθαριότητας (κάδους, απορριμματοφόρα κλπ) ενώ σε μερικές περιπτώσεις αφορούν και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

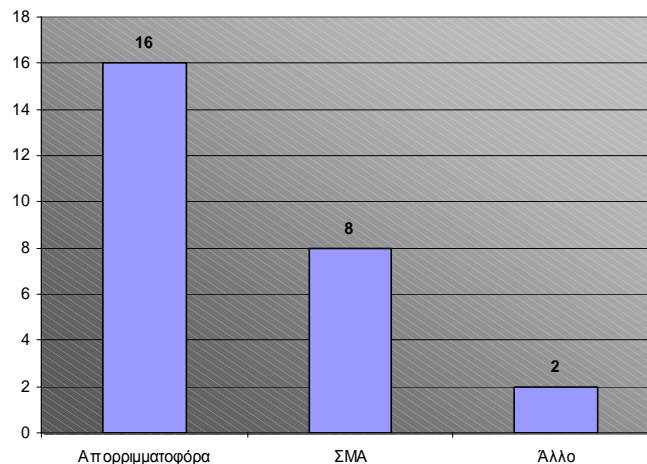
Αναγκαίες κινήσεις για την κάλυψη των αναγκών σε Δ.Σ.Α.

Οι ανάγκες για την συλλογή και μεταφορά των Σ.Α. που προαναφέρθηκαν παρουσιάζονται και στα παρακάτω διαγράμματα.

Κάλυψη αναγκών ΔΣΑ στη συλλογή απορριμμάτων



Κάλυψη αναγκών ΔΣΑ στη μεταφορά απορριμμάτων



Διάγραμμα6.2.ii

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η ανταπόκριση των φορέων σε θέματα ανακύκλωσης των στερεών αποβλήτων τους. Οι περισσότεροι από τους εξεταζόμενους φορείς αναγνωρίζουν ως ανάγκη τους την ανακύκλωση των Σ.Α. και για αυτό προτείνουν έργα και προμήθειες εξοπλισμού για να καλυφτεί η ανάγκη αυτή.



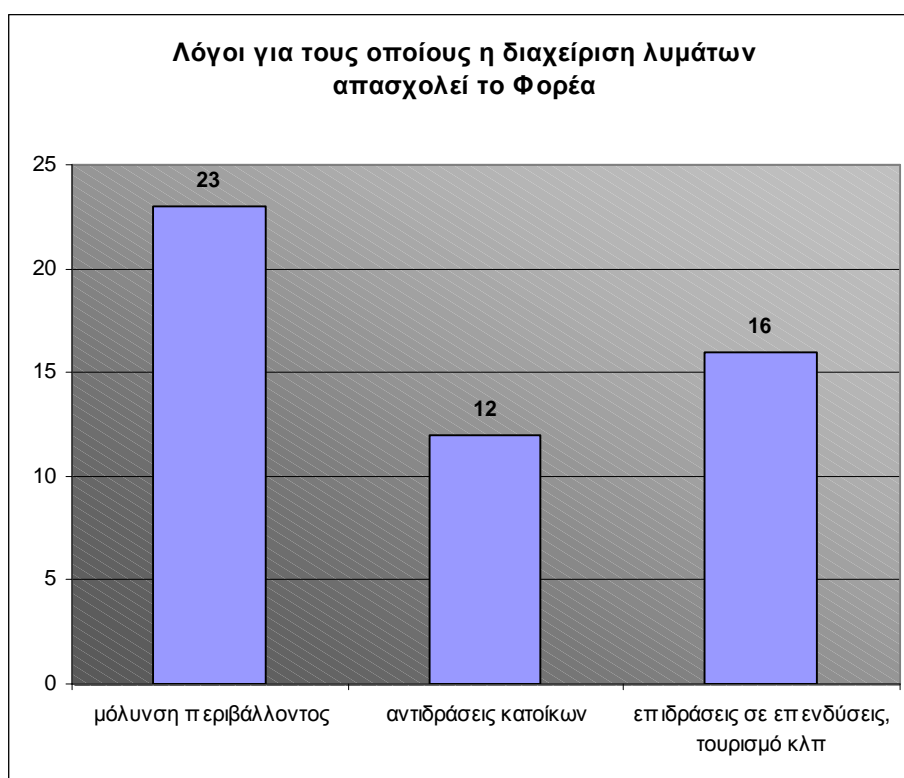
Διάγραμμα6.2.iii

Από τα παραπάνω προκύπτουν τα ακόλουθα:

- με την ολοκλήρωση των έργων Σ.Α. που προβλέπονται από το Ταμείο Συνοχής και έχει δρομολογηθεί η υλοποίησή τους, καλύπτονται σε μεγάλο βαθμό οι ανάγκες των φορέων της Περιφέρειας όσον αφορά την τελική διάθεση και την μεταφόρτωση των Σ.Α.
- η σημαντική βελτίωση της κατάστασης στην Δ.Σ.Α. στη Περιφέρεια θα επέλθει με την κατασκευή και λειτουργία της Μονάδας Επεξεργασίας Σ.Α. που θα εγκατασταθεί στα όρια του Ν. Αχαΐας.
- η συνεργασία των φορέων με Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (Σ.Ε.Δ) μπορεί να επιφέρει πολύ θετικά αποτελέσματα μιας και υπάρχει η διάθεση από τους φορείς για πραγματοποίηση προγραμμάτων ανακύκλωσης, χωρίς μάλιστα να αρνούνται να υποδεχτούν σχετικές εγκαταστάσεις στα όριά τους

- οι φορείς πρέπει να μεριμνήσουν για την προμήθεια του εξοπλισμού συλλογής και μεταφοράς απορριμμάτων που χρειάζονται και αυτή τη στιγμή τους λείπει

6.2.2 Υγρά απόβλητα

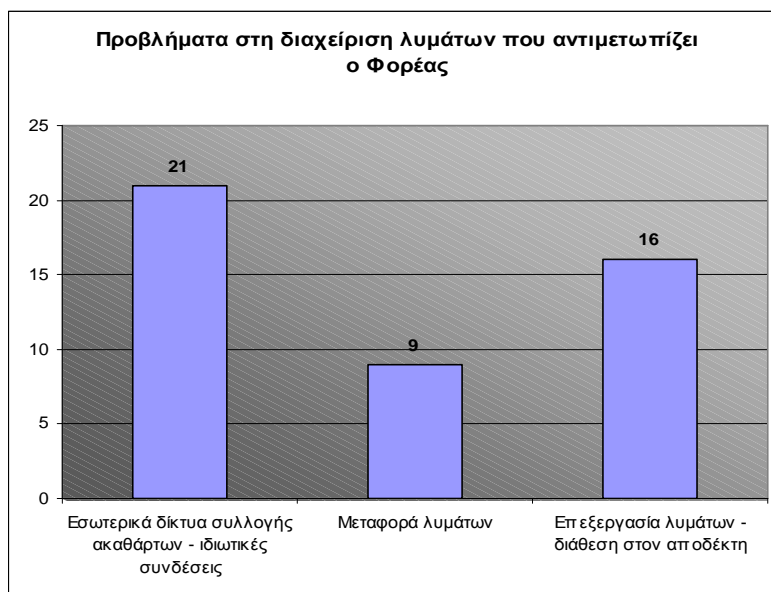


Διάγραμμα 6.2.iv

Προβλήματα στη Δ.Υ.Α.

Πολλοί από τους εξεταζόμενους φορείς έχουν πρόβλημα σε όλο το πεδίο της Δ.Υ.Α. Η κατάσταση αυτή είναι ιδιαίτερα εντονότερη στους μικρούς Δήμους όπου δεν υφίσταται ούτε

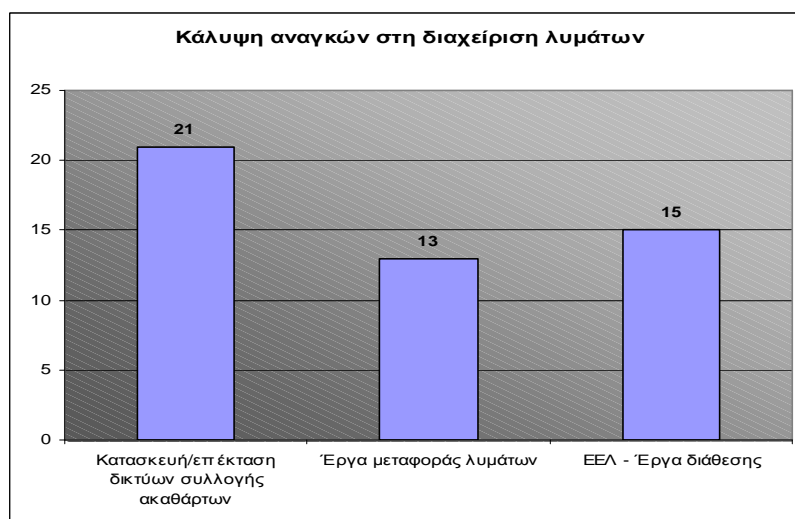
δίκτυο ούτε επεξεργασία των λυμάτων, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις που μικροί Δήμοι εξυπηρετούνται από τις ΕΕΛ μεγαλύτερων Δήμων. Στο πιο κάτω διάγραμμα παρουσιάζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φορείς στη Δ.Υ.Α.



Διάγραμμα 6.2.ν

Αντίστοιχα με το παραπάνω διάγραμμα, προκύπτουν και τα έργα που απαιτούνται για την κάλυψη των υφιστάμενων αναγκών. Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζονται τα έργα που πιστεύουν οι φορείς ότι θα λύσουν τα προβλήματά τους σχετικά με την Δ.Υ.Α.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι υπάρχει η ανάγκη για οργάνωση της Δ.Υ.Α. στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, μέσω ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού. Μέσα από έναν τέτοιο σχεδιασμό, θα προκύψουν οι λύσεις που είναι τεχνικοοικονομικά εφικτές και υλοποιήσιμες για τη διαχείριση του συνόλου των υγρών αποβλήτων που παράγονται στην περιοχή.



Διάγραμμα6.2.vi

6.2.3 Διαχείριση υδάτων

Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζονται τα προβλήματα που αναφέρθηκαν σχετικά με τη διαχείριση των υδάτων



Διάγραμμα6.2.vii

Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι τα κύρια πρόβλημα για την διαχείριση των υδάτων αποτελεί η κατάσταση και η ανεπάρκεια του δικτύου διανομής. Στις περισσότερες περιπτώσεις πρόκειται για πεπαλαιωμένο δίκτυο, από ακατάλληλο υλικό αγωγών (αμίαντο) και με σημαντικές διαρροές, ενώ παρατηρούνται χαμηλές πιέσεις στον καταναλωτή και πιθανώς διακοπές στην υδροδότηση. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία στην κατηγορία «Άλλο» αφορούν την έλλειψη φορέα διαχείρισης των υδάτων και αφορά τους Δήμους Μακρυνείας και Ανακτορίου του Ν. Αιτωλοακαρνανίας



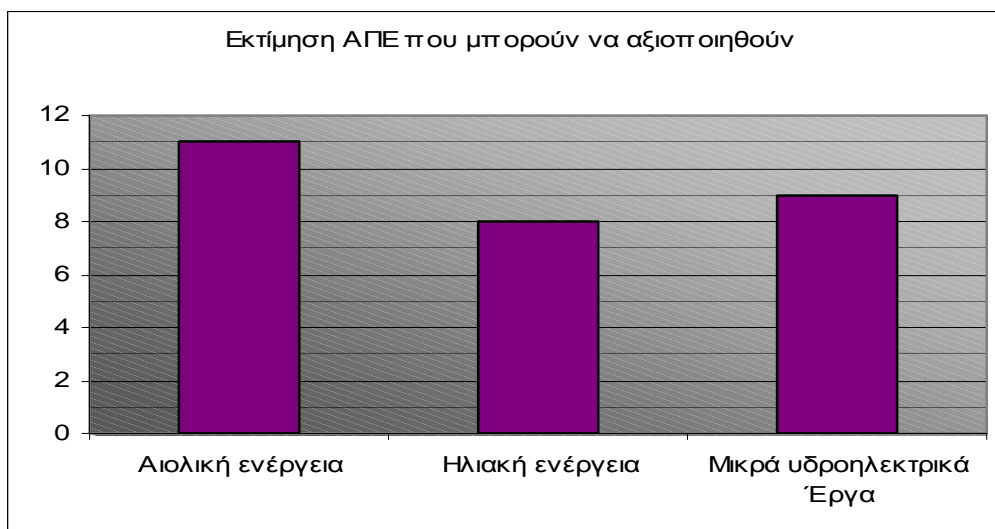
Διάγραμμα 6.2.viii

Για την κάλυψη των αναγκών στην διαχείριση των υδάτων οι φορείς στην πλειοψηφία τους προτείνουν την αντικατάσταση των δικτύων υδροδότησης (και σε μερικές περιπτώσεις επέκτασή του προς όλα τα δημοτικά διαμερίσματα) και την βελτιστοποίηση των δικτύων. Παράλληλα, για την αύξηση των ποσοτήτων του προς διάθεση νερού προτείνουν νέες γεωτρήσεις και έργα υδρομάστευσης.

6.2.4 Ενέργεια & Περιβάλλον

Στην κατηγορία αυτή των έργων περιλαμβάνονται τα έργα για αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ). Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί ότι τόσο η συγκεκριμένη κατηγορία δραστηριοτήτων όσο και η επόμενη που αφορούν το φυσικό περιβάλλον, δεν αποσκοπούν στην καταγραφή και κάλυψη των αναγκών των φορέων στους συγκεκριμένους τομείς, αλλά το κατά πόσο έχουν το ενδιαφέρον οι φορείς να εκμεταλλευτούν τις φυσικές και ενεργειακές δυνατότητες των περιοχών τους.

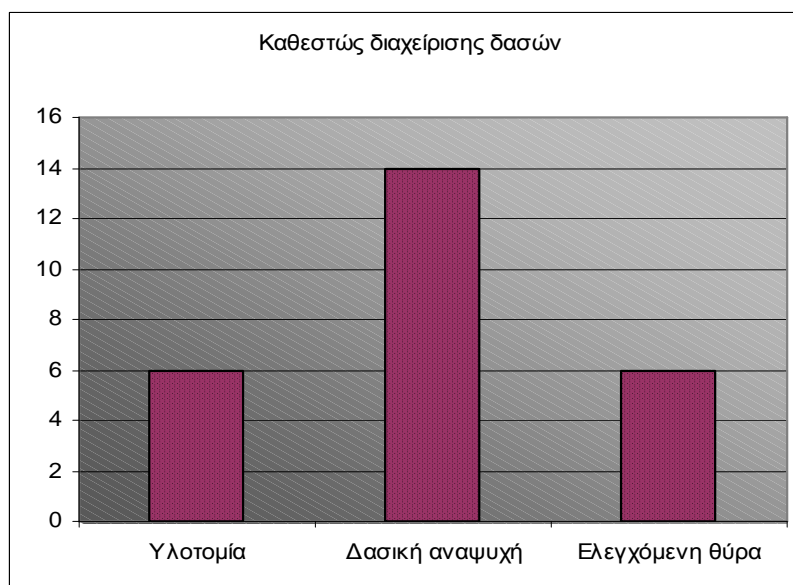
Οι ΑΠΕ που προτείνουν οι φορείς προς αξιοποίηση ποικίλλουν αναλόγως τα φυσικά χαρακτηριστικά των περιοχών τους. Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται η κατανομή των ΑΠΕ, ανά κατηγορία που προτείνονται προς αξιοποίηση.



Διάγραμμα6.2.ix

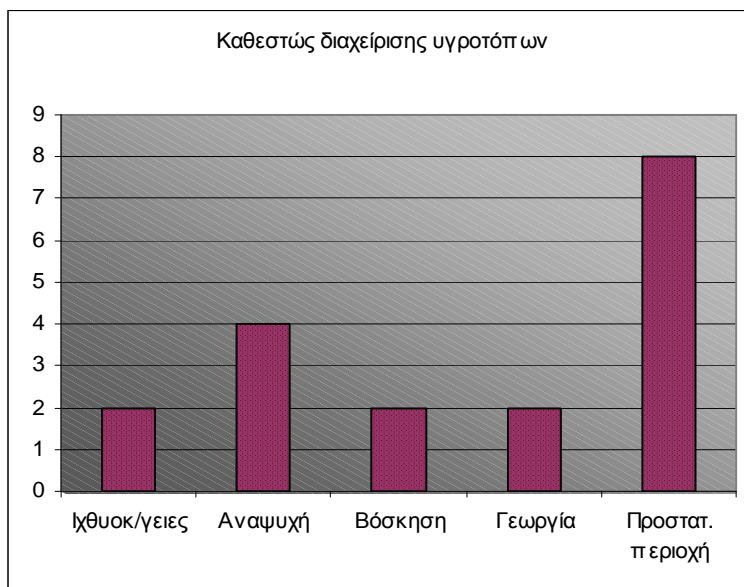
6.2.5 Φυσικό περιβάλλον

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται το υφιστάμενο καθεστώς διαχείρισης των δασών αυτών.



Διάγραμμα6.2.x

Όσον αφορά τους υγρότοπους, οι φορείς που έχουν στα όρια τους ανέρχονται σε 14. Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται το καθεστώς υφιστάμενης διαχείρισης των υγροτόπων αυτών.



Διάγραμμα6.2.xi

Το γενικό συμπέρασμα που προέκυψε από τα παραπάνω είναι ότι μεγάλο μέρος του φυσικού περιβάλλοντος στην Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος είναι ανεκμετάλλευτο. Οι φορείς επιθυμούν σε μεγάλο βαθμό να αναπτύξουν δραστηριότητες αξιοποίησης του φυσικού περιβάλλοντος στην περιοχή τους, όπως εξάλλου φαίνεται και από τα προτεινόμενα έργα για ΣΔΙΤ που παρουσιάζονται στο επόμενο κεφάλαιο της παρούσας μελέτης.

7. Αξιολόγηση περιβαλλοντικών έργων για υλοποίηση με ΣΔΙΤ

Σκοπός του κεφαλαίου αυτού της μελέτης αποτελεί η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών έργων που προτάθηκαν κατά την έρευνα που διεξήχθη για την υλοποίηση τους μέσω της διαδικασίας των ΣΔΙΤ. Αρχικά θα παρουσιαστούν τα προτεινόμενα έργα και ακολούθως θα αξιολογηθούν βάσει κριτηρίων επιλογής και αξιολόγησης που θα τεθούν στο παρόν τμήμα της μελέτης.

7.1 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΕΡΓΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ

Πληροφορίες που δεχτήκαμε για τα έργα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος για τα οποία υπάρχει το ενδιαφέρον από τους φορείς να υλοποιηθούν με ΣΔΙΤ. Τα έργα αυτά ανέρχονται σε 39 και παρουσιάζονται στον επόμενο πίνακα.

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΚΩΔ. ΕΡΓΟΥ
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ			
ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	2	ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΚΟΥΛΟΥΡΙ ΣΠΑΡΤΟΥ	1
		ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΟ ΚΡΕΤΖΕ	2
ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	1	ΕΡΓΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΑΛΤΙΝΗ	3
ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	3	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ & ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΡΙΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	4
		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΡΙΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	5
		ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΕΕΛ Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	6
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	3	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ & ΕΕΛ	7
		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	8
		ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	9
ΘΕΡΜΟΥ	1	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ	10

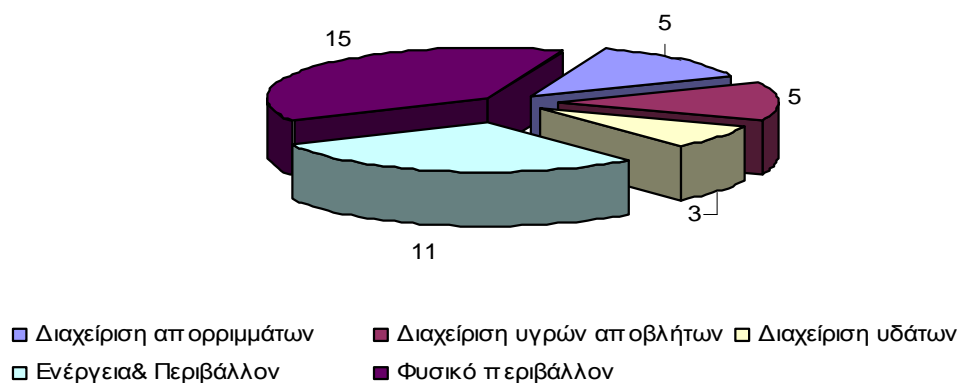
ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΚΩΔ. ΕΡΓΟΥ
ΙΝΑΧΟΥ	1	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ	11
ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ	1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΓΗΠΕΔΟΥ ΓΚΟΛΦ	12
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	4	ΕΡΓΑ ΥΔΡΟΜΑΣΤΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΟΡΕΙΝΟΥΣ ΟΓΚΟΥΣ ΓΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗ Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	13
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΦΑΡΑΓΓΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ EXTREME SPORTS	14
		ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΣΤΟ ΑΛΣΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ	15
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 3 ΧΛΜ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	16
ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	2	ΔΥΟ ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	17-18
ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	1	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΕΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	19
ΠΛΑΤΑΝΟΥ	1	ΑΝΑΔΕΙΞΗ & ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΥΗΝΟΛΙΜΝΗΣ	20
ΝΟΜΟΣ ΗΛΕΙΑΣ			
ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	2	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	21
		ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΣΟΥΣ ΕΚΤΑΣΗΣ 900ΣΤΡ.	22
ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	1	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ & ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	23
ΖΑΧΑΡΩΣ	1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΑ	24
ΠΥΡΓΟΥ	2	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ	25
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	26
ΣΚΙΑΛΟΥΝΤΟΣ	3	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	27
		ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ	28
		ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ	29
ΝΟΜΟΣ ΑΧΑΪΑΣ			

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΕΡΓΑ	ΚΩΔ. ΕΡΓΟΥ
ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	2	ΦΡΑΓΜΑ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ (Υδροηλεκτρικό & υδροδότηση - διυλιστήριο)	30
		ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΕΛ ΓΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ	31
ΑΡΟΑΝΙΑΣ	3	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΑ	32
		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΕΛ	33
		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	34
ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ	1	ΘΕΑΤΡΟ & ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ ΣΤΟ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ	35
ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	3	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	36
		ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	37
		ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΟΡΕΙΟΝΟΥ ΟΓΚΟΥ ΓΙΑ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟ ΠΛΑΓΙΑΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΘΗΡΑΣ	38
ΦΑΡΡΩΝ	1	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	39

Πίνακας 7.1.i

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζονται οι παραπάνω προτάσεις αναλόγως με την κατηγορία τους.

Κατανομή προτάσεων φορέων ανά κατηγορία έργου διαχείρισης περιβαλλοντικών αναγκών



Διάγραμμα 7.1.i

Από τα παραπάνω προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

1. Η πλειονότητα των προτεινόμενων έργων για υλοποίηση τους με ΣΔΙΤ αφορούν έργα φυσικού περιβάλλοντος και έργα εξοικονόμησης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Το ποσοστό που συγκεντρώνουν οι 2 αυτές κατηγορίες ανέρχεται σε 66% (26 από τα 39 έργα). Το υψηλό αυτό ποσοστό δηλώνει ότι υπάρχει έντονη η αίσθηση ότι το φυσικό περιβάλλον και οι ενεργειακές δυνατότητες της Περιφέρειας μένουν ανεκμετάλλευτα. Παρόλα αυτά, τα έργα αυτών των κατηγοριών είναι τα πιο πιθανά να μην έχουν ανταποδοτικά οφέλη με αποτέλεσμα να χάνουν σημαντικά στην ελκυστικότητα τους για επένδυση από ιδιώτες.
2. Το υψηλό ποσοστό που συγκεντρώνουν τα έργα φυσικού περιβάλλοντος που προτείνονται από τους Δημόσιους φορείς για υλοποίηση τους με ΣΔΙΤ είναι φυσιολογικό αφού στα έργα αυτά, τα έσοδα προέρχονται από τους χρήστες των έργων και όχι από το σύνολο των κατοίκων, όπως συμβαίνει στα άλλα έργα. Γενικά ο δρόμος των ΣΔΙΤ για τα έργα στερεών και υγρών αποβλήτων και για τα έργα ύδρευσης αντιμετωπίζεται με δισταγμό από τους Δημόσιους Φορείς γιατί πρόκειται για υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα. Πρέπει όμως να τονιστεί στο σημείο αυτό ότι τα έργα επεξεργασίας διαχείρισης απορριμμάτων και υγρών αποβλήτων και τα έργα ύδρευσης είναι τα πιο ανταποδοτικά έργα περιβάλλοντος και κατ επέκταση τα πιο κατάλληλα για υλοποίηση τους μέσω ΣΔΙΤ.

7.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Στις ερωτήσεις που κλήθηκαν οι φορείς να απαντήσουν σε θέματα σχετικά με την υλοποίηση των προτεινόμενων έργων με ΣΔΙΤ. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία που ζητούνταν, ήταν εφικτό να συλλεχτούν κατά τις συνεντεύξεις με τους φορείς. Τα έργα αυτά ανέρχονται σε 20 και είναι τα ακόλουθα:

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΚΟΥΛΟΥΡΙ ΣΠΑΡΤΟΥ
ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΕΡΓΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΑΛΤΙΝΗ
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ & ΕΕΛ
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΘΕΡΜΟΥ	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ
ΙΝΑΧΟΥ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ
ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΓΗΠΕΔΟΥ ΓΚΟΛΦ
ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΔΥΟ ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΡΕΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ & ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΥΗΝΟΛΙΜΝΗΣ
ΖΑΧΑΡΩΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΑ
ΠΥΡΓΟΥ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ
	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	ΦΡΑΓΜΑ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ (Υδροηλεκτρικό & υδροδότηση - διυλιστήριο)
ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΑ
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΕΛ
	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ	ΘΕΑΤΡΟ & ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ ΣΤΟ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ
ΦΑΡΡΩΝ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

Πίνακας 7.2.i

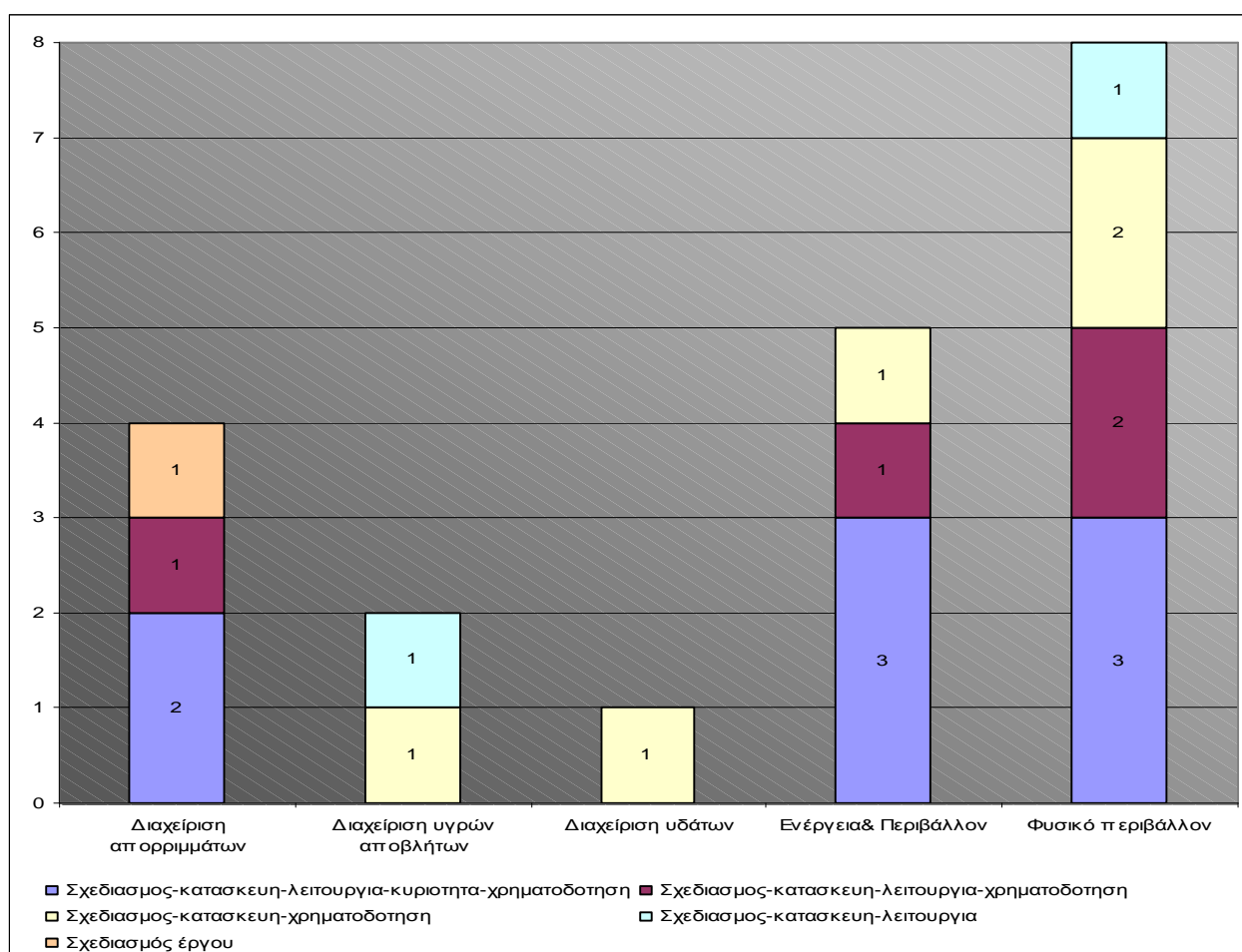
Η κατανομή των 20 αυτών έργων ανά κατηγορία έργου είναι η ακόλουθη:

Διαχείριση απορριμμάτων	Διαχείριση υγρών αποβλήτων	Διαχείριση υδάτων	Ενέργεια & Περιβάλλον	Φυσικό περιβάλλον	Σύνολο
4	2	1	5	8	20

Πίνακας 7.2.ii

1. Τμήματα των προτεινόμενων έργων που θα αναλάβει ο Ιδιωτικός Τομέας

Στις ερωτήσεις που δέχτηκαν οι φορείς κλήθηκαν να απαντήσουν ποια τμήματα των έργων που προτείνουν, επιθυμούν να αναλάβει ο Ιδιωτικός Τομέας. Από τις απαντήσεις στο ερώτημα αυτό προέκυψε το παρακάτω διάγραμμα, το οποίο αναφέρεται στους τύπους ΣΔΙΤ ανά κατηγορία περιβαλλοντικού έργου που προτίθενται να συνάψουν οι φορείς

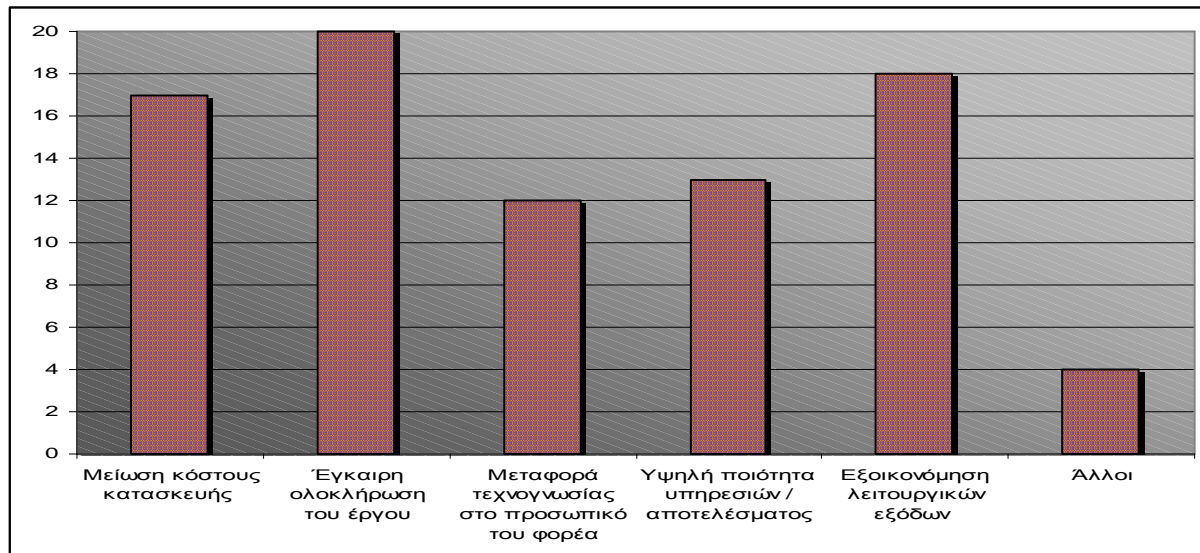


Διάγραμμα7.2.i: Τμήματα των έργων που θα αναλάβει ο Ιδιωτικός Τομέας

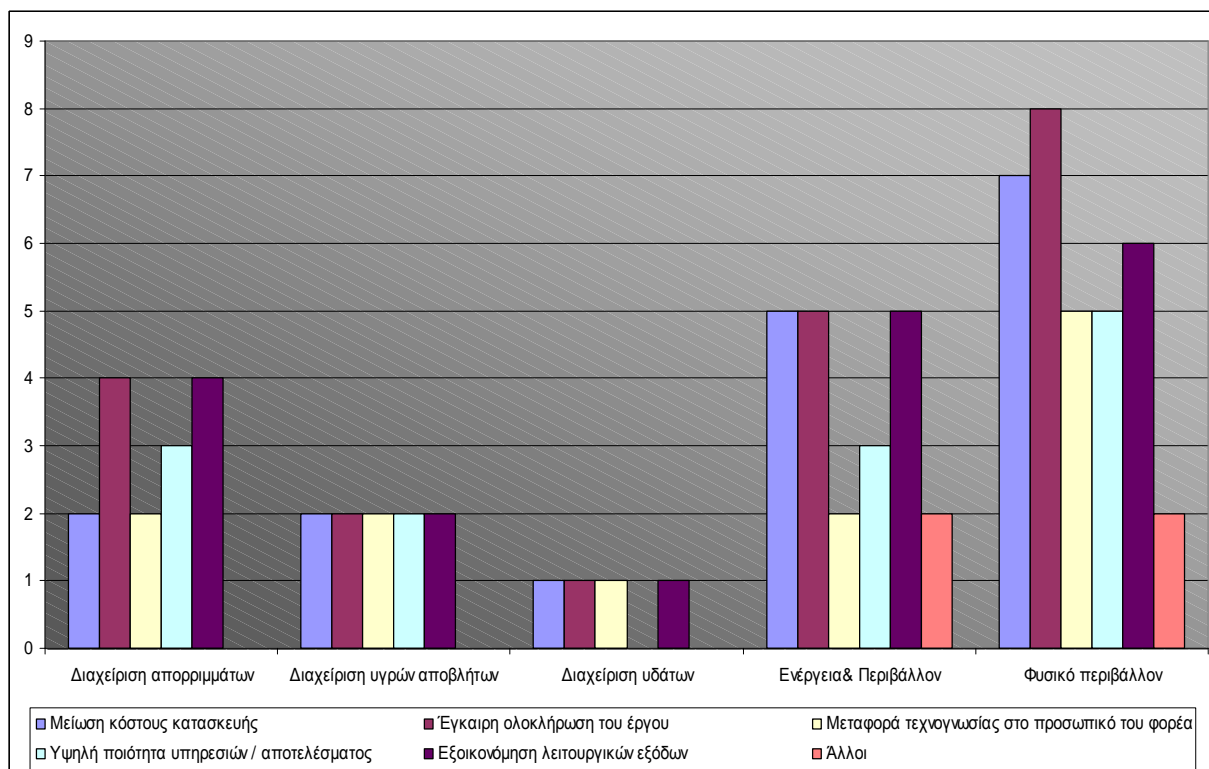
Από το παραπάνω διάγραμμα προκύπτει ότι οι φορείς που επιθυμούν να υλοποιήσουν έργα με τη μέθοδο των ΣΔΙΤ, στην πλειονότητα τους (8 από τα 20 προτεινόμενα έργα) προτίθενται να αναθέσουν στον Ιδιωτικό τομέα το σύνολο του έργου και να υλοποιήσουν το έργο με τη μέθοδο που περιλαμβάνει σχεδιασμό – κατασκευή – λειτουργία – κυριότητα για κάποια έτη και χρηματοδότηση και είναι αντίστοιχη με τη μέθοδο BOOT που έχει αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο της μελέτης.

2. Προσδοκώμενα οφέλη

Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι με τις προτεινόμενες ΣΔΙΤ οι φορείς αναμένουν ότι θα έχουν οφέλη κυρίως σε θέματα έγκαιρης ολοκλήρωσης των έργων και μείωση κόστους κατασκευής και λειτουργίας των έργων. Στα επόμενα διαγράμματα παρουσιάζονται τα προσδοκώμενα οφέλη των φορέων από τις προτεινόμενες ΣΔΙΤ τόσο συνολικά όσο και ανά κατηγορία έργου.



Διάγραμμα7.2.ii: Προσδοκώμενα οφέλη από την υλοποίηση μέσω ΣΔΙΤ (συνολικά)



Διάγραμμα 7.2.iii: Προσδοκώμενα οφέλη από την υλοποίηση μέσω ΣΔΙΤ (ανά κατηγορία έργου)

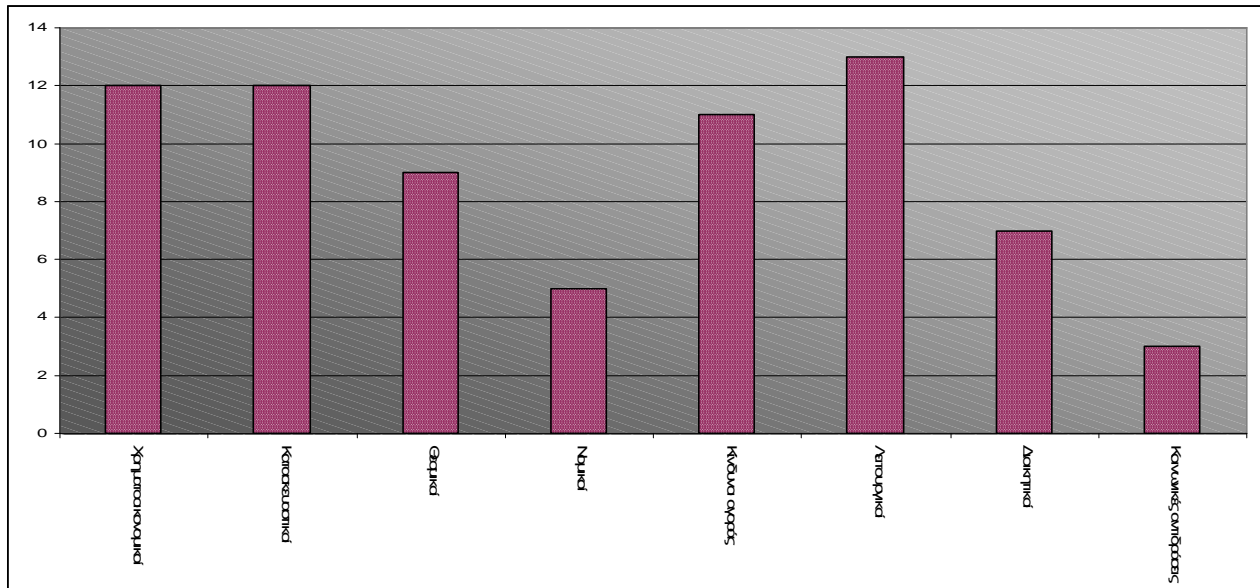
3. Κίνδυνοι

Στα πλαίσια των στοιχείων που χρειαστήκαμε, οι φορείς κλήθηκαν να αναφέρουν ποιους κινδύνους αισθάνονται ότι μπορεί να προκύψουν στα έργα που προτείνουν να υλοποιηθούν μέσω ΣΔΙΤ. Στον πίνακα και τα διαγράμματα που ακολουθούν παρουσιάζονται οι κίνδυνοι αυτοί τόσο σε σύνολο όσο και ανά κατηγορία προτεινόμενου έργου.

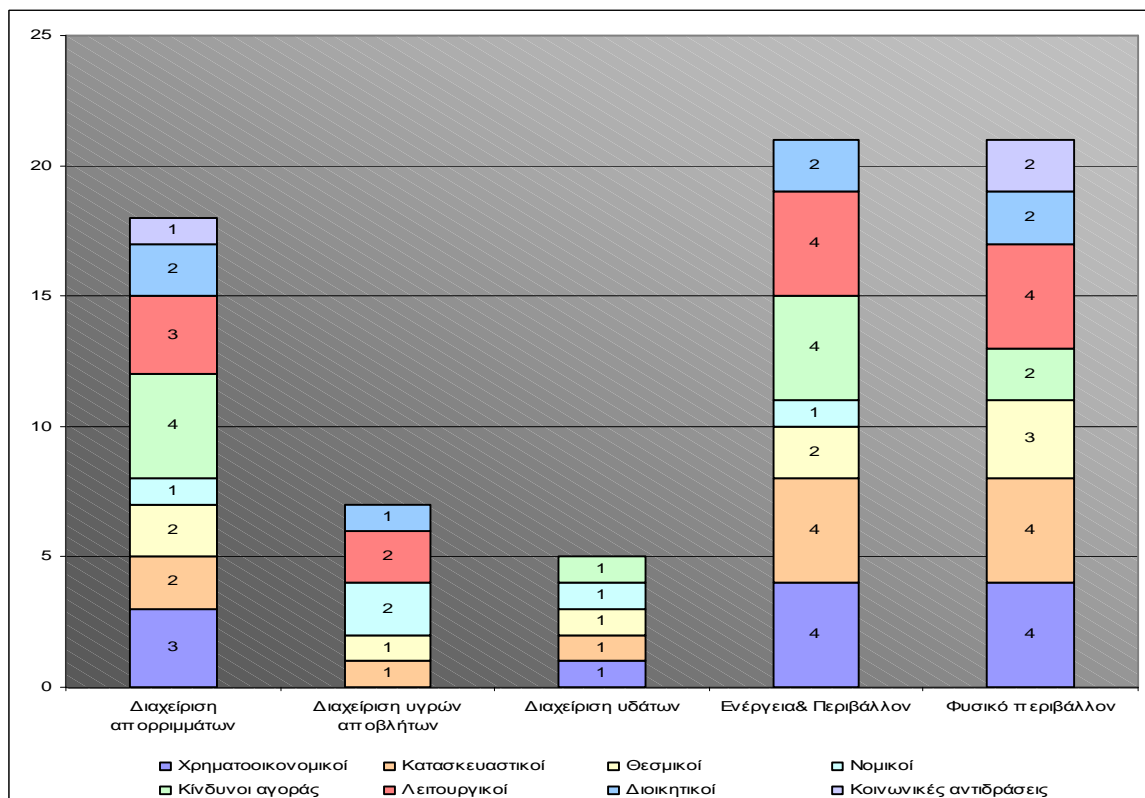
ΚΙΝΔΥΝΟΙ	Διαχείριση απορριμμάτων	Διαχείριση υγρών αποβλήτων	Διαχείριση υδάτων	Ενέργεια & Περιβάλλον	Φυσικό περιβάλλον	Σύνολο
Χρηματοοικονομικοί	3	0	1	4	4	12
Κατασκευαστικοί	2	1	1	4	4	12
Θεσμικοί	2	1	1	2	3	9
Νομικοί	1	2	1	1	0	5
Κίνδυνοι αγοράς	4	0	1	4	2	11
Λειτουργικοί	3	2	0	4	4	13

Διοικητικοί	2	1	0	2	2	7
Κοινωνικές αντιδράσεις	1	0	0	0	2	3
Άλλοι	0	0	0	0	0	0

Πίνακας 7.2.iii



Διάγραμμα 7.2.iv: Κίνδυνοι των προτεινόμενων έργων (συνολικά)



Διάγραμμα 7.2.v Κίνδυνοι των προτεινόμενων έργων (ανά κατηγορία έργου)

Πέρα από τους κινδύνους που πιστεύουν ότι θα υπάρξουν κατά την υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων, οι φορείς κλήθηκαν να προβούν σε μια προκαταρκτική κατανομή αυτών των κινδύνων ανά τομέα (Ιδιωτικό ή Δημόσιο). Από την ανάλυση που έγινε προέκυψε ότι:

1. Στο σύνολο των προτεινόμενων έργων τους κατασκευαστικούς κινδύνους αναλαμβάνει ο Ιδιωτικός τομέας
2. Οι φορείς προτείνουν τους λειτουργικούς, χρηματοοικονομικούς κινδύνους καθώς και τους κινδύνους αγοράς να τους αναλάβει ο Ιδιωτικός Τομέας
3. Οι δημόσιοι τομείς είναι πρόθυμοι να αναλάβουν τους νομικούς κινδύνους και τις κοινωνικές αντιδράσεις, όπου αυτοί προκύψουν.
4. Για τις υπόλοιπες κατηγορίες κινδύνων η κατανομή είτε είναι μοιρασμένη μεταξύ Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα είτε θα διενεργηθεί κατά το σχεδιασμό του έργου

7.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΕΡΓΩΝ

Σε αυτό το τμήμα της μελέτης, θα αναλυθούν τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αξιολογηθούν τα περιβαλλοντικά έργα που προτείνουν οι φορείς για υλοποίησης μέσω της διαδικασίας των ΣΔΙΤ. Τα κριτήρια χωρίζονται σε 2 κατηγορίες:

- τα τυπικά κριτήρια (κριτήρια επιλογής) που πρέπει να ικανοποιεί ένα έργο έτσι ώστε να προχωρήσει στην διαδικασία αξιολόγησης
- τα κριτήρια αξιολόγησης/ιεράρχησης έργων για υλοποίηση τους με ΣΔΙΤ.

Σκοπός της αξιολόγησης αποτελεί η κατάλληλη προετοιμασία των έργων έτσι ώστε να συμπεριληφθούν στον «Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων» που συντάσσει η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ.

Για τη σύνταξη του φακέλου αυτού η ΕΓΣΔΙΤ λαμβάνει υπόψη της και συνεκτιμά, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- την αρμοδιότητα του προτείνοντος τη Σύμπραξη Δημοσίου Φορέα,
- την ωριμότητα ή τη δυνατότητα ωρίμανσης του προτεινόμενου έργου ή των υπηρεσιών,
- χρηματοοικονομικά κριτήρια, όπως η βιωσιμότητα του έργου, η ανταποδοτικότητά του,
- κοινωνικοοικονομικά κριτήρια, όπως η αναγκαιότητα υλοποίησης της σχετικής υποδομής, η σύμφωνη γνώμη της τοπικής κοινωνίας, η ώθηση που μπορεί να δώσει η συγκεκριμένη επένδυση στις τοπικές επιχειρηματικές δραστηριότητες,
- τεχνικά κριτήρια, όπως εάν η υλοποίηση του προτεινόμενου έργου ή η παροχή της προτεινόμενης υπηρεσίας από Ιδιωτικό Φορέα μπορεί να καταλήγει σε βελτιωμένη ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους τελικούς χρήστες, δηλαδή στους πολίτες.

7.3.1 Κριτήρια επιλογής

Στα τυπικά κριτήρια (κριτήρια επιλογής) που πρέπει να ικανοποιεί ένα έργο έτσι ώστε να προχωρήσει στην διαδικασία αξιολόγησης, ανήκουν τα ακόλουθα:

1. Ο αναθέτων φορέας θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται σε αυτούς που αναφέρονται στο Άρθρο 1, παρ. 1 & 2 του Ν.3389/2005

“Για τους σκοπούς του νόμου αυτού «Δημόσιοι Φορείς» νοούνται οι ακόλουθοι: (α) το Δημόσιο, (β) οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, (γ) τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, (δ) οι ανώνυμες εταιρίες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω υπό (α) έως (γ) φορείς ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρίες που υπάγονται στην παρούσα περίπτωση. Οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας από επαχθή αιτία («Συμβάσεις Σύμπραξης) με νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα («Ιδιωτικοί Φορείς») για την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών (Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα» ή «Συμπράξεις»”.

2. Το έργο θα πρέπει να εντάσσεται στα πλαίσια ενός γενικότερου σχεδιασμού, εφόσον υπάρχει τέτοιος σχεδιασμός (π.χ. Περιφερειακός Σχεδιασμός Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων), ή/και να είναι συμβατό με τις διάφορες πολιτικές της Ε.Ε.

3. Το έργο θα πρέπει να έχει μεγάλο προϋπολογισμό, αλλά σε κάθε περίπτωση μικρότερο από ή ίσο με 200 εκατ. Ευρώ.

Όπως αναφέρεται και στο Άρθρο 2, παρ. 1 (δ) του Ν.3389/2005 “Το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικειμένου της σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος φόρου προστιθέμενης αξίας”.

4. Η φύση του έργου να είναι τέτοια ώστε να υπάρχει η δυνατότητα κοστολόγησής του για όλο τον κύκλο ζωής του.

Το κόστος εκπεφρασμένο στο σύνολο του κύκλου ζωής του έργου, θα πρέπει να είναι οικονομικότερο από το αντίστοιχο κόστος, εάν αυτό κατασκευαζόταν με τον παραδοσιακό τρόπο κατασκευής των δημοσίων έργων

Ο έλεγχος της οικονομικής αποδοτικότητας ενός έργου γίνεται, συνήθως, με βάση μια τεχνικοοικονομική μελέτη ή όπως λέγεται Δημόσια Συγκριτική Κοστολόγηση (ΔΣΚ). Η ΔΣΚ μπορεί να οριστεί ως η υποθετική κοστολόγηση μιας παροχής, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων που αυτή συνεπάγεται, από το Δημόσιο Τομέα ως προμηθευτή (κατά τον παραδοσιακό τρόπο των δημοσίων προμηθειών), έναντι μιας παροχής με τις ίδιες προδιαγραφές από μία ΣΔΙΤ.

Για να είναι αξιόπιστο μέτρο σύγκρισης, η ΔΣΚ πρέπει να:

- διατυπώνεται σε καθαρή τρέχουσα αξία,
- στηρίζεται σε πρόσφατες μεθόδους παραγωγής της συγκεκριμένης παροχής από το δημόσιο τομέα,
- συνυπολογίζει τους επιχειρηματικούς κινδύνους που θα αντιμετωπίζονταν με τον παραδοσιακό τρόπο των δημοσίων προμηθειών.

7.3.2 Κριτήρια αξιολόγησης / ιεράρχησης

Στα κριτήρια αξιολόγησης/ιεράρχησης έργων για υλοποίηση τους με ΣΔΙΤ, ανήκουν τα ακόλουθα:

1. Αναγκαιότητα του έργου

Η αναγκαιότητα υλοποίησης του προτεινόμενου έργου, βάσει των αναγκών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και των ίδιων των φορέων

2. Η καταλληλότητα για ΣΔΙΤ

Η καταλληλότητα του προτεινόμενου έργου, για να υλοποιηθεί μέσω του συστήματος ΣΔΙΤ. Η καταλληλότητα για ΣΔΙΤ περιλαμβάνει τις εξής παραμέτρους:

A. Η ελκυστικότητα της επένδυσης για τον Τραπεζικό Τομέα

B. Η δυνατότητα συγχρηματοδότησης του έργου από το Δημόσιο Φορέα

Στην περίπτωση συγχρηματοδότησης του έργου από το Δημόσιο Φορέα, το συνολικό κόστος του έργου γίνεται μικρότερο, καθώς ο ιδιώτης θα προχωρήσει στο δανεισμό μικρότερου κεφαλαίου με αποτέλεσμα να έχει μικρότερα έξοδα δανεισμού. Από την άλλη πλευρά, ο Δημόσιος φορέας δεν έχει έξοδα δανεισμού. Σαν αποτέλεσμα, το κόστος που θα μετακυλήσει στον τελικό χρήστη θα είναι και αυτό μικρότερο. Τέλος, η μεταβίβαση του κινδύνου αποτελεί συστατικό στοιχείο κάθε έργου ΣΔΙΤ. Εφόσον μεταβιβαστεί ο σωστός συνδυασμός επιχειρηματικών κινδύνων στον Ιδιωτικό Τομέα και αυτός τα διαχειριστεί αποτελεσματικά, τότε μπορεί να αντισταθμίσει και να υπερκαλύψει το υψηλότερο κόστος δανεισμού που τον βαρύνει. Με αυτή τη λογική, η συγχρηματοδότηση από το Δημόσιο, αποτελεί μεγάλο πλεονέκτημα αναφορικά με τη διαχείριση του συγκεκριμένου κινδύνου. Για τους λόγους αυτούς, η συγχρηματοδότηση ενός έργου από το Δημόσιο Φορέα αξιολογείται θετικά.

Γ. Εκτίμηση συνολικού κόστους υλοποίησης του έργου, σε σχέση με τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό.

Όσο μεγαλύτερο προϋπολογισμό διαθέτει ένα έργο, τόσο μεγαλύτερα έξοδα θα έχει κατά τη διάρκεια λειτουργίας του. Το κόστος αυτό μεταβιβάζεται στον τελικό χρήστη, εξαρτάται άμεσα από το μέγεθος του πληθυσμού στον οποίο απευθύνεται το έργο.

Δ. Το οικονομικό μέγεθος του έργου

Ένα έργο μεγάλου προϋπολογισμού, θα προσελκύσει ευκολότερα τον Ιδιωτικό και Τραπεζικό τομέα. Αυτό έγκειται στο γεγονός ότι και οι δύο τομείς, ως επενδυτές, θα διακρίνουν μεγαλύτερα περιθώρια κέρδους σε ένα τέτοιο έργο. Επιπλέον, μόνο με έργα μεγάλου προϋπολογισμού μπορεί να αντιμετωπιστεί το τεράστιο κόστος συμμετοχής στο διαγωνισμό.

3. Ωριμότητα του έργου (μελέτες, εγκρίσεις, άδειες, βεβαιώσεις, ιδιοκτησία γης απαιτούμενης για την υλοποίηση του έργου)

Το κατά πόσον έχουν ολοκληρωθεί / εκπονηθεί οι απαραίτητες μελέτες περιβαλλοντικής αδειοδότησης για ένα έργο, όπως επίσης το κατά πόσον έχουν εγκριθεί οι απαραίτητες άδειες-βεβαιώσεις για το έργο, αποτελούν στοιχεία για την ωριμότητα του έργου. Το ίδιο ισχύει και για τη διαθεσιμότητα γης, απαιτούμενης για την υλοποίηση του έργου. Ο βαθμός ωριμότητας ενός έργου αποτελεί στοιχείο αξιολόγησης.

7.4 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΡΓΩΝ

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια αξιολογήθηκαν από την ομάδα μελέτης όλα τα έργα που πρότειναν οι φορείς, τόσο στα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια όσο και στις συνεντεύξεις που έγιναν κατά την περίοδο εκπόνησης της μελέτης.

Γενικά, από την εφαρμογή των κριτηρίων επιλογής όλα τα προτεινόμενα έργα ικανοποιούσαν τα κριτήρια επιλογής με αποτέλεσμα να μην προέκυψε κάποιο έργο το οποίο δεν επιλέχθηκε για να συνεχίσει στην αξιολόγηση.

Η αξιολόγηση που ακολουθεί γίνεται ανά κατηγορία έργου περιβάλλοντος.

7.4.1 Έργα διαχείρισης Σ.Α.

Στην συγκεκριμένη κατηγορία έργων περιλαμβάνονται ατα ακόλουθα έργα

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
---------------------	-------------

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
ΘΕΡΜΟΥ	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ
ΖΑΧΑΡΩΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΑ
ΠΥΡΓΟΥ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ
ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ
ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΑ

Πίνακας 7.4.i

Η κατηγορία αυτή χαρακτηρίζεται με υψηλό βαθμό στο δείκτη καταλληλότητας για ΣΔΙΤ. Ο λόγος είναι ότι στα 2 από τα 5 προτεινόμενα έργα περιλαμβάνεται επεξεργασία ΣΑ η οποία αναλόγως με την τεχνολογία που θα επιλεχτεί, διαθέτει προϊόντα τα οποία αργότερα μπορεί να εμπορευτεί ο φορέας. Βέβαια εδώ υπάρχει ο κίνδυνος να παράγονται τα προϊόντα αυτά αλλά να μην υπάρχουν αγοραστής αυτών είτε λόγω ποιότητας είτε λόγω τιμής πώλησης. Για το λόγο αυτό, ο κίνδυνος αυτός πρέπει να εξαλειφτεί όσο το δυνατόν σε μεγαλύτερο βαθμό πριν το έργο προκυρηχτεί.

Σημειώνεται ότι οι προτεινόμενες μονάδες επεξεργασίες των Δ. Ζαχάρω και Θέρμου πρέπει να εξεταστούν περαιτέρω σε σχέση με τον φορέα υλοποίησης του σε σχέση με τις ΣΔΙΤ. Πιο συγκεκριμένα από τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Σ.Α. προτείνεται η κατασκευή μίας Μονάδας Επεξεργασίας Σ.Α. σε κάθε Νομό της Περιφέρειας που θα εξυπηρετεί το πληθυσμό του Νομού. Στα πλαίσια αυτά μπορούν να προταθούν και να κατασκευαστούν τα συγκεκριμένα έργα αλλά το πιο πιθανόν είναι ο φορέας ανάθεσης και ο κύριος των έργων να μην είναι οι Δήμοι αλλά οι αντίστοιχες Νομαρχίες.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η αξιολόγηση των παραπάνω έργων με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης και την βαρύτητα τους

Κριτήρια αξιολόγησης	Σ.Β.	10	25	29	32	24
Αναγκαιότητα του έργου	40%	7	5	5	2	7
Καταλληλότητα για ΣΔΙΤ	40%	7	8	5	2	7
Ωριμότητα του έργου	20%	2	7	2	1	2
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ		6	6,6	4,4	1,8	6

Πίνακας 7.4.ii

Από την αξιολόγηση που έγινε προέκυψε την πρώτη θέση κατέλαβε η Παροχή υπηρεσίας συλλογής απορριμμάτων Δήμου Πύργου. Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει η σαφής υπεροχή του συγκεκριμένου έργου σε θέματα ωριμότητας του έργου, σε σχέση με τα έργα που περιλαμβάνουν επεξεργασία ΔΣΑ. Στην παροχή υπηρεσιών συλλογής απορριμμάτων Δ. Πύργου δεν έχει γίνει κάποιο βήμα προς την ωρίμανση του, αλλά οι διαδικασίες που απαιτούνται είναι σαφέστατα λιγότερες από τα άλλα έργα ΔΣΑ. Επιπλέον, για το έργο αυτό υπάρχει καταγεγραμμένος στα στοιχεία ο προϋπολογισμός του ο οποίος ανέρχεται σε 35 εκ. ευρώ για 30 έτη και η πρόθεση του φορέα να προχωρήσει προς την κατεύθυνση υλοποίησης του.

Σημειώνεται ότι για το έργο με κωδ.32 η βαθμολογία προκύπτει πολύ χαμηλή μιας και αναφέρεται σε εφαρμογή προγράμματος ανακύκλωσης στο Δήμο Αροάνιας όπου οι ποσοότητες των Σ.Α. είναι πολύ μικρές λόγω του μικρού πληθυσμού του Δήμου.

7.4.2 Έργα διαχείρισης Υ.Α.

Στην συγκεκριμένη κατηγορία έργων περιλαμβάνονται ατα ακόλουθα έργα

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
---------------------	-------------

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΕΕΛ Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ & ΕΕΛ
ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΕΛ ΓΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ
ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΕΛ
ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ

Πίνακας 7.4.iii

Στην κατηγορία αυτή των έργων υπάρχουν τα πιο αναγκαία έργα για υλοποίηση. Παράλληλα, ο δείκτης ωριμότητας για τα δύο από αυτά (Δήμου Αποδοτίας και Μεσσάτιδος) είναι πολύ υψηλός. Ως εκ τούτου, παρόλο που κάποια από αυτά παρουσιάζουν μικρή απόδοση στο κριτήριο καταλληλότητας για ΣΔΙΤ, παρουσιάζουν το μεγαλύτερο συνολικό βαθμό αξιολόγησης ως κατηγορία έργων.

Στην πρώτη θέση αξιολόγησης βρίσκεται το έργο της ΔΕΥΑ Αιγίου που περιλαμβάνει την επέκταση της ΕΕΛ του Αιγίου και το έργο σύνδεσης με το Δήμο Ακράτας. Το έργο αυτό παρουσιάζει την υψηλότερη αναγκαιότητα από τα προτεινόμενα της συγκεκριμένης κατηγορίας μιας και πρόκειται να λύσει το χρόνιο πρόβλημα που υπάρχει στην περιοχή της ανατολικής Αιγιάλειας λόγω της μη κατασκευής ΕΕΛ στην περιοχή. Παράλληλα, το έργο εμφανίζει υψηλή βαθμολογία στο δείκτη καταλληλότητας για ΣΔΙΤ. Συνοπτικά οι λόγοι για την υψηλή καταλληλότητα για ΣΔΙΤ είναι οι ακόλουθοι:

- ο προϋπολογισμός του έργου είναι υψηλός αφού περιλαμβάνει την κατασκευή του δικτύου αποχέτευσης από το Δ. Ακράτας μέχρι την ΕΕΛ του Δ. Αιγίου

- το έργο περιλαμβάνει και την επεξεργασία των λυμάτων με αποτέλεσμα να είναι πιο εύκολη η αποληρωμή του ιδιώτη μέσω των ανταποδοτικών τελών

Ιδιαιτερότητα του έργου αποτελεί το γεγονός ότι περιλαμβάνει επέκταση υφιστάμενης ΕΕΛ. Είναι πιθανό να δημιουργηθεί πρόβλημα όσον αφορά την συνύπαρξη διαφορετικών φορέων λειτουργίας για την υφιστάμενη ΕΕΛ και για την επέκτασή της. Μια λύση που μπορεί να εξεταστεί φυσικά αν το επιθυμεί ο φορέας, είναι να συμπεριλάβει στη ΣΔΙΤ και την λειτουργία της υφιστάμενης ΕΕΛ. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να λυθούν και θέματα που αφορούν την μεταφορά του προσωπικού που λειτουργεί την υφιστάμενη εγκατάσταση. Το συγκεκριμένο έργο, παρόλο που παρουσιάζει πολύ χαμηλή επίδοση στο θέμα ωριμότητας, έχει την υψηλότερη βαθμολογία από όλα τα έργα περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος που εξετάζονται στο παρόν τμήμα της μελέτης.

Στις επόμενες θέσεις αξιολόγησης στην συγκεκριμένη κατηγορία έργων, είναι η πρόταση του Δ. Μεσσάτιδος για κατασκευή του έργου της αποχέτευσης του Δήμου και η πρόταση του Δ. Αποδοτίας που περιλαμβάνει ολοκληρωμένη διαχείριση των υγρών αποβλήτων (δηλ αποχέτευση και ΕΕΛ). Πρόκειται για δύο έργα με σχετική ωριμότητα και υψηλή αναγκαιότητα. Για μεν το έργο του Δ. Μεσσάτιδος έχουν γίνει όλες οι απαραίτητες μελέτες (έως τεχνική Προμελέτη) ενώ ο Δ. Αποδοτίας βρίσκεται στην φάση της εκπόνησης των μελετών αυτών. Στοιχεία προϋπολογισμού έργου υπάρχουν μόνο για την κατασκευή του δικτύου αποχέτευσης του Δ. Μεσσάτιδος ο οποίος ανέρχεται σε 12 εκ. ευρώ.

Τα έργα αυτά παρουσιάζουν σχετικά χαμηλή βαθμολογία στην καταλληλότητα για ΣΔΙΤ.

- Για το έργο του Δ. Αποδοτίας ο λόγος είναι κυρίως ότι το δίκτυο που θα κατασκευαστεί θα είναι πολύ μεγάλο μιας και πρόκειται για έναν Δήμο με ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά(σημαντικοί ορεινοί όγκοι με μεγάλα υψόμετρα), μεγάλο διασκορπισμό των δημοτικών διαμερισμάτων

και με μικρό αριθμό μόνιμων κατοίκων, που συνεπάγεται υψηλό κόστος ανταποδοτικών οφελών ανά κάτοικο για την αποληρωμή του Ιδιώτη.

- Για το έργο του Δ. Μεσσάτιδος, ο λόγος είναι ότι το έργο περιλαμβάνει την κατασκευή μόνο του δικτύου αποχέτευσης και σύνδεσης με την υφιστάμενη ΕΕΛ του Δήμου Πατρέων. Τα έργα τέτοιου είδους έχουν μικρότερα ανταποδοτικά οφέλη από αυτά που περιλαμβάνουν την επεξεργασία των λυμάτων όπου τα λειτουργικά έξοδα είναι υψηλότερα.

Όσον αφορά τα υπόλοιπα έργα της κατηγορίας (του Δ. Αροάνιας και του Δ. Αντίρριου) αν είχαν υψηλή ωριμότητα θα είχαν την ίδια περίπου βαθμολογία με τα έργα του Δ. Αποδοτίας και Δ. Μεσσάτιδος αντίστοιχα, μιας και παρουσιάζουν παρόμοια χαρακτηριστικά από πλευράς υλοποίησης με ΣΔΙΤ.

Έργα ύδρευσης

Στην συγκεκριμένη κατηγορία έργων περιλαμβάνονται τα ακόλουθα έργα

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	ΕΡΓΑ ΥΔΡΟΜΑΣΤΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΟΡΕΙΝΟΥΣ ΟΓΚΟΥΣ ΓΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗ Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ
ΣΚΙΑΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ
ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	ΦΡΑΓΜΑ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ (Υδροηλεκτρικό & υδροδότηση – διυλιστήριο)

Και στην κατηγορία αυτή των έργων περιλαμβάνονται έργα με πολύ υψηλό δείκτη αναγκαιότητας. Ο δείκτης ωριμότητας είναι σχετικά χαμηλός καθώς μόνο το ένα από αυτά (Αξιοποίηση του φράγματος του Σελινούντα) έχουν κάποια ωριμότητα.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η αξιολόγηση των παραπάνω έργων με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης και την βαρύτητα τους

Κριτήρια αξιολόγησης	Σ.Β.	13	28	30	30-B
Αναγκαιότητα του έργου	40%	7	7	9	9
Καταλληλότητα για ΣΔΙΤ	40%	3	5	5	2
Ωριμότητα του έργου	20%	1	1	4	6
ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ		4,2	5	6,4	5,6

Σημειώνεται ότι το έργο της ΔΕΥΑ Αιγίου αξιολογήθηκε δύο φορές. Την πρώτη ως έργο υδρομάστευσης και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και την δεύτερη μόνο ως έργο υδρομάστευσης. Ο λόγος για τον οποίο έγινε αυτό είναι το γεγονός ότι το έργο της υδρομάστευσης είναι σχετικά ώριμο ενώ το έργο της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας βρίσκεται ακόμα σε επίπεδο ιδέας και διερεύνησης.

Από την ανάλυση του έργου της ΔΕΥΑ Αιγίου, φαίνεται ότι το έργο που περιλαμβάνει το μικρό υδροηλεκτρικό έργο βρίσκεται σε υψηλότερη σειρά κατάταξης μιας και η μιση ωριμότητα του αντισταθμίζεται από την υψηλότερη καταλληλότητα του για ΣΔΙΤ μιας και θα εξασφαλίζει την ταχύτερη και πιο εύκολη αποπληρωμή του, λόγω των εσόδων από την πώληση της ενέργειας. Παράλληλα το γεγονός αυτό δίνει την ευκαιρία στον φορέα να διατηρήσει χαμηλά τη χρέωση στους κατοίκους.

Τα άλλα 2 προτεινόμενα έργα δεν παρουσιάζουν καμμία ωριμότητα αφού δεν γίνεται αναφορά ούτε για την ιδιοκτησία της γης όπου θα κατασκευαστούν.

7.4.3 Έργα αξιοποίησης ΑΠΕ

Στην συγκεκριμένη κατηγορία έργων περιλαμβάνονται τα ακόλουθα έργα

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΟ ΚΡΕΤΖΕ

ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΔΥΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ
ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΠΥΡΓΟΥ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ
ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΜΕΣΣΑΤΙΔΟΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ
ΦΑΡΡΩΝ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

Πίνακας 7.4.iiiv

Αυτή η κατηγορία των έργων χαρακτηρίζεται από μικρή αναγκαιότητα. Ο λόγος είναι ότι η αξιοποίηση των ΑΠΕ δεν αποτελεί τόσο πολύ αναγκαιότητα για την περιοχή μιας και δεν παρουσιάζει ελλείψεις σε ενεργειακό επίπεδο, αλλά είναι περισσότερο ευκαιρία για τους φορείς της Περιφέρειας. Παράλληλα στο σύνολο των έργων της κατηγορίας αυτής δεν υπάρχει ωριμότητα μιας και οι φορείς δεν παρουσιάστηκαν να είχαν στις προτεραιότητες τους να προετοιμάσουν τέτοιου είδους έργα.

7.4.4 Έργα φυσικού περιβάλλοντος

Αυτή η κατηγορία των έργων παρουσιάζει ομοιότητες με τα αντίστοιχα έργα αξιοποίησης ΑΠΕ. Έτσι όπως και τα έργα αξιοποίησης ΑΠΕ έτσι και αυτή η κατηγορία των έργων χαρακτηρίζεται από μικρή αναγκαιότητα. Ο λόγος είναι ότι η αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος δεν αποτελεί αναγκαιότητα για την περιοχή, αλλά είναι περισσότερο ευκαιρία για τους φορείς της Περιφέρειας. Επιπλέον τα σύνολο των έργων της κατηγορίας αυτής δεν χαρακτηρίζεται από υψηλή ωριμότητα δεν υπάρχει ωριμότητα μιας και οι φορείς δεν παρουσιάστηκαν να είχαν στις προτεραιότητες τους να προετοιμάσουν τέτοιου είδους έργα.

Για τους παραπάνω λόγους, το πεδίο των βαθμολογιών και κατ επέκταση η κατάταξη των προτεινόμενων έργων είναι στο ίδιο επίπεδο μεταξύ τους.

Σημειώνεται ότι τα έργα που πρότεινε ο Δήμος Αντιρίου εξεταστηκαν δύο φορές. Την πρώτη το καθένα ξεχωριστά και τη δεύτερη και τα δύο μαζί οπότε και παρουσιάζουν υψηλότερο δείκτη καταλληλότητας για ΣΔΙΤ. Επιπλέον σημειώνουμε την μηδενική κατάλληλότητα του έργου , όπου ο φορέας αναφέρει ότι το προτεινόμενο έργο δεν θα έχει έσοδα. Προϋπολογισμοί για τα προτεινόμενα έργα δεν υπάρχουν εκτός από το έργο του Δήμου Κεκροπίας όπου ο φορέας προτείνει 30 εκ ευρώ για 50 έτη κυριότητας και λειτουργίας και για το έργο του Δ. Παράβολας ο οποίος προτείνει για κατασκευή το ποσό των 3 εκ ευρώ.

Σε αυτή την κατηγορία των έργων ξεχωρίζουν τα πιο «εμπορικά» έργα. Η αναφορά γίνεται για τα έργα:

- Συνεδριακό, Πολιτιστικό & Αθλητικό Κέντρο του Δήμου Αρχαιάς Ολυμπίας
- Κατασκευή γηπέδου Γκολφ στο Δήμο Κεκροπίας
- Συνεδριακό – εκθεσιακό κέντρο και μαρίνα στο πρώην εργοταξιακό χώρο της γέφυρας Ρίου- Αντιρίου

Τα έργα αυτά σκοπεύουν στην προσέλκυση πελατών υψηλότερων οικονομικών στρωμάτων ενώ παράλληλα οι ιδιαιτερότητες της Αρχαίας Ολυμπίας ως γενέτερια των Ολυμπιακών αγώνων, εξασφαλίζουν σε πολύ μεγάλο μέρος την επιτυχία της υλοποίησης του έργου με ΣΔΙΤ.

7.5 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η κατάταξη των αξιολογημένων έργων ανεξαρτήτου κατηγορίας παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα.

ΚΑΤ/ ΞΗ	ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ	ΒΑΘΜ.
1	ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΕΛ ΓΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΔΗΜΟ ΑΚΡΑΤΑΣ	6,8
2	ΠΥΡΓΟΥ	ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ	6,6
3	ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	ΦΡΑΓΜΑ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ (Υδροηλεκτρικό & υδροδότηση – διωλιστήριο)	6,4
4	ΜΕΣΣΑΤΙΔ ΟΣ	ΔΙΚΤΥΟ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	6,2
5	ΘΕΡΜΟΥ	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ	6
6	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΑ	6
7	ΑΠΟΔΟΤΙΑ Σ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ & ΕΕΛ	6

ΚΑΤ/ ΞΗ	ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ	ΒΑΘΜ.
8	ΔΕΥΑ ΑΙΓΙΟΥ	ΦΡΑΓΜΑ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ (Υδροδότηση – δυλιστήριο)	5,6
9	ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΕΕΛ	5,4
10	ΣΚΙΑΛΛΟΥΝ ΤΟΣ	ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ ΠΟΣΙΜΟΥ ΝΕΡΟΥ	5
11	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΜΑΡΙΝΑ, ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ & ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΡΙΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	5
12	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΓΙΑ ΕΕΛ Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	4,4
13	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ & ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	4,4
14	ΣΚΙΑΛΛΟΥΝ ΤΟΣ	ΣΥΛΛΟΓΗ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ, ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗ & ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΠΟΡ/ΤΩΝ	4,4
15	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ & ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΡΙΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	4,2
16	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΜΑΡΙΝΑΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑΚΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΡΙΟΥ ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	4,2

ΚΑΤ/ ΞΗ	ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ	ΒΑΘΜ.
17	ΝΑΥΠΑΚΤ ΟΣ	ΕΡΓΑ ΥΔΡΟΜΑΣΤΕΥΣΗΣ ΑΠΟ ΟΡΕΙΝΟΥΣ ΟΓΚΟΥΣ ΓΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗ Δ. ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	4,2
18	ΠΑΝΑΙΤΩΛ ΙΚΟΥ	ΔΥΟ ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	4
19	ΑΜΑΛΙΑΔΑ Σ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	3,4
20	ΑΜΑΛΙΑΔΑ Σ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΑΣΟΥΣ ΕΚΤΑΣΗΣ 900ΣΤΡ.	3,4
21	ΑΜΦΙΛΟΧΙ ΑΣ	ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΟ ΚΡΕΤΖΕ	3,2
22	ΚΕΚΡΟΠΙΑ Σ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΓΗΠΕΔΟΥ ΓΚΟΛΦ	3,2
23	ΠΑΝΑΙΤΩΛ ΙΚΟΥ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	3,2
24	ΠΑΝΑΙΤΩΛ ΙΚΟΥ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	3,2
25	ΠΥΡΓΟΥ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΙΟΛΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	3,2

ΚΑΤ/ ΞΗ	ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ	ΒΑΘΜ.
26	ΜΕΣΣΑΤΙΔ ΟΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	3,2
27	ΙΝΑΧΟΥ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ	3,2
28	ΑΠΟΔΟΤΙΑ Σ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	3
29	ΑΠΟΔΟΤΙΑ Σ	ΜΙΚΡΑ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	3
30	ΣΚΙΛΛΟΥΝ ΤΟΣ	ΜΙΚΡΟ ΥΔΡΟΗΛΕΚΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ	3
31	ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	3
32	ΦΑΡΡΩΝ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ	3
33	ΝΑΥΠΑΚΤ ΟΣ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΦΑΡΑΓΓΙΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ EXTREME SPORTS	2,8
34	ΝΑΥΠΑΚΤ ΟΣ	ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΣΤΟ ΑΛΣΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΑΣΤΡΟΥ	2,8
35		ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ	2,8

ΚΑΤ/ ΞΗ	ΔΗΜΟΣ / ΔΕΥΑ	ΕΡΓΑ	ΒΑΘΜ.
	ΠΑΡΑΒΟΛΑ Σ	ΟΡΕΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
36	ΑΜΦΙΛΟΧΙ ΑΣ	ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΟ ΚΟΥΛΟΥΡΙ ΣΠΑΡΤΟΥ	2,4
37	ΝΑΥΠΑΚΤ ΟΣ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ - ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ 3 ΧΛΜ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	2,4
38	ΒΡΑΧΝΑΪΚ ΩΝ	ΘΕΑΤΡΟ & ΑΝΑΨΥΚΤΗΡΙΟ ΣΤΟ ΠΕΡΙΑΣΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΒΡΑΧΝΑΪΚΩΝ - ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΑΙΟΛΙΚΟ & ΗΛΙΑΚΗ	2,4
39	ΜΕΣΣΑΤΙΔ ΟΣ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΟΡΕΙΟΝΟΥ ΟΓΚΟΥ ΓΙΑ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟ ΠΛΑΓΙΑΣ & ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΘΗΡΑΣ	2,4
40	ΑΝΑΚΤΟΡΙ ΟΥ	ΕΡΓΑ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ & ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ & ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΑΛΤΙΝΗ	2
41	ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ ΣΑ	1,8
42	ΠΛΑΤΑΝΟ Υ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ & ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΥΗΝΟΛΙΜΝΗΣ	1,2

Πίνακας 7.5.i

Τα κυριότερα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αξιολόγηση είναι τα ακόλουθα:

- τα έργα που καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις αξιολόγησης είναι τα έργα Διαχείρισης Στερεών και Υγρών Αποβλήτων καθώς και τα έργα ύδρευσης. Ο κύριος λόγος για τον οποίο προέκυψε αυτό είναι ότι τα έργα αυτά είναι τα πιο ανταποδοτικά έργα και πιο πιθανά να υλοποιηθούν μέσω της διαδικασίας των ΣΔΙΤ
- στην συντριπτική πλειοψηφία των έργων η ωριμότητα είναι πολύ μικρή με αποτέλεσμα να μην υπάρχει διαμορφωμένο το μέγεθος του έργου τόσο όσον αφορά στο φυσικό του αντικείμενο όσο και στον προϋπολογισμό του
- για τα έργα που διαθέτουν κάποιου βαθμού ωριμότητα, μπορούν να ξεκινήσουν οι διαδικασίες ένταξης στο αναπτυξιακό πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ με σκοπό την ολοκλήρωση των απαραίτητων ενεργειών ωρίμανσής τους για υλοποίηση μέσω ΣΔΙΤ

8. Αναγκαία επόμενα βήματα

8.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ

Αναλόγως του αν στο αντικείμενο της Σύμπραξης περιλαμβάνεται και η χρήση ακινήτων για την κατασκευή έργων, η παρούσα ενότητα έχει καθοριστική σημασία στην επιτάχυνση έργων ΣΔΙΤ. Είναι προφανές ότι ο βαθμός ετοιμότητας του Δημόσιου Τομέα και η πληρότητα των φακέλων και των στοιχείων, με βάση τα όσα θα αναφερθούν στην παρούσα ενότητα, θα καθορίσει τελικά τόσο την ωριμότητα των προτεινόμενων ΣΔΙΤ, όσο και την ταχύτητα υλοποίησής τους.

Το σημαντικότερο πρόβλημα σε κάθε Φορέα / Αναθέτουσα Αρχή είναι η αδυναμία δημιουργίας μηχανισμού αξιολόγησης και αξιοποίησης των περιουσιακών της στοιχείων και η οργανωμένη ανάπτυξη δραστηριοτήτων επιχειρηματικής τους εκμετάλλευσης.

Ειδικό για τον Δημόσιο και τον Ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, η ανωτέρω διαπίστωση αποτελεί σοβαρό μειονέκτημα, αφού σύμφωνα με επίσημα και δημοσιευμένα στοιχεία φαίνεται να είναι κάτοχος του 70% περίπου της συνολικής ακίνητης περιουσίας της χώρας, ποσοστό το οποίο είναι ένα από τα υψηλότερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ωστόσο η συνολική εικόνα παρουσιάζει σημαντικές διαφοροποιήσεις από Φορέα σε Φορέα, αφού για παράδειγμα διαφορετικός βαθμός οργάνωσης και τεχνογνωσίας υπάρχει σε μεγάλους οργανισμούς, όπως ο ΟΤΕ, η ΚΕΔ, η ΓΑΙΑ ΟΣΕ, κ.λ.π., και διαφορετικός στους ΟΤΑ ή και σε μικρότερους σε μέγεθος οργανισμούς του Δημόσιου και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.

Είναι προφανές ότι η μεθοδολογία που θα παρατεθεί στη συνέχεια θα αποτελέσει ένα σοβαρό εργαλείο σε κάθε Αναθέτουσα Αρχή, η έκταση ωστόσο εφαρμογής της έγκειται στις δυνατότητες που έχει ο κάθε Φορέας σε ότι αφορά το υφιστάμενο στελεχιακό δυναμικό, ή την δυνατότητα χρήσης συμβούλων και

γενικότερα με την δυνατότητα χρηματοδότησης τέτοιας μορφής δραστηριοτήτων (υπάρχει η δυνατότητα ένταξης τους στον ΘΗΣΕΑ για την κάλυψη προσυμβατικών αναγκών μιας ΣΔΙΤ),

Είναι προφανές ότι η χρήση της μεθοδολογίας που θα ακολουθήσει μπορεί να έχει εφαρμογή είτε κατά περίπτωση, είτε και συνολικά σε ένα επιχειρησιακό σχέδιο κωδικοποίησης και αξιολόγησης περιουσιακών στοιχείων σε κάθε Φορέα,

Για την διενέργεια τέτοιας μορφής δραστηριοτήτων απαιτείται:

- διερεύνηση, ταξινόμηση και καταγραφή ακίνητης περιουσίας.
- βέλτιστη αξιοποίηση χαρτοφυλακίου ακινήτων.
- ανάδειξη υπεραξιών,
- ανάπτυξη δραστηριοτήτων επιχειρηματικής εκμετάλλευσης.

Στην συνέχεια παρατίθενται τα μεθοδολογικά στάδια δημιουργίας ενός πλήρους μηχανισμού αξιολόγησης των ακινήτων κάθε Αναθέτουσας Αρχής, δεδομένο το οποίο αφορά σημαντικό τμήμα της ζήτησης των Συμπράξεων.

ΣΤΑΔΙΟ 1:

Αφορά την υλοποίηση τριών (3) Υποσταδίων και ειδικότερα την συγκέντρωση ; των βασικών τεχνικών χαρακτηριστικών των ακινήτων, των στοιχείων του ιδιοκτησιακού καθεστώτος - καταγραφή συναφών προβλημάτων, και τον προσδιορισμό της αξίας αυτών (λογιστική, αντικειμενική, εμπορική),

ΥΠΟΣΤΑΔΙΟ Ι: Συγκέντρωση Τεχνικών Στοιχείων Ακινήτων	
ΣΤΟΧΟΙ:	Καταγραφή των Τεχνικών χαρακτηριστικών των ακινήτων;; <ul style="list-style-type: none">• Πλήρης τοπογραφική αποτύπωση (γεωγραφική θέση,

ΜΕΘΟΔΟΙ:	α)Σύνταξη πλήρων τοπογραφικών σχεδίων όπου δεν υπάρχουν, με επί τόπου αποτύπωση όλων των τεχνικών χαρακτηριστικών των ακινήτων (εμβαδόν, κλίσεις εδάφους κ.λ.π.).
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:	Λημιουονία τεχνικών υποφακέλλων με κωδικοποιημένα

Πίνακας 8.1.i

Αναλυτικότερα τα ανωτέρω αναφερόμενα εξειδικεύονται ως εξής :

Τοπογραφική Αποτύπωση: Σε περίπτωση μη ύπαρξης ακριβούς αποτύπωσης (τοπογραφικά σχέδια, κτηματολογικά διαγράμματα κ.λ.π.) ή εφόσον τα διατιθέμενα σχέδια είναι ελλιπή, συντάσσεται πλήρες τοπογραφικό σχεδιάγραμμα στο οποίο να εμφανίζονται υποχρεωτικά και αναλυτικά τα κάτωθι:

- 1, Γεωγραφική θέση ακινήτου (νομός, πόλη, δήμος, κ.λ.π.).
- 2, θέση ακινήτου σε σχέση με τους οδικούς άξονες της ευρύτερης περιοχής,
- 3, Ακριβής επιφάνεια ακινήτου και υπάρχουσες κλίσεις εδάφους.
- 4, Όμορα ακίνητα και υπάρχουσες σε αυτά οδικές και λοιπές προσβάσεις.
- 5, Πλήθος και είδος κτιρίων που υπάρχουν στο ακίνητο και τα αρχιτεκτονικά τους σχέδια.
- 6, Όροι δόμησης ακινήτου.
- 7, Απαιτούμενες εγκρίσεις για την δόμηση και αξιοποίηση του.

Χωροταξικά - Πολεοδομικά Στοιχεία: Αναλύονται όλα τα χωροταξικά και πολεοδομικά χαρακτηριστικά της περιοχής που βρίσκεται το ακίνητο (γήπεδο) και διερευνάται το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (Νόμοι, Προεδρικά Διατάγματα, Υπουργικές Αποφάσεις, κ.λ.π.), που προσδιορίζει τη δυνατότητα δόμησης του ακινήτου.

Στα στοιχεία αυτά περιλαμβάνονται:

- Χρήσεις γης.
- Συντελεστές κάλυψης και εκμετάλλευσης,
- Περιορισμοί δόμησης σε σχέση με τους Οδικούς Άξονες.
- Δυνατότητα χαρακτηρισμού του ακινήτου (για οικιστική ή τουριστική χρήση, κ.λ.π.),

Δεσμεύσεις: Περιλαμβάνεται η διερεύνηση του θεσμικού πλαισίου που προσδιορίζει περιορισμούς και δεσμεύσεις στην αξιοποίηση των ακινήτων (γηπέδων). Οι περιορισμοί αυτοί μπορεί να αναφέρονται:

- 1, Σε ύπαρξη ή πιθανολογήσει αρχαιολογικών ευρημάτων στην περιοχή του ακινήτου.
- 2, Στον χαρακτηρισμό του ακινήτου ή μέρους αυτού ως δασικής ή αναδασωτέας έκτασης,
- 3, Στον χαρακτηρισμό της περιοχής ως «ειδικά προστατευόμενης» ή περιοχής "ειδικού φυσικού κάλλους",
- 4, Σε ύπαρξη οποιωνδήποτε δεσμεύσεων από άλλους Φορείς (π.χ. δέσμευση από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, δέσμευση ύψους από Υ.Π.Α. κ.λ.π.).

ΥΠΟΣΤΑΔΙΟ II: Συγκέντρωση Νομικών Στοιχείων	
ΣΤΟΧΟΙ:	Η συγκέντρωση όλων των στοιχείων που αφορούν το ιδιοκτησιακό καθεστώς των ακινήτων και η καταγραφή όλων των προβλημάτων που αφορούν στην κατοχύρωση της
ΜΕΘΟΔΟΙ:	Έρευνα σε αρμόδιους Φορείς (π.χ. ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΠΟΙΟ, κ.λ.π.), Υποθηκοφυλακεία. Εθνικό Κτηματολόγιο,
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:	Δημιουργία νομικού υποφακέλλου με πλήρη ιδιοκτησιακά στοιχεία (τίτλοι κυριότητας, πιστοποιητικά, κ.λ.π,) και

Πίνακας 8.1.ii

Αναλυτικότερα τα ανωτέρω αναφερόμενα εξειδικεύονται ως εξής :

Συγκέντρωση Τίτλων: θα αναζητηθούν οι τίτλοι ιδιοκτησίας όλων των ακινήτων, δηλαδή Πράξεις Απαλλοτρίωσης, σχετικά ΦΕΚ, πιθανά συμβόλαια αγοράς, πιστοποιητικά μετεγγραφής και γενικό όλα εκείνα τα στοιχεία που θα κατοχυρώνουν την κυριότητα είτε τη δυνατότητα χρήσης των γηπέδων με τα αντίστοιχα σχεδιαγράμματα που τα συνοδεύουν,

Έλεγχος Τίτλων - Καταγραφή Προβλημάτων: θα γίνει λεπτομερής έλεγχος όλων των παραπάνω αναφερομένων τίτλων ιδιοκτησίας και θα καταγραφούν όλα τα προβλήματα που επηρεάζουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς (π.χ. δουλείες, διεκδικήσεις, χαρακτηρισμοί εκτάσεων ως δασικών ή αναδασωτέων, βάρη, οφειλές ΤΑΠ κ.λ.π.) και σύντομη περίληψη των ενεργειών που θα πρέπει να δρομολογηθούν από τον Φορέα.

Ταξινόμηση ενός αριθμού από τα σημαντικότερα προς διερεύνηση ακίνητα, τα οποία θα καθορίσουν από τον Φορέα ύστερα από σχετική πρόταση του Συμβούλου και αρχική αξιολόγηση (με ομαδοποίηση τους) των δυνατοτήτων αξιοποίησης - ανάπτυξης τους.

ΥΠΟΣΤΑΔΙΟ III: Συγκέντρωση Οικονομικών Στοιχείων	
ΣΤΟΧΟΙ:	Προσδιορισμός λογιστικής αξίας (book value) - αντικειμενικής αξίας (tax value) και εκτίμηση Εμπορικής
ΜΕΘΟΔΟΙ:	Λογιστική Αξία: θα προσδιοριστεί από τα στοιχεία των τίτλων συμβολαίων αγοράς, πράξεις απαλλοτρίωσης κ.λ.π., θα υπολογιστούν οι αποσβέσεις καθώς και η αναπόσβεστη αξία των ακινήτων. Αντικειμενική Αξία: θα προσδιοριστεί από τους πίνακες
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:	Δημιουργία υποφακέλλου οικονομικών στοιχείων των ακινήτων με την λογιστική, την αντικειμενική και την

Πίνακας 8.1.iii

Αναλυτικότερα τα ανωτέρω αναφερόμενο εξειδικεύονται ως εξής :

Λογιστική Αξία; Η λογιστική αξία (book value) των ακινήτων αποτελεί την αφετηρία από την οποία θα προκύψει ο προσδιορισμός της υπεραξίας από την αξιοποίηση των ακινήτων του Φορέα. Στα πλαίσια αυτά θα αναζητηθούν όλα τα σχετικά στοιχεία από το λογιστήριο (τμήμα παγίων) ή από το αρχείο του Φορέα, οι τίτλοι αγοράς, οι τυχόν πράξεις απαλλοτρίωσης που έχουν συντελεστεί, κ.λ.π. Σε περίπτωση ύπαρξης κτισμάτων επί των γηπέδων θα προσδιοριστεί η αποσβεσθείσα και η αναπόσβεστη αξία αυτών.

Αντικειμενική Αξία: Η αντικειμενική αξία των γηπέδων (tax value) θα αποτελέσει και το πρώτο στοιχείο που μπορεί να προσεγγίσει την εμπορική αξία του συνόλου των ακινήτων του Φορέα, θα προσδιοριστεί όπως αναφέρθηκε νωρίτερα από το ΥΠΟΙΟ.

Εμπορική Αξία: θα γίνει προσέγγιση της εμπορικής αξίας (market value) των ακινήτων χρησιμοποιώντας συγκριτικά στοιχεία γειτονικών γηπέδων, Ακόμα θα προσδιοριστεί, αν αυτό είναι εφικτό, ο προσδιορισμός συντελεστού απόκλισης - αναγωγής της αντικειμενικής αξίας σε εμπορική αξία, λαμβάνοντας χαρακτηριστικό δείγμα ακινήτων.

ΣΤΑΔΙΟ 2

Περιλαμβάνει όλα τα περιουσιακά στοιχεία που αναφέρονται στο Στάδιο 1, με τα πληροφοριακά τους στοιχεία (γεωγραφική περιοχή, θέση, τοπογραφικά σχέδια, τυχόν υπάρχοντα κτίσματα, όροι δόμησης, τίτλοι, νομικές εκκρεμότητες και δεσμεύσεις κ.λ.π.).

Εντοπισμός σημαντικών ακινήτων:

ΣΤΟΧΟΙ:	Εντοπισμός των σημαντικότερων ακινήτων
ΜΕΘΟΔΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Καθορισμός κριτηρίων σημαντικότητας. • Πρώτη προκαταρκτική έρευνα αγοράς. • Βαθμολόγηση εκτάσεων με βάση τα κριτήρια που

ZHTOYMENO:	Λίστα με τα ανωτέρω ακίνητα με σύντομη αιτιολόγηση της
------------	--

Πίνακας 8.1.iv

Αναλυτικότερα οι ανωτέρω περιγραφόμενες υπηρεσίες, έχουν ως εξής ;

Καθορισμός Κριτηρίων: Θα καθοριστούν κριτήρια που επηρεάζουν τη σημαντικότητα των ακινήτων καθώς και την προτεραιότητα αξιοποίησής τους.

Τα κριτήρια καταρχήν μπορεί να είναι:

- 1, Η έκταση και η μορφή των ακινήτων,
- 2, Τα πρώτα δεδομένα της κτηματαγοράς της περιοχής των ακινήτων.
- 3, Οι δυνατότητες άμεσης δόμησης (όχι χρονοβόρες διαδικασίες αδειοδότησης).
- 4, Η διαφαινόμενη σε πρώτη φάση συναίνεση τοπικών Φορέων.
- 5, Η μη ύπαρξη άλλων γενικότερων δεσμεύσεων (δασικό, αρχαιολογία, κ.λ.π.),
- 6, Οι πρώτες ενδείξεις για ενδιαφέρον από υποψήφιους επενδυτές.

Κατάταξη Ακινήτων: Μετά την οριστικοποίηση των κριτηρίων θα γίνει προκαταρκτική έρευνα αγοράς και των προοπτικών που υπάρχουν σε αυτή και θα καθοριστούν συντελεστές βαρύτητας των παραπάνω κριτηρίων. Η βαθμολόγηση των ακινήτων για κάθε ένα κριτήριο, σε συνδυασμό με τον συντελεστή βαρύτητας του κριτηρίου, Θα δώσει μια πρώτη κατάταξη και θα σχηματιστεί η λίστα με τα σημαντικότερα, τα οποία θα αξιολογηθούν περαιτέρω κατά την φάση του Σταδίου 3.

ΣΤΑΔΙΟ 3

Είναι προαιρετικό και σαφώς αφορά μεγαλύτερους σε όγκο οργανισμούς του Δημόσιου και του Ευρύτερου Δημόσιου τομέα και ΟΤΑ, των οποίων το χαρτοφυλάκιο ακινήτων είναι σημαντικής αξίας και όγκου. Αφορά την κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου αξιοποίησης των ανωτέρω επιλεχθέντων περιουσιακών στοιχείων σε βάθος 3 - 5 έτη και επιμέρους Επιχειρηματικών Σχεδίων αξιοποίησης

των σημαντικότερων εξ αυτών, μέσω των οποίων θα επιτυγχάνεται η βέλτιστη αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας τους, Τα ανωτέρω Σχέδια αποτελούν προτάσεις αξιοποίησης για τις ομάδες ακινήτων του χαρτοφυλακίου του Φορέα ή για συγκεκριμένα ακίνητα, Κάθε Σχέδιο Θα εξειδικεύεται σε μια ή και περισσότερες εναλλακτικές επενδυτικές προτάσεις, Αναλυτικότερα:

ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Πρώτη ανάλυση της υφιστάμενης και μελλοντικής ζήτησης γης στις περιοχές των γηπέδων. • Επισήμανση ανταγωνιστικών περιοχών – εκτάσεων.
ΜΕΘΟΔΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Συλλογή και αξιολόγηση διαθέσιμων μελετών. • Ερωτηματολόγια και συνεντεύξεις με παράγοντες (πολιτικούς, θεσμικούς, επιχειρηματικούς) για νέους τρόπους αξιοποίησης γης. • Ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις με υποψήφιους
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:	<ul style="list-style-type: none"> • Έρευνα οικονομικών παραγόντων που διαμορφώνουν τη ζήτηση γης στις εξεταζόμενες περιοχές. • Έρευνα υφισταμένων και υπό δημιουργία

Πίνακας 8.1.v

Αναλυτικότερα τα ανωτέρω περιγραφόμενα, εξειδικεύονται ως εξής:

Ανάλυση Ανάπτυξης Γης: Η ανάλυση της ζήτησης γης θα βασιστεί σε λεπτομερή εξέταση των παραγόντων που επηρεάζουν τις επενδύσεις ακίνητης περιουσίας στις περιοχές των γηπέδων. Οι θέσεις των εκτάσεων θα προσδιορίσουν κατ' αρχήν τους παράγοντες που θα επηρεάσουν τη ζήτηση άρα και τους κλάδους και τους τομείς που θα πρέπει αρχικά να διερευνηθούν. Θα γίνει αρχική αξιολόγηση των ανταγωνιστικών εκτάσεων - περιοχών υπό ανάπτυξη (π.χ. αυτές για τις οποίες έχουν ζητηθεί ή και ληφθεί άδειες) και παράλληλα η εξέταση εν δυνάμει ανταγωνιστικών περιοχών. Ακολούθως θα διερευνηθεί η ανταγωνιστικότητα των

περιοχών αυτών σε σχέση με τις υπό εξέταση περιοχές, Τέλος θα εξεταστούν οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας που θεωρούνται βασικά οι συνθήκες, συγκυρίες και παράμετροι που επηρεάζουν την επιτυχία υλοποίησης Έργων αξιοποίησης ακινήτων.

Σε γενικές γραμμές θα εξεταστούν:

- Κανονισμοί.
- Δομές ευρύτερης περιοχής (Διοικητικές, Οικονομικές, Κοινωνικές, Γεωγραφικές, Κλιματολογικές κ.λ.π.).
- Κοινωνικοί-Οικονομικοί Πόροι.
- Επιχειρηματικά και Επενδυτικά Πρότυπα (standards).

Ασφάλεια Σχεδιασμού: Η ασφάλεια του σχεδιασμού αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην κατάρτιση και προώθηση των Επιχειρηματικών Σχεδίων αξιοποίησης ακινήτων. Για το λόγο αυτό θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα σχετικά με την Ασφάλεια Σχεδιασμού όπως αυτά έχουν καταγραφεί στη Βάση Δεδομένων κατά την υλοποίηση των Σταδίων 1 και 2.

Η διαδικασία που θα ακολουθηθεί είναι η παρακάτω:

- Εντοπισμός των νομικών/θεσμικών περιορισμών που πιθανόν αντιτίθενται σε κάποια ιδέα ή τρόπο αξιοποίησης (π.χ. αδειοδοτήσεις, ένταξη στο Σχέδιο Πόλεως, τροποποιήσεις Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου κ.λ.π.).
- Εξέταση των δυνατοτήτων προσαρμογής των αρχικών σκέψεων αξιοποίησης, ώστε να μην προσκρούουν σε νομικούς / θεσμικούς περιορισμούς.
- Εξέταση απαιτούμενου χρονικού διαστήματος για οριστική εξασφάλιση απαιτούμενων αδειών (π.χ. εισηγήσεις, προώθηση τους στο ΥΠΕΧΩΔΕ, τελικές υπογραφές κ.λ.π.).

Επισημαίνεται ότι κατά την παραπάνω διαδικασία θα ληφθούν υπόψη όλοι οι πιθανοί θεσμικοί περιορισμοί από τον πολεοδομικό κανονισμό μέχρι και την περιβαλλοντική νομοθεσία. Στην Ασφάλεια Σχεδιασμού περιλαμβάνεται και ο έλεγχος περιορισμών "πολιτικής φύσης" αλλά και η ύπαρξη επαρκών και αξιόπιστων υποδομών στις περιοχές που περιβάλλουν τα υπό εξέταση γήπεδα, Προμελέτη Σκοπιμότητας, η οποία αναλύεται σε 2 κύριους τομείς εργασιών:

- Στην οριστική διαμόρφωση περιεχομένου αρχικών προτάσεων για τα σημαντικότερα ακίνητα που θα επιλεγθούν, και
- Την αρχική αξιολόγηση προτάσεων.

Η ανωτέρω Προμελέτη μπορεί να συνοδεύεται και από γενικές χωροταξικές προτάσεις με περιγραφή των λειτουργιών και των εγκαταστάσεων, με αρχικές εκτιμήσεις του επενδυτικού κόστους και θα καταστρωθεί ένα αρχικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του project και η ετήσια κατανομή του επενδυτικού κόστους.

Οι επιμέρους αξιολογήσεις είναι σημαντικές, προκειμένου να διαφανούν σε πρώτη φάση τα πλεονεκτήματα και οι κίνδυνοι τόσο για τους πιθανούς επενδυτές όσο και για τον Φορέα. Η αξιολόγηση των προτάσεων αξιοποίησης θα γίνει με βάση τις αρχές ανάλυσης SWOT, η οποία αποτελεί μια σημαντική προσέγγιση διερεύνησης όλων των παραμέτρων κάθε αρχικής ιδέας - πρότασης και θα περιλαμβάνει : Ανάλυση Δυνατών Σημείων και Αδυναμιών και Ανάλυση Ευκαιριών και Κινδύνων.

ΣΤΑΔΙΟ 4

Αφορά την δυναμική αποτίμηση των ακινήτων για τα οποία έχουν εκπονηθεί Επιχειρηματικά Σχέδια με βάση το περιεχόμενο των σχεδίων αυτών.

ΥΠΟΣΤΑΔΙΟ I: Στρατηγικό Σχέδιο Αξιοποίησης

Στο πακέτο αυτό περιλαμβάνεται η κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου (Business Plan) διάρκειας 3-5 ετών το οποίο σε συνδυασμό με τα εκπονούμενα Επιχειρηματικά Σχέδια αξιοποίησης των σημαντικότερων ακινήτων που θα επιλεγθούν, θα στοχεύσει στη βέλτιστη αξιοποίηση της Ακίνητης περιουσίας του Φορέα στα πλαίσια στρατηγικών στόχων που θα καθοριστούν και θα μπορούσε ενδεικτικά να είναι:

- Η εξασφάλιση της ακίνητης περιουσίας του Φορέα, η προστασία και η αποτροπή απαξίωσης της.
- Η ανάδειξη των κρυμμένων στα ακίνητα υπεραξιών.
- Η κερδοφορία του Φορέα.
- Η ίδρυση θυγατρικής εταιρείας αξιοποίησης ακινήτων από τον Φορέα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί και να απαλλαγεί μεσομακροπρόθεσμα από την απασχόληση στον τομέα αυτό.

Ειδικότερα στο Στρατηγικό Σχέδιο πρέπει να περιλαμβάνονται τα εξής:

- Ανάλυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος
- Έρευνα της ελληνικής και ευρωπαϊκής αγοράς real Estate (ισχύον θεσμικό και φορολογικό πλαίσιο, τάσεις και προοπτικές, ανταγωνισμός, δραστηριοποιούμενες Εταιρείες - Φορείς κ.λ.π.).
- Προοπτικές αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας του Φορέα
- Χρηματοοικονομικό σχεδιασμό, φορολογικές επιπτώσεις, κόστος Επιχειρηματικών Σχεδίων.
- Διερεύνηση δυνατοτήτων συμμετοχής του Φορέα στα επενδυτικά project και πιθανοί τρόποι χρηματοδότησης της συμμετοχής του.
- Προτεραιότητες υλοποίησης των Επιχειρηματικών Σχεδίων.

ΥΠΟΣΤΑΔΙΟ Ι: Εκπόνηση Επιχειρηματικών Σχεδίων επιλεχθέντων Ακινήτων

Αφορά την κατάστροψη Επιχειρηματικών Σχεδίων στα σημαντικότερα ακίνητα τα οποία έχουν προταθεί, με την ολοκλήρωση του Σταδίου 3 και τα οποία έχουν τύχει της έγκρισης του Φορέα, Για τα παραπάνω ακίνητα μπορεί να κατατεθούν περισσότερες της μιας υλοποιήσιμες εναλλακτικές λύσεις στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδίου, Είναι προφανές ότι τα παραπάνω Επιχειρηματικά Σχέδια θα βασιστούν στις αρχικές ιδέες που αξιολογήθηκαν σε πρώτο στάδιο στη φάση του Σταδίου 3 και θα διερευνηθούν περαιτέρω. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να γίνει Χρηματοοικονομική Μελέτη Έρευνας Αγοράς Επενδύσεων όπως περιγράφεται παρακάτω, για κάθε ένα από τα σημαντικά ακίνητα, Αναλυτικότερα:

Ανάλυση Κόστους - Οφέλους (cost/benefit Analysis), η οποία βασίζεται σε μεθοδολογική προσέγγιση η οποία χρησιμοποιείται με επιτυχία, σε έργα Ανάπτυξης και Αξιοποίησης Ακίνητης Περιουσίας (Real Estate Development), Σημαντικό εργαλείο της προσέγγισης αυτής αποτελεί η ποσοτικοποίηση της επίδρασης εσωτερικών και εξωτερικών παραγόντων στην αξιοποίηση των ακινήτων. Στη βάση αυτή ποσοτικοποιούνται και αποτιμώνται η μείωση του κόστους, καθώς επίσης και οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, Από λογιστικής πλευράς λαμβάνεται υπόψη το σύνολο του σχετικού εσωτερικού και εξωτερικού κόστους.

Το εσωτερικό κόστος αφορά κόστος που καλύπτεται από πληρωμές των επενδυτών, δηλαδή:

- Κόστος γης / εκτάσεων.
- Κόστος κατασκευής.
- Κόστος υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας.
- Δάνεια.

- Αποσβέσεις, φόροι, τέλη, εισφορές, ασφάλιστρα.

Το εξωτερικό κόστος αφορούν κόστος που δεν καλύπτονται από τις πληρωμές των επενδυτών, δηλαδή:

- Έργα και δίκτυα υποδομής (συγκοινωνίες, παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, αποχετευτικά δίκτυα, τηλεπικοινωνίες κ.λ.π.).

Το κόστος και τα οφέλη μπορούν να διακριθούν σε 3 κατηγορίες:

- Άμεσα (άμεσης αξίας)
- Έμμεσα (έμμεσης αξίας)
- Μη ποσοτικοποιήσιμα.

Τα άμεσα οφέλη και το κόστος είναι αυτά που απορρέουν άμεσα από την επένδυση π.χ. έσοδα ή έξοδο από τις εκτάσεις, για την εσωτερική και εξωτερική ανάπτυξη των προτεινόμενων δραστηριοτήτων από τους επενδυτές κ.λ.π. Το έμμεσο κόστος και τα οφέλη προκύπτουν από την επίδραση των δραστηριοτήτων των επενδυτών σε άλλες περιοχές (marketability), Τα μη ποσοτικοποιήσιμα οφέλη και κόστος είναι αυτό για τα οποία δεν είναι δυνατή η αποτίμηση της αξίας. Τυπικό παράδειγμα αποτελεί η εικόνα, το κύρος, η φήμη του επενδυτή ή της περιοχής.

Η ανάλυση κόστους - οφέλους βασίζεται στη σύγκριση δύο περιπτώσεων: αρχικά θα εξεταστεί η περίπτωση χωρίς την επένδυση και θα υπολογιστούν σημαντικά μεγέθη όπως κόστος, αποδοτικότητα κ.λ.π. Ακολούθως τα παραπάνω μεγέθη θα υπολογιστούν για την περίπτωση πραγματοποίησης επενδύσεων. Η σύγκριση των δύο περιπτώσεων ως προς το κόστος και τα οφέλη θα καταδείξει τα τελικά αποτελέσματα (net effects) των επενδύσεων,

Εντοπισμός Υποψήφιων Επενδυτών, στον οποίο περιλαμβάνεται εμπειριστατωμένη ανάλυση και έρευνα της κτηματαγοράς των περιοχών και τον προσδιορισμό Ελλήνων και ξένων επενδυτών -επενδυτικών ομίλων. Συγκεκριμένα θα διερευνηθούν τα ακόλουθα:

- Ποιοι επενδυτές, επενδυτικοί όμιλοι και ποιες αναπτυξιακές εταιρείες έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για την αξιοποίηση των εκτάσεων στις υπό εξέταση περιοχές;
- Ποιο τα κίνητρα τους;
- Ποιες τιμές γης είναι σήμερα αποδεκτές από την αγορά και πως διαμορφώνεται ή τάση τους στο μέλλον;
- Υπάρχει ανάγκη και ζήτηση για παροχή εξειδικευμένων τρόπων αξιοποίησης;
- Πόσες επενδύσεις έγιναν τα τελευταία 5 έτη στην εγγύς περιοχή και ποιες είναι οι σημαντικότερες από αυτές;

Σύνοψη Στρατηγικής, η οποία θα προετοιμαστεί με βάση τα εκπονούμενα Επιχειρηματικά Σχέδια. Στο σχετικό έντυπο θα συνοψίζονται τα βασικά σημεία της Στρατηγικής τα οποία θα περιληφθούν στη συνέχεια και στο προωθητικό έντυπο, Στόχο θα έχει την παροχή πληροφοριών που θα επιτρέψει στους υποψήφιους επενδυτές να σχεδιάσουν την επικερδή απόδοση της επένδυσής τους και η οποία μπορεί να έχει τις παρακάτω μορφές:

- Αγορά ή ενοικίαση εκτάσεων,
- Μετοχική Συμμετοχή ή και Κοινοπραξίες,
- Επένδυση σε μετοχικό κεφάλαιο / συγχρηματοδότηση κ.λ.π,

θα αναζητηθούν οι πιθανοί επενδυτές και Θα επιδιωχθεί η παρουσία αυτών που είναι εξουσιοδοτημένοι για τη λήψη αποφάσεων. Ενδεικτικά αναφέρονται: θεσμικοί επενδυτές, διεθνείς και ελληνικές τράπεζες, εταιρίες παροχής υπηρεσιών, εταιρίες logistics κατασκευαστικές εταιρίες, εταιρίες επενδύσεων, ιδιώτες επενδυτές, λοιποί επενδυτές.

Αναλυτικότερα:

Τεχνικό Σχέδιο: Στην διαδικασία αυτή θα οριστικοποιηθούν οι τεχνικές λύσεις και θα προσδιοριστούν όλοι οι παράγοντες που επηρεάζουν την ομαλή υλοποίησή τους, καθώς και η άρση όλων των πιθανών εμποδίων.

Γενικά Αρχιτεκτονικά Σχέδια: Το κύριο αντικείμενο αυτής της διαδικασίας είναι η προετοιμασία γενικών Αρχιτεκτονικών Σχεδίων σε κλίμακα 1:500 ή 1:1000 για κάθε έκταση καθώς και του Χωροταξικού Σχεδίου (Layout Plan). Ο αρχιτεκτονικός σχεδιασμός θα αποτελέσει ένα σύνολο εισηγήσεων και προτάσεων τις οποίες θα μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Φορέας στις συζητήσεις με τους υποψήφιους επενδυτές και τις αρμόδιες αρχές που θα εμπλακούν στο σχεδιασμό.

Τα Αρχιτεκτονικά Σχέδια θα περιλαμβάνουν:

- Καταμερισμό χρήσεων (Zoning).
- Παρουσίαση των βέλτιστων λύσεων για την αποτελεσματική εκμετάλλευση των εκτάσεων για κτίρια, υπαίθριους χώρους κ.λ.π.
- Παρουσίαση της καλύτερης δυνατής χωροθέτησης / εκμετάλλευσης χώρου για τις εγκαταστάσεις υποδομής συμπεριλαμβανομένων του οδικού δικτύου, των εγκαταστάσεων Κ.Ω., κ.λ.π.
- Αλληλεπιδράσεις με τον περιβάλλοντα χώρο.

Οδικές Συνδέσεις Δίκτυα Κ.Ω.: θα ετοιμαστούν οι τεχνικές εισηγήσεις σχετικά με την πρόσβαση από την κάθε έκταση στο πρωτεύον, δευτερεύον και τριτεύον Οδικό Δίκτυο. Το θέμα αυτό είναι σημαντικό και στόχος είναι η δημιουργία ενός πλαισίου διαπραγμάτευσης του Φορέα με τις αρμόδιες Αρχές ώστε να προωθηθεί η δημιουργία συγκεκριμένων συνδέσεων που θα εξυπηρετούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις επιδιώξεις της. Επίσης στο ίδιο πακέτο θα προετοιμαστούν οι τεχνικές εισηγήσεις σχετικά με τη διαχείριση των υπηρεσιών Κ.Ω, σε κάθε έκταση.

Περιβαλλοντικές Επιπτώσεις: Θα εξεταστούν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου στον άμεσα περιβάλλοντα χώρο και την εγγύς περιοχή. Θα εξεταστεί η

συμμόρφωση των κατασκευαστικών έργων με τα όσα επιβάλλει η σχετική Ελληνική Νομοθεσία, θα εντοπιστούν πιθανές αποκλίσεις και οι τρόποι προσαρμογής σε περίπτωση αποκλίσεων. Για κάθε περίπτωση μη συμμόρφωσης που θα εντοπιστεί, θα διερευνηθεί το κατά πόσον υπάρχουν εξειδικευμένες τεχνικές λύσεις που μπορούν να διασφαλίσουν την αποδοχή του Έργου.

Χρονοδιάγραμμα - Χρονικός προγραμματισμός: Απαιτείται χρονοδιάγραμμα για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προτεινόμενων τεχνικών λύσεων. Το χρονοδιάγραμμα αυτό θα περιλαμβάνει και εκτίμηση του χρόνου που θα απαιτηθεί για την χορήγηση των απαιτούμενων αδειών (π.χ. εισηγήσεις, προώθηση του στο ΥΠΕΧΩΔΕ, τελικές υπογραφές, έκδοση τυχόν Προεδρικών Διαταγμάτων κ.λ.π.).

Προετοιμασία Εγγράφων για Χορήγηση Απαιτούμενων Αδειών: Εφόσον απαιτηθεί θα προετοιμαστούν τα σχετικά έγγραφα για την χορήγηση των απαιτούμενων αδειών, Τα έγγραφα αυτά θα αφορούν τις προς αξιοποίηση τελικά προτεινόμενες εκτάσεις και την υποδομή εντός των εκτάσεων αυτών,

Χρηματοοικονομικό Πλάνο: Η Στρατηγική Χρηματοδότησης θα προσαρμοστεί, εάν απαιτείται στα καινούργια δεδομένα που πιθανόν να έχουν προκύψει και θα αποτελέσει τη βάση για τον αναλυτικό χρηματοοικονομικό προγραμματισμό και εκτιμήσεις κόστους, Οι σχετικοί υπολογισμοί θα γίνουν με τρόπο που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στη συνέχεια για προσέλκυση δανειακών και επενδυτικών κεφαλαίων,

Αναλύοντας το σύνολο των στοιχείων και δεδομένων θα εκτιμηθούν οι ακόλουθοι δείκτες, μεγέθη και στοιχεία:

- Αναμενόμενοι Δείκτες Αποδοτικότητας.
- Προβλεπόμενες Μέσες Χρηματορροές.

ΣΤΑΔΙΟ 5

Το Στάδιο 5 αφορά την τεχνική και οικονομική υποστήριξη του Φορέα, για υλοποίηση Επιχειρηματικών Σχεδίων αξιοποίησης ακινήτων, σε ότι αφορά άντληση κεφαλαίων

Ως αντληθέντα κεφάλαια νοούνται τα ακόλουθα:

1. τα ίδια Κεφάλαια που θα καταβάλει ο Επενδυτής με τη μορφή του Μετοχικού Κεφαλαίου, είτε αυτοτελώς είτε σε οποιαδήποτε μορφής σύμπραξη με τον Φορέα,
2. τα τυχόν Δανειακά Κεφάλαια που θα εισρεύσουν με τη διασφάλιση, εγγυηθείς και εξασφαλίσεις του Επενδυτή,
3. τα τυχόν επιχορηγηθέντα από το Δημόσιο Κεφάλαια που θα εκταμιευθούν.
4. τα μισθώματα ενός (1) έτους που θα καταβληθούν στον Φορέα, ως μέρος του ανταλλάγματος εκχώρησης της εκμετάλλευσης ακινήτων (για όποιο υπάρξει μίσθωση).
5. το αντίτιμο των κεφαλαίων που θα εισρεύσουν από πώληση περιουσιακών στοιχείων.

Υποστήριξη για υλοποίηση Επιχειρηματικών Σχεδίων αξιοποίησης ακινήτων, σε ότι αφορά εκπόνηση απαραίτητων υποστηρικτικών μελετών και υπηρεσιών, όπως:

1. Τις απαιτούμενες έρευνες αγοράς,
2. Την πραγματοποίηση αναγκαίων επαφών με τρίτους και οργάνωση συναντήσεων,
3. Την συλλογή αναγκαίων στοιχείων, επεξεργασία - εξαγωγή συμπερασμάτων,
4. Την εκπόνηση των απαραίτητων οικονομοτεχνικών και λοιπών μελετών,
5. Την σύνταξη τευχών διαγωνισμών για ανάδειξη αναδόχων επενδυτών,
6. Την οργάνωση διαγωνιστικών εργασιών και την κατάρτιση σχεδίων συμβάσεων,

7. Την επιλογή, συντονισμό, εποπτεία και διοίκηση τυχόν εξειδικευμένων συμβούλων.
8. Την υποβολή τεκμηριωμένων προτάσεων προς τον Φορέα για την ανάληψη δράσεων.

ΣΤΟΧΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Πλάνο Υλοποίησης. • Έγγραφα / Παρουσιάσεις για προσέλκυση
ΜΕΘΟΔΟΙ:	<ul style="list-style-type: none"> • Σύνοψη των αποτελεσμάτων Συνεδρίου Επενδυτών. • Προετοιμασία Αρχιτεκτονικών Σχεδίων. • Οριστικοποίηση Χωροταξικών Σχεδίων (Concept Plans)
ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ:	<ul style="list-style-type: none"> • Επίκαιρο ποίηση Επιχειρηματικών Σχεδίων, • Τεχνικά Σχέδια. • Επενδυτικά και χορηγιατοδοτικά σχέδια

Πίνακας 8.1.vi

Στο Στάδιο αυτό θα επικαιροποιηθούν και θα εμπλουτιστούν τα Επιχειρηματικά Σχέδια που καταρτίστηκαν στο προηγούμενο Στάδιο 4, με βάση τα στοιχεία και τα δεδομένα που έχουν προκύψει από το Συνέδριο των Επενδυτών, Στόχος είναι να δημιουργηθεί ένα στενότερο σύνολο ενδιαφερομένων επενδυτών, οι ειδικές απαιτήσεις των οποίων θα ενσωματωθούν στον σχεδιασμό.

- Δείκτης Εσωτερικής Απόδοσης
- Εκτιμώμενη Περίοδος Αποπληρωμής,
- Ανάλυση Ευαισθησίας.
- Εκτιμώμενοι Ισολογισμοί.
- Λογαριασμοί Αποτελεσμάτων Χρήσης.

- Προϋπολογισμός.

Για να προσδιοριστεί το σύνολο των προαναφερθέντων δεικτών και μεγεθών απαιτείται η χρήση Αναλύσεως Ευαισθησίας (μια σειρά παραδοχών εξέτασης εναλλακτικών σεναρίων): 1. ΑΙΣΙΟΔΟΞΟ, 2. ΠΛΕΟΝ ΠΙΘΑΝΟ, 3. ΑΠΑΙΣΙΟΔΟΞΟ

Το Χρηματοοικονομικό Πλάνο θα προετοιμαστεί και θα ολοκληρωθεί στα εξής πακέτα:

1. Εκτίμηση Συνολικού Κόστους Υποδομών,
2. Μοντέλο Χρηματοδότησης,
3. Ανάλυση Χρηματοροών (Cash Flow Analysis),
4. Διερεύνηση Συμμετοχής του Φορέα.

Οργανωτικό Πλάνο: θα οριστικοποιηθεί η κατανομή των ρόλων, των αρμοδιοτήτων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων μερών. Θα περιγράφονται επίσης οι συμβατικές σχέσεις και λοιπές απαιτούμενες νομικές ρυθμίσεις.

Διαδικασία Εμπλοκής Ιδιωτών Επενδυτών ή Δημόσιου: Θα καταστρωθεί η οργανωτική στρατηγική σε θέματα συνεργασίας με το Δημόσιο, την Τοπική Αυτοδιοίκηση κ.λ.π.

Δημόσιες Επενδύσεις για Έργα Υποδομής: Κρίσιμο ζήτημα για την ικανοποίηση των στόχων του Φορέα κατά την διαδικασία αξιοποίησης των εκτάσεων, είναι η εξασφάλιση δεσμεύσεων για δημόσιες επενδύσεις σε Έργα Υποδομής στην ευρύτερη περιοχή των εκτάσεων.

Διερεύνηση συμμετοχής: Μπορεί να ανατεθεί η αξιοποίηση ακινήτου σε εξειδικευμένο επενδυτή, ή ακόμα και η πώληση για να γίνει δυνατή η εκμετάλλευση της από τρίτο. Άλλη δυνατότητα είναι επίσης η συμμετοχή του σε μικτό σχήμα εκμετάλλευσης των εκτάσεων.

Πλάνο Marketing: Τα αποτελέσματα των επαφών με τους υποψήφιους επενδυτές και οι προσωπικές συζητήσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη θα προσφέρουν σημαντικά στοιχεία για τους επιμέρους στόχους του πλάνου Marketing.

Περαιτέρω Επαφές με Επενδυτές: Στο πλάνο Marketing θα περιέχεται σχέδιο για περαιτέρω επαφές με τους υποψήφιους Επενδυτές. Σε αυτό το σχέδιο μπορεί να προταθεί Διεξαγωγή νέου Συνεδρίου Επενδυτών εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Δημόσιες Σχέσεις: Προβλέπεται ο σχεδιασμός της στρατηγικής Δημόσιων Σχέσεων. Θα προβλέπει την σύνταξη ενημερωτικών φυλλαδίων, προωθητικών φυλλαδίων προς διανομή, πιθανά διαφημιστικά πακέτα κ.λ.π.

Χρονικός προγραμματισμός - Εκτιμήσεις Κόστους: θα καθοριστεί το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής του πλάνου Marketing που θα περιλαμβάνει και ανάλυση του κόστους των επιμέρους προτεινόμενων μεθόδων Marketing.

8.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ ΣΔΙΤ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, η ελληνική κατασκευαστική αγορά και γενικότερα αϊ περισσότερες αναπτυξιακές επενδύσεις ήταν και είναι προσανατολισμένες στην δομή και την φιλοσοφία των ΚΠΣ και ειδικότερα στην Εθνική και Κοινοτική χρηματοδότηση των βασικών και αναπτυξιακών υποδομών της χώρας,

Κατά συνέπεια, πλήθος έργων και γενικότερα αναπτυξιακών πρωτοβουλιών ήταν προσαρμοσμένα στην προσπάθεια ένταξης τους στις ανωτέρω χρηματοδοτήσεις. Το γεγονός αυτό είναι σημαντικό σχετικά με τις προπαρασκευαστικές ενέργειες ένταξης έργων σε ΚΠΣ που αφορούν:

- τυχόν προκαταρκτικές προμελέτες ή μελέτες που έχουν εκπονηθεί για ένταξη έργων σε χρηματοδότηση,

- έργα που κατατμήθηκαν σε επιμέρους φάσεις (π.χ. υδρευθείς, αποχετεύσεις, βιολογικοί, κ.λ.π.), λόγω ελλιπούς χρηματοδότησης, και σήμερα δεν έχουν αποπερατωθεί λόγω έλλειψης πόρων ή και αδυναμίας ανταπόκρισης των αναδόχων στις συμβατικές τους υποχρεώσεις,
- έργα τα οποία έχουν αποπερατωθεί, αλλά ή συντήρηση τους είναι προβληματική (πλατείες, πεζόδρομοι, είσοδοι αστικών συγκροτημάτων, άλση και χώροι αναψυχής, κ.λ.π.) και σήμερα βρίσκονται σε κακή κατάσταση και δεν εξυπηρετούν τον σκοπό για τον οποίο κατασκευάστηκαν,
- διαγωνισμοί που έγιναν και κηρύχθηκαν άγονοι ή δεν κατακυρώθηκαν σε αναδόχους, για διάφορους λόγους που δεν έχουν σχέση με την προστιθέμενη τους αξία ή με το εμπορική τους υπεραξία, και επιπροσθέτως ο τρόπος δημοπράτησης τους και οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν δεν είχαν αποτέλεσμα αφού δεν ανάδειξαν τα ποιοτικά τους χαρακτηριστικά,
- ακίνητα που τυχόν ανήκουν κατά κυριότητα των φορέων του Δημόσιου και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα, και που στη διάρκεια των τελευταίων ετών έχουν γίνει αντικείμενο διαπραγμάτευσης με ιδιώτες ή έχει εκδηλωθεί επενδυτικό ενδιαφέρον για αυτά (στη συνέχεια και επειδή η ακίνητη περιουσία και ειδικότερα η ιδιοκτησία και γενικότερα πολεοδομικά και λοιπά στοιχεία έχουν καθοριστική σημασία σε ΣΔΙΤ, υπάρχει ξεχωριστή ενότητα)

Από το σύνολο των προαναφερόμενων στοιχείων των Φορέων και γενικότερα από τον τυχόν Στρατηγικό Σχεδιασμό που έχει καταρτιστεί, ή από την πολυετή εμπειρία στην δημοπράτηση και κατασκευή έργων, θα πρέπει σε πρώτη φάση:

- να υπάρξει αξιολόγηση προτεραιοτήτων ανά τομέα και κατηγορία έργων, με βάση τις ανάγκες που προκύπτουν από την νομική και κάθε άλλη ιδιαιτερότητα του Φορέα,

- να συλλεχθούν και να κωδικοποιηθούν όλα τα προαναφερόμενα στοιχεία και να καταρτιστούν οι σχετικοί φάκελοι έργων,
- να εντοπισθούν τυχόν προβλήματα ή αβλεψίες των αρχικών διαδικασιών, τα οποία και θα επισυναφθούν με την μορφή συνοπτικών αναφορών,

Η βασική απαίτηση αυτής της διαδικασίας είναι στο να αποκτήσει ο Φορέας μια πλήρη και εμπειριστατωμένη εικόνα της υφιστάμενης κατάστασης στον άξονα των έργων και γενικότερα των δραστηριοτήτων που έχει αναπτύξει στη διάρκεια των τελευταίων ετών. Αυτή η εικόνα και η κωδικοποίηση των στοιχείων θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια της ανάλυσης που ακολουθεί τόσο στην Προσυμβατική Διαδικασία (ΦΑΣΗ Α), όσο και στην Συμβατική Διαδικασία (ΦΑΣΗ Β).

8.3 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΥ ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΕΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ - ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Με βάση τα προαναφερόμενα στις προηγούμενες ενότητες, η οριστικοποίηση των χρήσεων γης, των περιβαλλοντικών εγκρίσεων και η δρομολόγηση συγκεκριμένων διαδικασιών προς αυτήν την κατεύθυνση, ενισχύουν την δυνατότητα της απρόσκοπτης ολοκλήρωσης των προσυμβατικών διαδικασιών οι οποίες αποτελούν την αφετηρία ωρίμανσης ενός έργου από την πλευρά της Αναθέτουσας Αρχής.

Αναλυτικότερα και σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο:

Η έκδοση όλων των αδειών που απαιτούνται για τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία, εκμετάλλευση και συντήρηση των έργων ή και την παροχή των υπηρεσιών που έχουν ενταχθεί στο πεδίο εφαρμογής, γίνεται στο όνομα και για λογαριασμό της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.

Οι άδειες αυτές λογίζεται ότι έχουν εκδοθεί, αν οι αρμόδιες για την έκδοσή τους αρχές δεν έχουν προβεί σε έγγραφη αιτιολογημένη άρνηση έκδοσης μέσα σε

αποκλειστική προθεσμία 60 ημερών από την υποβολή σχετικού αιτήματος από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού,

Αίτημα για χορήγηση άδειας λογίζεται ότι έχει υποβληθεί νομίμως μόνο εάν συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που είναι κατά νόμο απαραίτητα για την έκδοση της άδειας αυτής και έχει τύχει προέλεγχου πληρότητας Φακέλου υπό την προϋπόθεση ότι αυτός ο προέλεγχος προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία.

Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαιοτήτων κατά τη διάρκεια της κατασκευής ο Δημόσιος Φορέας, κατόπιν ειδοποίησης από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού, γνωστοποιεί αυτό στην αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία, η οποία υποχρεούται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία 60 ημερών να υποδείξει τρόπους συνέχισης των εργασιών ή να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για τη διαφύλαξη των αρχαιοτήτων.

Αν παρέλθει άπρακτη η άνω προθεσμία, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δύναται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας.

Στην περίπτωση αυτή, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση κάθε θετικής ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση,

Οι απαιτούμενες κάθε φορά μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων εκπονούνται και εγκρίνονται πριν από την ανάθεση της Σύμβασης Σύμπραξης.

Αν ο εμπλεκόμενος Δημόσιος Φορέας δεν έχει ολοκληρώσει τις σχετικές διαδικασίες πριν από την υποβολή Προσφορών από τους Υποψηφίους, υποχρεούται να καταβάλει στην Εταιρεία Ειδικού Σκοπού στην οποία ανατίθεται η Σύμβαση Σύμπραξης τις πρόσθετες δαπάνες και έξοδα που τυχόν θα προκύψουν από την υλοποίηση των όρων που περιλαμβάνονται στις τελικώς εγκριθείσες μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Στη Σύμβαση Σύμπραξης μπορεί να προβλέπονται μέτρα αυξημένης προστασίας του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, εφόσον έχουν περιληφθεί στην προκήρυξη.

Η απαλλοτρίωση ίων ιδιοκτησιών που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων σε αυτά, όπου αυτό επιτρέπεται, εξυπηρετούν σκοπούς προφανούς δημόσιας ωφέλειας και θεωρούνται κατεπείγουσες και μείζονος σημασίας υπό την προϋπόθεση ότι η εξυπηρέτηση σκοπών δημόσιας ωφέλειας στοιχειοθετείται στην οικεία εγκριτική πράξη της απαλλοτρίωσης.

Η απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών αυτών ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων σε αυτά γίνεται υπέρ του εμπλεκόμενου κάθε φορά Δημόσιου Φορέα.

Η απαλλοτρίωση, κηρύσσεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.

Αν παρέλθει άπρακτη η τακτή προθεσμία για την ολοκλήρωση της απαλλοτρίωσης ή τη σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε. Στην περίπτωση αυτή η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση.

Αν η απαλλοτρίωση ή η σύσταση εμπράγματου δικαιώματος επί των παραπάνω ιδιοκτησιών γίνεται με δαπάνες της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού, οι δαπάνες αυτές συνιστούν αντάλλαγμα για τη χρήση των ιδιοκτησιών αυτών ή των εμπράγματων δικαιωμάτων σε αυτά.

Οι Δημόσιες Υπηρεσίες, οι Επιχειρηθείς και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας προβαίνουν αμέσως και κατά προτεραιότητα στην εκτέλεση εργασιών και στις ενέργειες αρμοδιότητας τους, που είναι αναγκαίες ή χρήσιμες για την ομαλή και απρόσκοπτη εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών του νόμου αυτού.

Αν οι Δημόσιες Υπηρεσίες, οι Επιχειρήσεις και οι Οργανισμοί Κοινής Ωφέλειας δεν συμμορφώνονται με τις ανωτέρω υποχρεώσεις τους, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση.

8.4 ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΕΡΓΟΥ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗΘΕΙ (ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ, ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ, Κ.Λ.Π.)

Τα έργα ΣΔΙΤ, σε αντίθεση με τα συμβατικά δημόσια έργα, παρουσιάζουν μεγαλύτερη επιμήκυνση του χρόνου ωρίμανσης τους. Η διαφοροποίηση αυτή έχει να κάνει όχι τόσο με την τεχνική ή οικονομική προσέγγιση ίου αντικειμένου (παράμετροι άκρως σοβαροί), αλλά με τον βαθμό ωρίμανσης των χρηστών ή γενικότερα του κοινωνικού συνόλου να αποδεχθούν τέτοιας μορφής διαδικασίες.

Εδώ λοιπόν μπαίνει το μείζον θέμα της Κοινωνικής Αποδοχής, σε άμεση σχέση βέβαια με το επίσης κρίσιμο θέμα της Κατανομής Κινδύνων μεταξύ Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα. Η κοινωνική αποδοχή ενός έργου έχει άμεση σχέση με το αν ο Ιδιωτικός Τομέας θα αναλάβει υψηλούς κινδύνους ή όχι, ειδικά σε κρίσιμους τομείς όπως αυτοί θα αναλυθούν στην συνέχεια αυτής της ενότητας.

Η κοινωνική αποδοχή είναι μετρήσιμο μέγεθος για ένα έργο, ωστόσο καθορίζεται και από μια σειρά παραγόντων όπως είναι:

- Η καταστατική δυνατότητα του Φορέα στη λήψη τελικών αποφάσεων (δυνατότητα αυτοτελούς απόφασης αρμοδίων οργάνων, σε σχέση με τις καταστατικές τους αρμοδιότητες) και γενικά η νομική του μορφή.

- Το είδος του έργου και σε ποιους απευθύνεται (είναι προφανές ότι η κατασκευή και εκμετάλλευση ενός ΧΥΤΑ είναι εντελώς διαφορετική από ένα έργο αφαλάτωσης σε μια περιοχή με αυξημένο πρόβλημα υδροδότησης), δηλαδή ο προσδιορισμός του είδους και της κατηγοριοποίησης των χρηστών,
- Οι τυχόν επιπτώσεις που μπορεί να έχει στο περιβάλλον και γενικότερα σε τοπικό ή υπερτοπικό επίπεδο.
- Η ανάληψη στο παρελθόν σχετικών δράσεων και η εξέλιξη τους σε ότι αφορά υγιείς και βιώσιμες επενδύσεις.

Η κατανομή κινδύνων (Risk Allocation) έχει καθοριστική σημασία για τις ΣΔΙΤ και αναλαμβάνονται από την πλευρά που είναι σε καλύτερη Θέση να τους διαχειριστεί, Ο κίνδυνος είναι θεμελιώδες γνώρισμα οποιασδήποτε ΣΔΙΤ και επηρεάζει ουσιαστικά το γενικό κόστος έργου.

Η πλήρης ανάλυση των κινδύνων δίδει την απάντηση του αν θα ξεκινήσει ένα project και κυρίως ποια μέθοδος ΣΔΙΤ θα είναι κατάλληλη. Οι κίνδυνοι προέρχονται από την αβεβαιότητα των υποθέσεων, στις οποίες στηρίζονται οι εκτιμήσεις του μελλοντικού εισοδήματος μιας ΣΔΙΤ και προκύπτουν, είτε από απρόβλεπτα γεγονότα, είτε από αβέβαιες ρυθμίσεις και εκτιμήσεις σχετικά με τα στοιχεία που συγκροτούν τα δεδομένα του έργου. Οι κίνδυνοι είναι παρόντες σε όλη τη διάρκεια ζωής ενός έργου και εξελίσσονται σε φύση και σε ένταση (και τείνουν να ελαττώνονται με τον χρόνο).

Με βάση την κατανομή κινδύνων και ακολουθώντας τη διαδικασία προσδιορισμού χρηματοοικονομικού μοντέλου έργου, όπως περιγράφεται στο κεφ. 3 της μελέτης, ο Κύριος του έργου θα είναι σε θέση να αποτυπώσει με την μεγαλύτερη δυνατή ακρίβεια εάν και υπό ποιες προϋποθέσεις το κάθε έργο είναι βιώσιμο ή όχι και τελικά εάν αξίζει το έργο αυτό να υλοποιηθεί με ΣΔΙΤ. Συγχρόνως είναι σε θέση να

αποτιμήσει με τεχνικούς και οικονομικούς όρους και να προσδιορίσει αρχικά το ύψος της συμμετοχής του αναδόχου επενδυτή στο σχήμα υλοποίησης του έργου.

9. Συμπεράσματα - Προτάσεις

Οι διαδικασίες ΣΔΙΤ αποτελούν άλλον ένα τρόπο υλοποίησης έργων και για να είναι αποτελεσματικές προϋποθέτουν υψηλό επίπεδο προετοιμασίας και ισχυρούς φορείς υλοποίησης – διαχείρισης των έργων. Οι δύο βασικές αρχές των ΣΔΙΤ είναι, πρώτον, να εξασφαλίσουν την αποδοτικότητα των οικονομικών πόρων του Δημόσιου Τομέα και, δεύτερον, να μεταβιβάσουν τους επιχειρηματικούς κινδύνους της παρεχόμενης υπηρεσίας από το Δημόσιο στον Ιδιωτικό Τομέα

Καταλήγουμε στο ότι τα ΣΔΙΤ έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης με ιδιωτικά κεφαλαία, δημοσίων έργων και υπηρεσιών και ταχύτερη υλοποίηση των υποδομών και υπηρεσιών αυτών, με ποιοτικότερες υποδομές με μεγαλύτερη λειτουργικότητα σε όλη τη διάρκεια της ζωής τους (ανάληψη από τους ιδιώτες της ευθύνης για την συντήρηση των έργων)

Αποδοτικότερη και οικονομικότερη συντήρηση του καθώς και την νωρίτερα παράδοσή του.

Μείωση του κόστους Κατασκευής και Διαχείρισης των έργων.

Χρήση Ιδιωτικών μέσων σε τομείς που το Δημόσιο αδυνατεί όπως:

Η έλλειψη στελεχών με τεχνογνωσία και ειδίκευση στην εφαρμογή σύγχρονων τεχνικοοικονομικών μεθόδων και εργαλείων διαχείρισης.

Η απουσία αποτελεσματικού κεντρικού ελέγχου, συντονισμού και αποτελεσματικής διαχείρισης ανθρωπίνων πόρων.

Η έλλειψη της απαραίτητης ευαισθησίας και εκπαίδευσης στην ορθολογική χρήση διατιθέμενων ενεργειακών πόρων.

Συμπεραίνουμε ότι είναι οικονομικότερη κατασκευή για το Δημόσιο.

Ο τρόπος πληρωμής του Ιδιώτη αμέσως μετά την λειτουργία και όχι κατά την διάρκεια της κατασκευής του ή παραλαβής του, παρέχει τη δυνατότητα τμηματικού

καταμερισμού του κόστους κατασκευής των υποδομών σε μελλοντικούς προϋπολογισμούς του Δημόσιου Φορέα.

Επίσης έχουμε βελτίωση του επενδυτικού κλίματος

Οι φορείς αναπτύσσουν καινοτομίες και νέες δημιουργικές δραστηριότητες με προβλέψιμα έσοδα και οικονομική σταθερότητα.

Έγκαιρη και πλήρης ενημέρωση των αρμοδίων κάθε φορά Υπουργών για τα εγκεκριμένα έργα ΣΔΙΤ, που έχει σαν αποτέλεσμα την ταχεία επίλυση τυχόν προβλημάτων.

Ας παρατηρήσουμε και μειονεκτήματα των ΣΔΙΤ.

Μετατροπή Κατεξοχήν Δημοσίων Αγαθών σε Ιδιωτικά.

Μέσω της αρχής του αποκλεισμού από την χρήση ενός έργου ΣΔΙΤ, η οποία επιτυγχάνεται δια της επιβολής ενός αντιτίμου-πολλές φορές απαγορευτικού για κάποιες ασθενέστερες οικονομικά κοινωνικές ομάδες.

Μη εξυπηρέτηση του Δημοσίου Συμφέροντος.

Η σύμβαση για την εκμετάλλευση έργων ΣΔΙΤ από Ιδιωτικούς Φορείς, είναι δυνατόν να εμπεριέχει σε κάποιες περιπτώσεις τέτοιους όρους και διαδικασίες που να μην διασφαλίζουν την εξυπηρέτηση του Δημοσίου Συμφέροντος, αλλά την αύξηση του κέρδους του Ιδιώτη.Μονοπωλιακές συμπεριφορές.

Η δυνατότητα του Ιδιωτικού Φορέα να αυξάνει την τιμή της προσφερόμενης υπηρεσίας ή προϊόντος κατά το δοκούν.

Ο ιδιωτικός Φορέας κατά κανόνα ενδιαφέρεται λιγότερο για τις εξωτερικές επιβαρύνσεις που τυχόν προκύψουν, κατά την φάση της κατασκευής καθώς επίσης και τη φάση της λειτουργίας του έργου, αφού κατά κανόνα ενδιαφέρεται για την μεγιστοποίηση του κέρδους

Χειρότερης ποιότητας Υπηρεσίες

Η προσπάθεια της μείωσης του κόστους λειτουργίας ενός έργου, μπορεί να οδηγήσει σε υποβάθμιση της της παρεχόμενης ποιότητας. Η ανάλυση κινδύνων παίζει σημαντικό ρόλο στην επιτυχία της ΣΔΙΤ μιας και δίνεται η δυνατότητα στον Δημόσιο Τομέα να μειώσει το κόστος του έργου, αναλαμβάνοντας κάποιους από τους κινδύνους του έργου, αφού με απλή μετακύλιση όλων των κινδύνων στον Ιδιωτικό Τομέα, η αύξηση του κόστους είναι πολύ μεγάλη. Βασική όμως προϋπόθεση αποτελεί ότι ο Δημόσιος φορέας έχει την κατάλληλη διάρθρωση για να αναλάβει τους συγκεκριμένους κινδύνους.

Επίσης θα πρέπει να αναφ[□] ρουμ^ωτι Η επιτυχία μιας ΣΔΙΤ στην πράξη εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την πληρότητα του συμβατικού πλαισίου που θα συμφωνηθεί καθώς και από την ακρίβεια και σαφήνεια των όρων που θα διέπουν την υλοποίηση της. Κατά συνέπεια έχει καίρια σημασία η σαφής διάκριση των ρόλων, η ακριβής αξιολόγηση και η βέλτιστη κατανομή των κινδύνων μεταξύ των δύο μερών καθώς και ο σαφής καθορισμός των ευθυνών που αναλαμβάνει καθένας εξ αυτών.

Για να διερευνηθεί κατά πόσο η υλοποίηση ενός έργου μέσω ΣΔΙΤ παρέχει καλύτερη απόδοση χρειάζεται να εκπονηθεί σχετική τεχνικο-οικονομική μελέτη. Γενικά η διαδικασία αυτή είναι πολύπλοκη και απαιτεί τη συλλογή πολλών στοιχείων. Μία τέτοια εκτίμηση, πρέπει να αναπτυχτεί με ειδικές αναφορές στα ακόλουθα:

Το αντικείμενο και τον σκοπό του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ανταλλαγμάτων του δημόσιου τομέα για την παροχή των υπηρεσιών που θα προσφέρει ο ιδιωτικός τομέας.

Την δυνατότητα αποτελεσματικής μετακύλισης των κινδύνων ειδικά αυτών που έχουν σχέση με θέματα ζήτησης και εναπομένουσας αξίας του έργου.

Τα έσοδα από τους χρήστες του έργου, πιθανά άλλα έσοδα από τρίτους και την εναλλακτική χρήση των παγίων που θα προσφερθούν για ανταλλάγματα με σκοπό την μείωση του κόστους του έργου.

Ο αριθμός των έργων που δημοπρατούνται αυξάνεται συνεχώς και όλο και περισσότερες χώρες διαφαίνεται να διαθέτουν μία «ζωντανή» αγορά ΣΔΙΤ. Οι παράγοντες που ωθούν τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις να υιοθετήσουν τις ΣΔΙΤ, παραμένουν ίδιοι: η αυξανόμενη ζήτηση για νέες και βελτιωμένες υποδομές, καθώς και οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι σε όλη την Ευρώπη, οι οποίοι περιορίζονται περαιτέρω από το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το οποίο πρόσφατα επικαιροποιήθηκε ούτως ώστε να περιλαμβάνει κράτη των οποίων το έλλειμμα ξεπερνά το όριο του 3% του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ). Το ανανεωμένο σύμφωνο, μπορεί να ερμηνευτεί ως πιο αδύναμο ή πιο αντικειμενικό, ανάλογα με την οπτική γωνία του καθενός. Το όριο του 3% παραμένει, αλλά πλέον, για χώρες οι οποίες δεν έχουν την ικανότητα να συγκλίνουν σε αυτό, υπάρχει πρόβλεψη για την αποφυγή επιβολής κύρωσης εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Η αγορά των ΣΔΙΤ στην Ευρώπη, στο σύνολό της, διαθέτει την ευελιξία και την ικανότητα να δημιουργήσει θέσεις εργασίας και να δώσει την απαραίτητη ώθηση στο ΑΕΠ, την ίδια ώρα που, φορείς οι οποίοι προσπαθούν να ρυθμίσουν κανονιστικά αυτά τα ζητήματα αποτυγχάνουν.

Ο κύριος λόγος για τον οποίο προέκυψε αυτό είναι ότι τα έργα αυτά είναι τα πιο ανταποδοτικά έργα και πιο πιθανά να υλοποιηθούν μέσω της διαδικασίας των ΣΔΙΤ. Στην συντριπτική πλειοψηφία των έργων η ωριμότητα είναι πολύ μικρή με αποτέλεσμα να μην υπάρχει διαμορφωμένο το μέγεθος του έργου τόσο όσον αφορά στο φυσικό του αντικείμενο όσο και στον προϋπολογισμό του. Για τα έργα που διαθέτουν κάποιου βαθμού ωριμότητα, μπορούν να ξεκινήσουν οι διαδικασίες

ένταξης στο αναπτυξιακό πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ με σκοπό την ολοκλήρωση των απαραίτητων ενεργειών ωρίμανσής τους για υλοποίηση μέσω ΣΔΙΤ.

Οι υπηρεσίες διαχείρισης στερεών αποβλήτων, ανεξάρτητα από το αν γίνονται μέσω ΣΔΙΤ, είναι υπηρεσίες άμεσου δημοσίου συμφέροντος διότι α) συσχετίζονται άμεσα με το κοινό καλό, στην ευρεία αλλά και στην περιορισμένη έννοια του β) τα οφέλη από αυτές αφορούν πολύ περισσότερο πληθυσμό από αυτόν που άμεσα τις απολαμβάνει (προστασία περιβάλλοντος γ) το αποτέλεσμα είναι σε όφελος όλων χωρίς αυτό σημαίνει μείωση των ατομικών οφελών. Επομένως, η επιλογή διαδικασίας ΣΔΙΤ δεν πρέπει και δεν μπορεί να συνεπάγεται ότι ο φορέας διαχείρισης μεταβιβάζει το σύνολο της ευθύνης στους ιδιώτες. Αντίθετα, ο φορέας διαχείρισης διατηρεί ακέραια την ευθύνη για τον καθορισμό και την επιλογή των στόχων, τον προσδιορισμό, υπό την ιδιότητα του συλλογικού αγοραστή υπηρεσιών, του απαιτούμενου επιπέδου εξυπηρέτησης και των πόρων που μπορούν να διατεθούν για αυτές, τις προδιαγραφές ποιότητας, αποδοτικότητας και τις τεχνικές προδιαγραφές καθώς και τον έλεγχο της τήρησης αυτών των προδιαγραφών. Με διαφορετικά λόγια, ο φορέας διαχείρισης, συμπράττοντας με τον ιδιωτικό τομέα επικεντρώνει το ενδιαφέρον και την προσοχή του στο επιδιωκόμενο αποτέλεσμα και τον έλεγχο αυτού.

Τέλος τα ΣΔΙΤ αποτελούν μια αποτελεσματική και συμφέρουσα διαδικασία για τον ιδιωτικό και για τον δημόσιο τομέα, αλλά απαιτεί συνοχή και αμοιβαίους συμβιβασμούς, ώστε να συνδυαστεί τελικά το εμπορικά βιώσιμο με το κοινωνικά αποδεκτό.

Η διεθνής εμπειρία από χώρες όπου ο θεσμός των ΣΔΙΤ είναι πιο διαδεδομένος μπορεί να αποτελέσει χρήσιμη πηγή τεχνογνωσίας, πρακτικών και αντιμετώπισης παρόμοιων προβληματισμών και προκλήσεων με αυτούς που προκύπτουν με την ανάπτυξη των ΣΔΙΤ στη χώρα μας.

10. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: Εμπόριο-Υπηρεσίες, Ενθαρρύνουμε την Επιχειρηματικότητα-Ενισχύουμε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις', Ενημερωτικός Οδηγός, Ιούνιος 2007
2. ΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ: "Logistics & Επιχειρηματικότητα- Στον δρόμο της Ανάπτυξης", Ενημερωτικός Οδηγός, Ιούλιος 2005
3. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: "ΣΔΙΤ & Επενδύσεις- Μελέτες Βιωσιμότητας", Ενημερωτικός Οδηγός, Μάιος 2006

4. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ: "Εμπόριο-Υπηρεσίες, Ενθαρρύνουμε την Επιχειρηματικότητα-Ενισχύουμε τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις", Ενημερωτικός Οδηγός, Ιούνιος 2007
5. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΧΩΔΕ: "Επενδύσεις μέσω ΣΔΙΤ- Ανάλυση & Προοπτικές", Ενημερωτικός Οδηγός, Μάιος 2007
6. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ:ΣΔΙΤ ενημερωτικός οδηγός 2006

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. <http://www.sete.gr/files/Ebook/CSF.doc>
2. <http://www.eye-ekt.gr/StaticPage.aspx?mn=329>
3. <http://www.hellaskps.gr/2000-2006.htm>
4. http://www.antagonistikotita.gr/epan/site/Programm/AtAGlance/t_section
5. <http://www.oke.gr/greek/gnomi65.htm>
6. <http://www.rc.auth.gr/dnnee/Portals/0/ESPA%202007%202013/ESPA%202007-2013%20%20Information.pdf>
7. www.et.gr
8. http://www.ypan.gr/c_announce/45_4352_cms.htm
9. http://www.ionianconsulting.gr/index.php?option=com_docman&task=doc_download&gid=4
10. http://www.crete-region.gr/greek/information/Teleutaia_nea/deltio_keno.asp?kodikos_deltiou=485
11. http://www.taneo.gr/about-venture-capital_gr_107.htm
12. www.plegma.gr
13. www.capital.gr

14. www.inegsee.gr/M1-2000.htm
15. www.mnec.gr/el/press_office/istoriko_arxeio/deltia_typou/DeltiaTypou/2001-12-17
16. www.hellaskps.gr/10eppa
17. http://www.antagonistikotita.gr/epan/site/Press/Speech/t_docpage?doc=/docs/PressOffice/Speeches/2006/Omilia_Kastoria_261106
18. <http://www.europa.eu/enterprise/sme>
19. <http://www.sdit.mnec.gr/el/infopoint/implementation/>
20. <http://www.infratec.gr/Content.php?PageId=96>
21. <http://websdit.ypes.gr/>
22. <http://indy.gr/library/gia-ta-sdit>
23. <http://openarchives.gr/view/400652>
24. http://www.infosoc.gr/infosoc/el-GR/grafeiotypou/news/opis_news/general/sdit_14-03-2006.htm
25. <http://www3.mnec.gr/sdit.aspx>
26. <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=1107388&lngDtrID=251>
27. <http://www.ditikiellada.gov.gr/>